

Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και
Αυτοδιοίκηση»

«Ο ρόλος της Οικονομικής Επιτροπής στην
υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των
Περιφερειών. Η περίπτωση της Περιφέρειας
Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης»

Φωτεινή Νταντή

Κομοτηνή, Οκτώβριος 2023

University of Peloponnese
Faculty of Social and Political Sciences Department of
Political Studies and International Relations

Master Program in
«Local and Regional Government and Development»

**“The role of the Economic Committee in the
implementation of the Operational Programmes of the
elected regional governments. The case of the Region
of Eastern Macedonia and Thrace”**

Fotini Ntanti

Komotini, October 2023

**Η εργασία αυτή αφιερώνεται
στον σύζυγο μου
στα παιδιά μου
και στον πατέρα μου...**

Ευχαριστίες

Η παρούσα διπλωματική εργασία έρχεται να ολοκληρώσει την φοίτηση μου στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα «*Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση*». Στην ολοκλήρωση της διπλωματικής μου μελέτης συνέβαλαν ο καθένας τους με τον δικό τους ξεχωριστό τρόπο, άνθρωποι τους οποίους νοιώθω την ανάγκη να ευχαριστήσω. Ιδιαίτερα θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα καθηγητή μου κύριο Ελευθέριο Σπυρομήτρο, ο οποίος με την καθοδήγηση του ,τις παρατηρήσεις του καθώς και την συμπαράσταση του συνετέλεσε στην επίτευξη της ολοκλήρωσης της διπλωματικής μου εργασίας. Ευχαριστίες απευθύνω σε όλους τους διδάσκοντες του μεταπτυχιακού για την υποστήριξη σε όλη την διάρκεια των σπουδών, καθώς και στα διατελέσαντα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής που συνέβαλαν με την συμμετοχή τους και τις απαντήσεις τους στην υλοποίηση της έρευνας. Τέλος θα ήταν παράλειψη μου να μην ευχαριστήσω την οικογένεια μου για την ηθική υποστήριξη της και την υπομονή της.

Ο ρόλος της Οικονομικής Επιτροπής στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών. Η περίπτωση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης

Λέξεις κλειδιά: Επιχειρησιακά Προγράμματα, Στρατηγικός Σχεδιασμός, Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Οικονομική Επιτροπή

Περίληψη

Ο ρόλος της αιρετής Αυτοδιοίκησης και ειδικότερα εκείνης του δευτέρου βαθμού της, τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα, μέσα σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο διεθνές περιβάλλον, αποδεικνύεται κομβικός καθώς αποτελεί ένα σοβαρό εργαλείο ανάπτυξης που στόχο έχει την κοινωνική πρόοδο και συνοχή. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των αιρετών Περιφερειών συνιστούν ουσιαστικά την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδιασμού τους στην πράξη στα πλαίσια μίας αναπτυξιακής πολιτικής με περιφερειακά χαρακτηριστικά, αυτοτελή προγραμματικό σχέδιο και χρηματοδότηση. Αφορούν υποδομές, υπηρεσίες, επενδύσεις και πολυτομεακά προγράμματα με ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων. Η Οικονομική Επιτροπή της Αιρετής Περιφέρειας είναι ένα βασικό συλλογικό Όργανο Διοίκησής της, τοποθετημένο στην καρδιά της περιφερειακής λειτουργίας με αρμοδιότητες ελεγκτικού, αποφασιστικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα. Η εύρυθμη λειτουργία της συνδέεται σαφώς με την υλοποίηση του οραματικού στρατηγικού σχεδιασμού της Περιφέρειας και του Επιχειρησιακού της προγράμματος.

The role of the Economic Committee in the implementation of the Operational Programmes of the elected regional governments. The case of the Region of Eastern Macedonia and Thrace

Keywords: Operational Programmes, Strategic Planning, Region of Eastern Macedonia and Thrace, Economic Commission

Abstract

The role of elected local government and in particular that of the second degree, in recent years in our country, in a constantly changing international environment, proves to be crucial as it is a serious tool for development that aims at social progress and cohesion. The Operational Programmes of the elected regional governments are essentially the implementation of their Strategic Planning in practice in the context of a development policy with regional characteristics, independent programming and funding. They cover infrastructure, services, investment and multisectoral programmes with a wide range of thematic areas. The Economic Committee of the elected regional government is a key collective management body at the heart of the regional operation with powers of control, decision-making and advisory functions. Its optimal functioning is clearly linked to the implementation of the visionary strategic planning of the Region and its Operational Programme.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει τα δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη της συγγραφέως και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Η δηλούσα

Φωτεινή Νταντή

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	5
ABSTRACT	6
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ.....	11
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΧΗΜΑΤΩΝ	12
ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ	15
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο : ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	20
1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή στο θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης.....	20
1.2 Τοπική αυτοδιοίκηση Β΄ βαθμού - η σύνδεση των περιφερειών με την τοπική ανάπτυξη	23
1.2.1 Βασικές εννοιολογικές αποσαφηνίσεις.....	23
1.3 Επιχειρησιακά Προγράμματα	25
1.3.1 Ορισμός, σκοπιμότητα και χαρακτηριστικά γνωρίσματα των επιχειρησιακών προγραμμάτων	25
1.3.3 Στάδια κατάρτισης - δομή επιχειρησιακών προγραμμάτων	32
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο : ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ.....	42
2.1 Ο ρόλος των επιχειρησιακών προγραμμάτων στην ανάπτυξη των Περιφερειών..	42
2.2 Συνοπτική Περιγραφή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	43
2.2.1 Εξωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	43
2.2.2 Εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	53
2.3 Ενδεχόμενες πηγές και εργαλεία χρηματοδότησης του επιχειρησιακού προγράμματος της ΠΑΜΘ.....	59
2.4 Όραμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και κατευθυντήριες αναπτυξιακές γραμμές.....	80
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3 ^ο : ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ -ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΤΗΣ ΠΑΜΘ.....	84
3.1 Συνοπτική παρουσίαση συλλογικών οργάνων Περιφέρειας της ΠΑΜΘ	84

3.1.1 Συλλογικά όργανα - έννοια	84
3.1.2 Περιφερειακό Συμβούλιο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	85
3.1.3 Περιφερειακό Συμβούλιο -Επιτροπές αποφασιστικού χαρακτήρα.....	87
3.1.4 Περιφερειακό Συμβούλιο - Επιτροπές γνωμοδοτικού χαρακτήρα	87
3.1.5 Εκτελεστική Επιτροπή Περιφέρειας ΑΜΘ	88
3.1.6 Η Οικονομική Επιτροπή της ΠΑΜΘ	89
3.1.7 Επιτροπή Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ.....	90
3.1.8 Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	92
3.1.9 Έλεγχος ως προς την εκτελεστικότητα και την νομιμότητα των πράξεων των συλλογικών οργάνων	93
3.2 Οικονομική Επιτροπή	94
3.2.1 Διαδικασία συγκρότησης του οργάνου -εκλογή μελών	94
3.2.2 Λειτουργία του οργάνου-εντοπισμός προβλημάτων.....	94
3.2.3 Νομοθετική εξέλιξη αρμοδιοτήτων του οργάνου	96
3.2.4 Ο ρόλος της Οικονομικής Επιτροπής στην λήψη αποφάσεων στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας- Παρουσίαση Στατιστικών στοιχείων.....	96
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4 ^ο : ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ.....	100
4.1 Σκοπός της έρευνας.....	100
4.2 Μεθοδολογία έρευνας –Μελέτη περίπτωσης.....	100
4.3 Ερευνητικά εργαλεία -Συλλογή δεδομένων -Επιλογή δείγματος	102
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5 ^ο : ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	104
5.1 Ανάλυση δημογραφικών χαρακτηριστικών	104
5.2 Επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΠΑΜΘ και η σχέση του με την Οικονομική Επιτροπή.....	107
5.3 Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας.....	119
5.4 Προτάσεις καλής λειτουργίας	126
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6 ^ο : ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	132
6.1 Προτάσεις πολιτικής	135
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	136
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι.....	141
Χάρτες Αυτοδιοίκησης	141

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ	142
Ερωτηματολόγιο	142

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1.1: Αρχές εκπόνησης του Επιχειρησιακού προγράμματος των Περιφερειών	29
Πίνακας 1.2: Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας σε εννέα βήματα.....	40
Πίνακας 2.1: Πληθυσμός Περιφέρειας ΑΜΘ -κατανομή ανά περιφερειακή ενότητα	44
Πίνακας 2.2: Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης	58
Πίνακας 2.3: Έργα –Δράσεις επιχειρησιακού σχεδίου ΠΑΜΘ ανά Άξονα προτεραιότητας	64
Πίνακας 2.4: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΠΑΜΘ 2021-2025 – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ –ΠΡΟΤΕΡΕΑΙΟΤΗΤΕΣ	76
Πίνακας 3.1.: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων του Π.Σ.	86
Πίνακας 3.2: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων της Εκτελεστικής Επιτροπής	89
Πίνακας 3.3: Αντιστοιχίας πληθυσμού των Περιφερειών και μελών της Οικονομικής Επιτροπής.....	90
Πίνακας 3.4: Μέλη της Επιτροπής Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ-εκπρόσωποι τοπικών φορέων	91
Πίνακας 3.5: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων της Επιτροπής Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ.....	92
Πίνακας 3.6: Αριθμητικής καταγραφής ανά είδος αποφάσεων της Ο.Ε..κατά το έτος 2022.....	98
Πίνακας 5.1: Ανάλυση απαντήσεων στις επιμέρους ερωτήσεις.....	124

Κατάλογος Διαγραμμάτων και Σχημάτων

Σχήμα 1.1: Στάδια Στρατηγικής.....	33
Διάγραμμα 3.1: Διαγραμματική αποτύπωση των ειλημμένων αποφάσεων της Ο.Ε.κατά το χρονικό διάστημα από 1/11/2021 έως 1/11/2022.....	99
Διάγραμμα 5.1: Τα ποσοστά του φύλου των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	104
Διάγραμμα 5.2: Τα ποσοστά της ηλικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	105
Διάγραμμα 5.3: Τα ποσοστά του εκπαιδευτικού επιπέδου των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	105
Διάγραμμα 5.4: Τα ποσοστά της ιδιότητας των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	106
Διάγραμμα 5.5: Τα ποσοστά των ετών συμμετοχής την Οικονομική Επιτροπή των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	106
Διάγραμμα 5.6: Ποσοστά γνώσης των βασικών αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που εφαρμόζεται στην Περιφέρεια ΑΜΘ των συμμετεχόντων στην έρευνα.....	107
Διάγραμμα 5.7: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας.....	108
Διάγραμμα 5.8: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.....	108
Διάγραμμα 5.9: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην κοινωνική συνοχή.....	109
Διάγραμμα 5.10: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.....	110
Διάγραμμα 5.11: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.....	111
Διάγραμμα 5.12: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των διαθέσιμων Κοινοτικών ή εθνικών πόρων και χρηματοδοτήσεων.....	111

Διάγραμμα 5.13: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην ενδυνάμωση της εξωστρεφούς ανάπτυξης	112
Διάγραμμα 5.14: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην Οικονομική Επιτροπή ζήτησαν να ενημερωθούν για την πορεία του Επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας. 113	113
Διάγραμμα 5.15: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι το Στρατηγικό Σχέδιο που υποχρεωτικά καταρτίζει η Περιφέρεια ΑΜΘ εφαρμόζεται στην πράξη	113
Διάγραμμα 5.16: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ικανοποιητική τη λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας.....	114
Διάγραμμα 5.17: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι επηρεάζει η πολιτική βούληση την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.....	115
Διάγραμμα 5.18: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι δυσχεραίνει την εφαρμογή του η πεποίθηση ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται ποτέ πραγματικά	116
Διάγραμμα 5.19: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας με τις αρμοδιότητες που διαχρονικά της έχουν ανατεθεί συμβάλει στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου της.....	117
Διάγραμμα 5.20: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι θα έπρεπε να υπάρχει ενημέρωση των μελών της ΟΕ για την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας ανά τακτά χρονικά διαστήματα	118
Διάγραμμα 5.21: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν σημαντικό το ρόλο της Οικονομικής Επιτροπής ως Συλλογικού Οργάνου στην Περιφέρεια.....	119
Διάγραμμα 5.22: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ικανοποιητικό το βαθμό λειτουργίας της Οικονομικής Επιτροπής... 120	120
Διάγραμμα 5.23: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι συμβάλλει στην επίτευξη του οράματος της Περιφέρειας και των βασικών κατευθύνσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος	121

Διάγραμμα 5.24: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως είναι δυσανάλογα πολλές οι αρμοδιότητες που το θεσμικό πλαίσιο καθορίζει για την Οικονομική Επιτροπή	122
Διάγραμμα 5.25: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το που εντοπίζουν τις σοβαρότερες δυσχέρειες στη λειτουργία της ΟΕ	123
Διάγραμμα 5.26: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως για να βελτιωθεί η λειτουργία της ΟΕ, θα πρέπει να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο μειώνοντας ή επαναπροσανατολίζοντας σε άλλο συλλογικό ή μονοπρόσωπο όργανο αρμοδιότητες ή σπονός σημασίας	126
Διάγραμμα 5.27: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν ότι πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των υπαλλήλων της ΟΕ με νέες προσλήψεις ή συμβάσεις.....	127
Διάγραμμα 5.28: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι πρέπει να τηρηθεί απαρέγκλιτα ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που να διέπει τη λειτουργία της ΟΕ από την εισαγωγή των θεμάτων μέχρι την ανάρτηση των αποφάσεων.....	128
Διάγραμμα 5.29: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν με την επιλογή να προχωρήσει η αλλαγή του Οργανογράμματος με την δημιουργία γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα εκ των ενόντων του υπάρχοντος δυναμικού.....	129
Διάγραμμα 5.30: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν ώστε να κατοχυρωθεί μόνιμα η δυνατότητα εξ αποστάσεως συνεδριάσεων.....	130
Διάγραμμα 5.31: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν πιστεύουν πως πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία της ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης;	131

Πίνακας Συντομογραφιών

ΕΔΕΤ	Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΤΣ	Ταμείο Συνοχής
ΕΓΤΑΑ	Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
ΕΤΘΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΠ	Επιχειρησιακά Προγράμματα
ΠΠΑ	Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΣΔΙΤ	Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα
ΟΕ	Οικονομική Επιτροπή
ΠΣ	Περιφερειακό Συμβούλιο
ΝΣ	Νομαρχιακό Συμβούλιο
ΕΠΑ	Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης

Εισαγωγή

Σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο, απαιτητικό και με διαρκείς προκλήσεις διεθνές περιβάλλον, οι αιρετές Περιφέρειες διαδραματίζουν έναν σημαντικό ρόλο στην εφαρμογή υπερτοπικών ή περιφερειακών πολιτικών ανάπτυξης και κοινωνικής συνοχής.

Η συνθετότητα των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν σήμερα οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης και κατ' επέκταση οι Περιφέρειες, λόγω της οικονομικής κρίσης, του ταχέως μεταβαλλόμενου οικονομικού τεχνολογικού κοινωνικού και πολιτικού περιβάλλοντος, καθιστούν αναγκαίο τον επιχειρησιακό προγραμματισμό για την ανάπτυξη και την επιβίωση τους.

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτελούν βασικό συστατικό στοιχείο πραγμάτωσης του στρατηγικού σχεδιασμού των αιρετών Περιφερειών ενώ κάθε Επιχειρησιακό Πρόγραμμα έχει ως άμεση προϋπόθεση την κατάρτιση του αντίστοιχου στρατηγικού του σχεδιασμού.

Οι Περιφέρειες είναι υποχρεωμένες να εφαρμόζουν έναν πενταετή στρατηγικό σχεδιασμό προκειμένου να εκπληρώσουν έτσι το όραμά τους και τις παραμέτρους που αυτό περιλαμβάνει.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης με σαφώς οριοθετημένους άξονες και προγραμματικούς κύκλους. Είναι προϊόν μίας συλλογικής λειτουργίας υπηρεσιών και αιρετών της στελεχών ενώ η επιτυχία της εφαρμογής του καθορίζεται δυναμικά από μία σειρά εσωτερικών αλλά και εξωτερικών παραμέτρων.

Σύμφωνα με τους Poister & Streib (2005), ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι μία προσεκτική και με σύστημα μέθοδος συλλογής δεδομένων και πληροφοριών που συσχετίζονται με την γενική κατάσταση του ίδιου του οργανισμού, με απώτερο σκοπό να διαμορφωθεί μια μακροπρόθεσμη πορεία με προκαθορισμένους στόχους, ενέργειες και δράσεις.

Ο Eadie (2000) αναφέρει ότι η εφαρμογή του στρατηγικού σχεδιασμού πραγματοποιείται σε ένα μεγάλο φάσμα οργανισμών του δημοσίου τομέα, με βασική επιδίωξη τους την μακράς διάρκειας προσαρμογή τους στις αξιώσεις του εξωτερικού περιβάλλοντος.

Οι Poister & Van Slyke (2002) εξάλλου αναφέρουν, θέλοντας να δώσουν έμφαση στην χρησιμότητα του στρατηγικού σχεδιασμού, ότι οι οργανισμοί του δημόσιου τομέα θα πρέπει να είναι σε μια διαρκή προσπάθεια εξασφάλισης πως το στρατηγικό τους σχέδιο να είναι ο οδηγικός χάρτης στον οποίο στηρίζεται η λήψη των αποφάσεων τους, όλων των στρωμάτων ιεραρχίας, υποστηρίζοντας εν γένει, στο σύνολο της οργάνωσής τους, τους στόχους και τους σκοπούς που έχει θέσει η στρατηγική πολιτική τους.

Την άποψη ότι ουσιαστικά όλα τα στρώματα ιεραρχίας θα πρέπει να στηρίζουν τις αποφάσεις τους στο στρατηγικό σχεδιασμό, γνωρίζοντας τον καλά, διατύπωσε πολλά χρόνια νωρίτερα ο Toft (1989), αναφέροντας πως ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι ένας τρόπος σκέψης εξελιγμένος, πρωτοπόρος, συνδεδεμένος, που αποβλέπει στην επίτευξη διάχυσης του οράματος που έχει τεθεί από την στρατηγική σε όλες τις βαθμίδες του οργανισμού, συμπεριλαμβάνοντας και αυτές της διοίκησης.

Ο Bloom (1986) διέτεινε πως όταν εμπλέκεται το σύνολο των μερών ενός οργανισμού, αυτά, αυτόματα, νοιώθουν την ανάγκη να λογοδοτούν για την λήψη των αποφάσεων τους στα πλαίσια του στρατηγικού σχεδιασμού και αυτό να αποτελεί βασική προϋπόθεση της επιτυχημένης εφαρμογής του.

Σχετικά με την εμπλοκή των μερών ενός δημόσιου οργανισμού στην λήψη στρατηγικών αποφάσεων ο Heffron (1989) τονίζει ότι πολλές φορές η συμμετοχή πολιτικών παραγόντων οι οποίοι ορίζουν το περιεχόμενο και τους στόχους της στρατηγικής, μπορεί να αποτελέσουν τροχοπέδη στον στρατηγικό σχεδιασμό.

Σύμφωνα με τον Caiden (1990) για τους οργανισμούς του δημοσίου τομέα η υιοθέτηση της τεχνικής του στρατηγικού σχεδιασμού, πραγματοποιείται ώστε να υπάρξει αποτελεσματική διαχείριση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών πηγών μέσα στα όρια που καθορίζουν οι προϋπολογισμοί τους και σε άμεση συνάρτηση με τις βασικές ανάγκες και προτεραιότητες τους.

Βέβαια πέρα από τον ίδιο τον στρατηγικό σχεδιασμό που σύμφωνα με τους Halachmi et al (1993) αποτελεί βασικό στοιχείο της στρατηγικής διοίκησης χωρίς να είναι και το μοναδικό, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν και η εφαρμογή και αξιολόγηση.

Όπως προαναφέρθηκε βασικά στοιχεία της πραγμάτωσης του στρατηγικού σχεδιασμού αποτελούν τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα των αιρετών Περιφερειών τα οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μαζί του, αποτελώντας ουσιαστικά την υλοποίηση των στρατηγικών αποφάσεων και σχεδίων.

Περιλαμβάνουν συνδυετικούς άξονες προτεραιότητας για δράσεις με απώτερο σκοπό την επίτευξη του αναπτυξιακού σχεδίου της Περιφέρειας, χρησιμοποιώντας εργαλεία και πόρους μέσα σε ένα συγκεκριμένο πενταετούς διάρκειας χρονικό ορίζοντα.

Για τη διαμόρφωσή τους λαμβάνεται υπόψη ο εθνικός και περιφερειακός αναπτυξιακός σχεδιασμός σε μεσομακροπρόθεσμο επίπεδο ενώ η πορεία τους ελέγχεται υπηρεσιακά από τα θεσμικά όργανα που είναι επιφορτισμένα για αυτό καθώς και πολιτικά από τα συλλογικά όργανά τους.

Αυτά τα συλλογικά όργανα με την εξουσία τους να εκπορεύεται εμμέσως από τη λαϊκή εντολή που έλαβαν, παίζουν ένα καθοριστικό ρόλο στη λειτουργία των Περιφερειών καθώς έχουν αρμοδιότητες αποφασιστικού, ελεγκτικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα.

Ο θεσμός της αιρετής Περιφέρειας και συγκεκριμένη η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, με συγκεκριμένα αναπτυξιακά, δημογραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά αποτέλεσε το πεδίο έρευνας της εργασίας αυτής.

Ειδικότερα διερευνήθηκε ο ρόλος ενός εκ των βασικών της συλλογικών Οργάνων, της Οικονομικής Επιτροπής, στην υλοποίηση του Επιχειρησιακού της Προγράμματος που συνδέεται σαφώς με τον στρατηγικό σχεδιασμό που υλοποιεί κατά τον χρόνο που αυτή εκπονήθηκε.

Στην ίδια έρευνα έγινε επικέντρωση στην λειτουργία αυτής καθ' αυτής της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας προκειμένου να εντοπιστούν αδυναμίες και προβλήματα, να διερευνηθεί η εφαρμογή ουσιαστικών λύσεων προκειμένου να κατοχυρωθεί η αποτελεσματικότητα της και να αξιολογηθούν προτάσεις αποκεντρωμένης λειτουργίας του συλλογικού οργάνου.

Έτσι έγινε προσπάθεια να απαντηθούν επιμέρους ερωτήματα όπως:

- Πως συνδέεται στην πράξη η υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης με την λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής;
- Ποια είναι η άποψη των μελών της Ο.Ε. πρώην και νυν, για την υλοποίηση των επιμέρους αναπτυξιακών χαρακτηριστικών του Επιχειρησιακού της Προγράμματος;

- Ποια είναι η αξιολογική άποψή τους για τη λειτουργία της ΟΕ και με ποιο τρόπο πιστεύουν ότι μπορεί αυτή να βελτιωθεί προκειμένου να υλοποιηθεί απρόσκοπτα ο στρατηγικός σχεδιασμός της ΠΑΜΘ;

Από την έρευνα προέκυψαν πολύ χρήσιμα συμπεράσματα για την ΟΕ, την σύνδεση με τον σχεδιασμό της Περιφέρειας ενώ προέκυψαν σημαντικές αξιολογήσεις της θεσμοθετημένης λειτουργίας της, εντοπίστηκαν αδυναμίες της ενώ καταγράφηκαν και προτάσεις βελτίωσής της.

Η εργασία αποτελείται από τα παρακάτω κεφάλαια:

- Κεφάλαιο 1ο: Τοπική Αυτοδιοίκηση και ανάπτυξη - Επιχειρησιακά προγράμματα
- Κεφάλαιο 2ο: Επιχειρησιακά προγράμματα περιφερειών
- Κεφάλαιο 3ο: Συλλογικά όργανα Περιφέρειας - Μελέτη περίπτωσης Οικονομικής Επιτροπής της ΠΑΜΘ
- Κεφάλαιο 4ο: Ερευνητικό μέρος –ερευνητικοί στόχοι
- Κεφάλαιο 5ο: Παρουσίαση και ανάλυση αποτελεσμάτων
- Κεφάλαιο 6ο: Τελικά συμπεράσματα και προτάσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο: Τοπική Αυτοδιοίκηση και ανάπτυξη – Επιχειρησιακά προγράμματα

1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή στο θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η Αιρετή Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα αποτελεί έναν βασικό πυλώνα Δημοκρατίας με μεγάλη ιστορική διαδρομή που οι ρίζες της χάνονται στην αρχαιότητα. Η ενασχόληση με τα «κοινά» ήταν υποχρέωση και δημόσιο καθήκον ενώ η δια αντιπροσώπων διακυβέρνηση αποτελούσε την διαφοροποίηση στα απολυταρχικά, δεσποτικά και τυραννικά καθεστώτα.

Η εφαρμογή πολλών μεταρρυθμίσεων στο νεότερο ελληνικό κράτος έτσι όπως αυτό διαμορφώθηκε κατά τον 20ο αιώνα, κλήθηκε να αντιμετωπίσει πολλαπλές ανάγκες και ανεπάρκειες του λεγόμενου «Αθηνοκεντρισμού» και να αποκεντρώσει πόρους και αρμοδιότητες σε θεσμούς στους οποίους οι πολίτες θα είχαν λόγο και ενεργή συμμετοχή στην λήψη των αποφάσεων.

Πιστική επίσης υπήρξε η ανάγκη της επίτευξης στόχων και απορρόφησης κονδυλίων μέσα από την εφαρμογή ολοκληρωμένων στρατηγικών σχεδίων που θα εμπειρεύσαν οικονομική αλλά και κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή. Η προσπάθεια των δομικών μεταρρυθμίσεων δεν ήταν σχεδόν ποτέ εύκολη και αποδεκτή.

Η πρώτη σοβαρή δομική μεταρρύθμιση ήταν το Πρόγραμμα «*Ιωάννης Καποδίστριας*» που εκπονήθηκε με ταχείς ρυθμούς από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και εφαρμόστηκε ως ο Νόμος 2539\97. Συμπεριλάμβανε συνενώσεις Κοινοτήτων σε νέους μεγαλύτερους αυτοτελείς Δήμους.

Η εφαρμογή αυτή της σοβαρής προσπάθειας λίγα μόλις χρόνια μετά χρειάστηκε να προχωρήσει σε νέα μεταρρύθμιση καθώς δεν μπορούσε να ανταποκριθεί στις διαρκώς αυξανόμενες κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες της Αυτοδιοίκησης. Οι Δήμοι που δημιουργήθηκαν τότε δεν ήταν αναπτυξιακά αυτόνομοι, με πολλά προβλήματα διαχειριστικής επάρκειας και σοβαρά ζητήματα διοικητικής διαφάνειας.

Η Συνθήκη της Λισσαβόνας για την τροποποίηση της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και Συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, που υπεγράφη το 2007, είχε ως κεντρικούς στόχους την εδαφική, κοινωνική και την οικονομική συνοχή των κρατών -μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ως αποτέλεσμα

να δοθεί μεγάλη σημασία σ' όλους τους θεσμικούς κανόνες που αφορούν στην περιφερειακή και τοπική αυτοδιοίκηση.

Το επόμενο σοβαρό μεταρρυθμιστικό βήμα ήταν το Πρόγραμμα «*Καλλικράτης*» που είχε ως στόχο έναν ολιστικό ανασχεδιασμό της Αυτοδιοίκησης προκειμένου να εφαρμοστούν σοβαρά αναπτυξιακά προγράμματα, να κατοχυρωθεί η απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων, να επιτευχθεί εξοικονόμηση πόρων και παράλληλα να μεταφερθούν στην Περιφέρεια πόροι και αρμοδιότητες που μέχρι τότε ασκούσε η κεντρική διοίκηση.

Να σημειωθεί ότι στη Βουλή των Ελλήνων κατά τη συζήτηση του Σχεδίου «*Καλλικράτης*» τεκμηριώθηκε η αδυναμία μικρών Δήμων να εντάξουν έργα στο Γ ΚΠΣ αφού σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλάμβανε ΟΤΑ με πληθυσμό κάτω των 10.000 κατοίκων οι οποίοι ήταν το 88% του συνόλου των ΟΤΑ, ενέταξαν στο Γ ΚΠΣ κατά μέσο όρο 9 έργα εν αντιθέσει με εκείνους άνω των 100.000 κατοίκων, που ενέταξαν κατά μέσο όρο 94 έργα.¹

Από τους πρωτοβάθμιους ΟΤΑ του «*Καποδίστρια*» ελάχιστοι είχαν διαχειριστική επάρκεια που ήταν και η απαραίτητη προϋπόθεση συμμετοχής στο Πρόγραμμα ΕΣΠΑ.

Η εξέλιξη λοιπόν ήταν η αφορμή μίας «*Νέας Αρχιτεκτονικής στην Αυτοδιοίκηση*» όπως ονομάστηκε το Πρόγραμμα «*Καλλικράτης*» του Ν3852/2010 η οποία προχώρησε στην κατάργηση των αιρετών Νομαρχιών και την μεταφορά αρμοδιοτήτων τους τόσο στους Δήμους όσο και στην νέα Αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση που γεννήθηκε ως θεσμός. Ταυτόχρονα και μετά από σχετική διαβούλευση επέβαλε υποχρεωτική συνένωση Δήμων προκειμένου να τους καταστήσουν σοβαρά εργαλεία ανάπτυξης και εφαρμογής στρατηγικών σχεδίων με αυτοτελή προγραμματικό και χρηματοδότηση. Συνακόλουθα ιδρύθηκαν και 7 Αποκεντρωμένες Αυτοδιοικήσεις στις οποίες μεταφέρθηκαν αρμοδιότητες ελέγχου των ΟΤΑ αλλά και άλλες που συνταγματικά ασκούνται από μη αιρετούς φορείς.²

Σύμφωνα με τον Λαδιά (2013) δύο από τις πιο βασικές αιτίες που το σχέδιο Καλλικράτης αποτέλεσε επιτακτική ανάγκη για την σωστή λειτουργία του κράτους ήταν η ανάγκη εκσυγχρονισμού των στρωμάτων διοίκησης που βρίσκονται σε ευθεία

---

¹Ενημερωτικό σημείωμα του Υπουργείου Εσωτερικών κατά την συζήτηση του σχεδίου «*Καλλικράτης*» στην Βουλή των Ελλήνων.

² Ν.3852/2010 ΝΟΜΟΣ 3852 ΦΕΚ Α' 87/7.6.2010 «*Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης*».

επαφή με τους πολίτες κατά συνέπεια των τοπικών αυτοδιοικήσεων, καθώς και η ατελέσφορη προσπάθεια των αρμοδίων θεσμών να απορροφήσουν τα κονδύλια του ΈΣΠΑ (χρονικής διάρκειας 2007-2013) για την περιφερειακή -τοπική ανάπτυξη.

Έτσι επιχειρήθηκε ο επανασχεδιασμός του χάρτη της Αυτοδιοίκησης προκειμένου οι νέοι θεσμοί να καταστούν μοχλοί ανάπτυξης και κοινωνικής προόδου μέσα από την κατοχύρωση οικονομικών κλίμακας, αυτάρκους υπηρεσιακής στελέχωσης και ενίσχυσης της κυρίαρχης διαδικασίας του δημοκρατικού προγραμματισμού. Ταυτόχρονα εισήχθησαν δύο βασικές αρχές λειτουργίας στους ΟΤΑ: της Διαφάνειας και της Συλλογικότητας.

Η τελευταία μεταρρυθμιστική προσπάθεια που επιχειρήθηκε στους ΟΤΑ Α και Β βαθμού αφορούσε στο Πρόγραμμα *«Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εμβάθυνση της Δημοκρατίας – Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»*.

Το πρόγραμμα σύμφωνα με τους εμπνευστές του είχε ως στόχο το πέρασμα από την οργανωτική ανασυγκρότηση, στην εμβάθυνση της δημοκρατίας, στην ενίσχυση της αντιπροσωπευτικότητας και τη διεύρυνση της συμμετοχής.³ Ουσιαστικά εισήγαγε την απλή αναλογική στην εκλογή των μελών των Περιφερειακών και Δημοτικών Συμβουλίων και την συνακόλουθη αλλαγή της σύνθεσης των Περιφερειακών και Δημοτικών Επιτροπών. Η αλλαγή αυτή δεν εφαρμόστηκε πραγματικά καθώς ακολούθησε ο Ν 4623/2019 (Α' 134) και 4625/2019 (Α' 139) ο οποίος επανέφερε το πνεύμα της ενισχυμένης αναλογικής στους ΟΤΑ προκειμένου να επιτευχθεί η λεγόμενη *«κυβερνησιμότητα»*. Ο Νόμος αυτός ωστόσο κρίθηκε κατά το μέρος αυτό ως Αντισυνταγματικός και ακολούθησε επαναφορά αρμοδιοτήτων στις πρόνοιες του Νόμου 4555\2018 (ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι).

---

³ Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου *«Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης – Εκβάθυνση της Δημοκρατίας – Ενίσχυση της Συμμετοχής – Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»] –(4\7\2018)*.

1.2 Τοπική αυτοδιοίκηση Β΄ βαθμού - η σύνδεση των περιφερειών με την τοπική ανάπτυξη

1.2.1 Βασικές εννοιολογικές αποσαφηνίσεις

1.2.1.1 Τοπική αυτοδιοίκηση Β΄ βαθμού

Ο Τσενές (1986) αναφέρει ως ορισμό της έννοιας της τοπικής αυτοδιοίκησης ότι είναι η διαχείριση των υποθέσεων ενός τόπου η οποία γίνεται από μια αυτόνομη ανεξάρτητη διοίκηση αντιπροσωπευτική της κοινωνίας του. Το ίδιο αναφέρει και Κατσούλης (1998) επισημαίνοντας ότι οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν υπευθύνη τους το να ασκούν διοίκηση στις υποθέσεις του τόπου τους.

Σύμφωνα με την Μπέσιλα – Βήκα (1998 & 2004) η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι μια ολοκληρωμένη με ίδια ευθύνη άσκηση τοπικής εξουσίας, από εδαφικά νομικά πρόσωπα (δηλαδή νομικά πρόσωπα που περικλείουν τρία στοιχεία τον λαό την εξουσία και το έδαφος) με την συνέργεια του λαού και υπό τον έλεγχο του κράτους.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα σήμερα περιλαμβάνει τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α΄ και Β΄ βαθμού που ουσιαστικά είναι ΝΠΔΔ. Η Μπέσιλα – Βήκα (2010) αναφέρει ότι πολλά χρόνια ήταν κοινή ομολογία όλων ότι ο δεύτερος βαθμός τοπικής αυτοδιοίκησης θα πρέπει να μεταβεί σε υψηλότερο επίπεδο, με λιγότερες αλλά πιο αποδοτικές γεωγραφικές μονάδες που θα μπορούσαν να διαδραματίσουν ρόλο στην ανάπτυξη ενδυναμώνοντας και επισπεύδοντας τα αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της περιοχής.

Στους οργανισμούς Β΄ Βαθμού τοπικής αυτοδιοίκησης ανήκουν οι Περιφέρειες οι οποίες μέσα στα πλαίσια των πολιτικών που ορίζουν οι εθνικές και ευρωπαϊκές στρατηγικές, σχεδιάζουν και εφαρμόζουν και οι ίδιες πολιτικές με βάση τις αρμοδιότητές τους και σύμφωνα με τις αρχές που επιτάσσει η κοινωνική συνοχή της χώρας και η αειφόρος ανάπτυξη.⁴

---

⁴ Ν.3852/2010 ΦΕΚ Α΄ 87/7.6.2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» Άρθρο 3 Σύσταση και συγκρότηση περιφερειών.

Στο σύνταγμα και κυρίως στην τελευταία αναθεώρηση του στις 25 Νοεμβρίου 2019, αναγνωρίζεται η διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Β' βαθμού αναφέροντας τα εξής:

1. Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει της οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Νόμος καθορίζει το εύρος και της κατηγορίες των τοπικών υποθέσεων, καθώς και την κατανομή της επί μέρους βαθμούς. Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους.
2. Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Οι αρχές της εκλέγονται με καθολική και μυστική ψηφοφορία, της νόμος ορίζει.⁵

1.2.1.2 Τοπική ανάπτυξη

Οι Coffey & Polèse (2007) αναφέρουν ότι αν και η τοπική ανάπτυξη αναφέρεται συχνά ως επιλογή στο ευρύτερο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής, η έννοια παραμένει ασαφής.

Σύμφωνα με τον Morgan (2004) απαιτείται η μέτρηση της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης να μην επικεντρώνεται μόνο στην βελτίωση των εισοδημάτων (οικονομική διάσταση) και των θέσεων εργασίας αλλά και σε ένα ευρύτερο πλαίσιο βελτίωσης της ποιότητας της ζωής.

Κατά μία κυρίαρχη προσέγγιση, η τοπική ανάπτυξη αποσκοπεί στη βελτίωση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών μιας συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής.

Ο Χριστοφοράκης (2000) επισημαίνει ότι η τοπική ανάπτυξη αποτελεί ουσιαστικά μια διαδικασία που μέσα από τις ουσιαστικές αλλαγές που επιφέρει στους οικονομικούς δείκτες, οδηγεί στην πρόοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων. Είναι μια μορφή περιφερειακής ανάπτυξης στα πλαίσια της οποίας οι παράγοντες ενός τόπου (κάτοικοι, αρχές, οργανισμοί, επιχειρησιακά ιδρύματα και επιχειρηματική δραστηριότητα) είναι η κινητήρια δύναμή της αναπτυξιακής διαδικασίας.

---

⁵Σύνταγμα της Ελλάδας τελευταία αναθεώρηση (Νοέμβριος 2019 ΦΕΚ Τεύχος πρώτο αρ.φυλ.211) άρθρο 102.

Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης ως μιας διαδικασίας βελτίωσης του επιπέδου ζωής του πληθυσμού ενός τόπου μέσα από την οικονομική ανάπτυξη και τις διαρθρωτικές αλλαγές, είναι αναντίρρητα συνδεδεμένη με την τοπική αυτοδιοίκηση και την Περιφέρεια.

Σύμφωνα με τους Pike Rodríguez-Pose και Tomaney (2017) η τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη είναι ένα ζήτημα που έχει αποκτήσει παγκόσμιες διαστάσεις. Ειδικά για τις περιφέρειες η συνεχής αναζήτηση για την ενίσχυση της ευημερίας και της βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων τους αποτελεί σοβαρό ζητούμενο.

Η Μπεσίλα -Βήκα (2010) επισημαίνει ότι στην Περιφέρεια έχουν μεταφερθεί ουσιαστικά όλες οι αρμοδιότητες των καταργούμενων νομαρχιών, εκείνες που είχαν περιφερειακό χαρακτήρα καθώς και κάποιες αρμοδιότητες που ανήκαν μεν στην κρατική περιφέρεια αλλά δεν είχαν καθαρά κρατικό χαρακτήρα.

Η παραπάνω διασύνδεση γίνεται αντιληπτή μέσα από την συνοπτική παράθεση των βασικών αρμοδιοτήτων της που αναφέρονται στο Ν3852/2010, η οποία πιστοποιεί ότι η Περιφέρεια είναι στο επίκεντρο του θεσμικού πεδίου που αφορά την περιφερειακή ανάπτυξη και ειδικά στον τομέα του προγραμματισμού ανάπτυξης όπου παρακολουθείται ο αναπτυξιακός σχεδιασμός της περιφέρειας ,πως προγραμματίζεται υλοποιείται και η εν γένει πορεία του ,εξειδικεύεται σε ότι αφορά τους στόχους και τους άξονες κατεύθυνσης της πολιτικής της περιφερειακής ανάπτυξης, καταρτίζει το πρόγραμμα που αφορά στην ανάπτυξη της Περιφέρειας, καταρτίζει τα Επιχειρησιακά προγράμματα της περιφέρειας κ.α.⁶

1.3 Επιχειρησιακά Προγράμματα

Η πρώτη επαφή με τη έννοια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων γίνεται μέσα από την αποτύπωση των αρμοδιοτήτων των περιφερειών και η κατάρτισή τους αποτελεί μέρος τους.

1.3.1 Ορισμός, σκοπιμότητα και χαρακτηριστικά γνωρίσματα των επιχειρησιακών προγραμμάτων

---

⁶ Ν.3852/2010 ΦΕΚ Α' 87/7.6.2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» στο άρθρο 186 Αρμοδιότητες Περιφερειών

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα συνιστούν αυτοτελή προγράμματα με ολοκληρωμένη μορφή ,που συμβάλουν στην διεύρυνση της ανάπτυξης είτε αυτή έχει τοπικά είτε Περιφερειακά χαρακτηριστικά καθώς και στην ενίσχυση της οργάνωσης και της λειτουργίας των ΟΤΑ Β΄ βαθμού.

Στοχεύουν στην προαγωγή των συνθηκών διαβίωσης των πολιτών και στην παροχή υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας. Περιλαμβάνουν συνδυαστικούς άξονες προτεραιότητας για δράσεις με απώτερο σκοπό την επίτευξη του αναπτυξιακού σχεδίου της Περιφέρειας.

Τα προγράμματα αυτά αφορούν στην ανάπτυξη υποδομών, στις επενδύσεις, στην ενίσχυση της υπάρχουσας λειτουργίας των υπηρεσιών των Περιφερειών καθώς και όλων των νομικών προσώπων που ανήκουν και ελέγχονται από αυτές. Πρόκειται για πολυτομεακά προγράμματα με ευρύ φάσμα θεματικών πεδίων που αντιστοιχούν στις αρμοδιότητές τους.⁷

Κατά τη διαμόρφωσή τους θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι κατευθυντήριες γραμμές του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε σχέση με τα εθνικά και περιφερειακά σχέδια, τα υφιστάμενα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια, ο μακροπεριφερειακός σχεδιασμός, οι προτεραιότητες που προκύπτουν από θεσμοθετημένες οικονομικές στρατηγικές και μέσα χρηματοδότησης, τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των δήμων και άλλα, όπως τα ειδικά αναπτυξιακά σχέδια, πολιτικές και σχεδιασμοί που επηρεάζουν τη δομή και την περιφερειακή ανάπτυξη.⁸

Για τον μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό των ΟΤΑ Β΄ βαθμού σχεδιάζεται και υλοποιείται Επιχειρησιακό Πρόγραμμα διάρκειας πέντε ετών του οποίου η εξειδίκευση γίνεται ανά έτος στο Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης. Παράρτημα και αναπόσπαστο κομμάτι του Ετήσιου Προγράμματος Δράσης είναι και το Τεχνικό Πρόγραμμα Δράσης. Επίσης απαραίτητη προϋπόθεση τόσο για την ψήφιση όσο και για την εκτέλεση του προϋπολογισμού κάθε έτους, είναι η σύνταξη τεχνικού προγράμματος για το έτος αναφοράς. Όλα τα παραπάνω πρέπει να είναι σε συμφωνία με τις κατευθυντήριες αρχές

---

⁷ Ε.Ε.Τ.Α.Α Οδηγός κατάρτισης επιχειρησιακού προγράμματος ΟΤΑ Β΄ Βαθμού

⁸ Η Υπουργική Απόφαση ΦΕΚ 2642 /τ. Β /6.10.2014, «περιεχόμενο, τη δομή, τον τρόπο υποβολής, καθώς και τα όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β΄ βαθμού για την περίοδο 2014–2019».

και τις επιταγές του σχετικού Ετήσιου Προγράμματος Δράσης, και παράλληλα και με το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.⁹

Σκοπιμότητα των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Σκοπός είναι η ενδυνάμωση της περιφερειακής ανάπτυξης καθώς και η αναβάθμιση των εσωτερικών λειτουργιών της Περιφέρειας πάντα σε συμφωνία με τις κατευθυντήριες οδηγίες του τοπικού και εθνικού αναπτυξιακού σχεδιασμού και το πλαίσιο αρμοδιοτήτων που καθορίζονται από το Πρόγραμμα Καλλικράτης.

Επιμέρους στόχοι:

A) Για την περιφερειακή ανάπτυξη στόχος είναι:

- 1) Να αναβαθμιστεί και να προστατευτεί το φυσικό περιβάλλον και η δόμηση της περιοχής καθώς και να προστατευτεί το βιοτικό επίπεδο των πολιτών (χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια, διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων, οδικά και συγκοινωνιακά δίκτυα, μεταφορές κα).
- 2) Να βελτιωθεί το κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο ευημερίας των πολιτών (παροχές δημόσιας υγείας, μόρφωση και εκπαίδευση δράσεις πολιτιστικού και αθλητικού ενδιαφέροντος κα).
- 3) Η ανάκαμψη της οικονομίας του τόπου και η βελτίωση της απασχόλησης (στο γεωργικό, κτηνοτροφικό, αλιευτικό εμπορικό, μεταποιητικό, ενεργειακό ερευνητικό τομέα, στην ενδυνάμωση της καινοτομίας, επιχειρηματικότητας και του εθελοντισμού).

B) Για την αναβάθμιση των εσωτερικών λειτουργιών της Περιφέρειας στόχος είναι:

Η ενίσχυση της διοικητικής της ικανότητας στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της ως οργανισμός του δημοσίου (παρέχοντας αγαθά και υπηρεσίες, διασφαλίζοντας και υλοποιώντας πολιτικές στα διοικητικά της όρια στα πλαίσια των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης, της κοινωνικής ενότητας και συνύπαρξης μέσα στα όρια που επιβάλλουν οι ευρωπαϊκές και εθνικές πολιτικές) με σκοπό την βέλτιστη απόδοση και αποτελεσματικότητα των λειτουργιών της.

Γ) Ενίσχυση συμπράξεων της Περιφέρειας

---

⁹ Νόμος 4555/2018 (ΦΕΚ 133/τ.Α'/19-7-2018) άρθρο 176 "Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»]".

Στα πλαίσια του οριοθετημένου ρόλου της και των αρμοδιοτήτων της για την επίτευξη του σκοπού της που είναι η περιφερειακή ανάπτυξη και η ευημερία των κατοίκων της είναι απαραίτητη και η συνεργασία της με:

- Όλους τους φορείς του τόπου με κοινωνικό και οικονομικό πρόσημο (επιχειρήσεις ιδιωτών, σύλλογοι Μ.Κ.Ο).
- Με τους Δήμους που εδρεύουν στα διοικητικά της όρια μέσα στα πλαίσια της συνεργασίας που είναι νομοθετικά οριοθετημένη και πηγάζει από τις συμφωνίες και τις δράσεις που πραγματοποιούνται από κοινού.
- Με τους υπόλοιπους φορείς του δημοσίου τομέα της κεντρικής και αποκεντρωμένης διοίκησης.
- Συνεργασίες διακρατικές και με άλλους ΟΤΑ Β΄ βαθμού.

Χαρακτηριστικά Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Το Επιχειρησιακό πρόγραμμα ως βασικό εργαλείο υποβοήθησης της αναπτυξιακής πορείας της Περιφέρειας έχει τα παρακάτω χαρακτηριστικά:

- 1 Είναι ένα πολύπτυχο πρόγραμμα που περικλείει όλα τα θέματα που σχετίζονται με ζητήματα περιφερειακής ανάπτυξης όπως τα επενδυτικά προγράμματα και τα προγράμματα για τη συνεχή λειτουργική βελτίωση των υπηρεσιών της Περιφέρειας. Μέσα από την κατάρτιση του προγράμματος, διαφαίνεται το αναπτυξιακό όραμα της περιφέρειας για τις περιοχές των χωρικών της ορίων.
- 2 Είναι ένα μη στατικό πρόγραμμα το οποίο ξεκινά με την κατάρτιση του και περνάει μέσα από την φάσεις της παρακολούθησης, εκτέλεσης και αξιολόγησης. Τα ετήσια προγράμματα δράσης είναι αυτά που επιτελούν την πραγμάτωση του, μέσα από τον επιμερισμό και την υλοποίηση των δράσεων τους. Την συμμετοχή και την κατεύθυνση των επιμέρους διαδικασιών έχουν τόσο τα αιρετά όργανα όσο και τα στελέχη των Διευθύνσεων και των Γενικών Διευθύνσεων της Περιφέρειας.
- 3 Βασικό του γνώρισμα είναι ο συμμετοχικός και συλλογικός του χαρακτήρας, με ενεργό ρόλο τόσο των αιρετών και συλλογικών οργάνων, των στελεχών των υπηρεσιών της Περιφέρειας καθώς και των Νομικών της προσώπων όσο και των τοπικών φορέων και των πολιτών. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται για τον προγραμματισμό δεν αναλύουν μόνο την υφιστάμενη κατάσταση της Περιφέρειας αλλά βασίζονται και στις απαιτήσεις και τις ανάγκες των πολιτών όπως αυτές οριοθετούνται και καταγράφονται από τις συμμετοχικές διαδικασίες.¹⁰

---

¹⁰ Ε.Ε.Τ.Α.Α Οδηγός κατάρτισης επιχειρησιακού προγράμματος ΟΤΑ Β΄ Βαθμού

4. Εν κατακλείδι αποτελεί ένα εργαλείο μετρήσιμης στοχοθεσίας, μέσω των δεικτών απόδοσης σε σχέση με τις μεταβολές στοιχείων όπως οι εισροές και εκροές και με τα μετρήσιμα αποτελέσματα από την επίτευξη των στόχων.¹¹

Στον παρακάτω πίνακα αποτυπώνονται πλήρως η φιλοσοφία και οι αρχές εκπόνησης του Επιχειρησιακού προγράμματος των Περιφερειών.

Πίνακας 1.1: Αρχές εκπόνησης του Επιχειρησιακού προγράμματος των Περιφερειών

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας αποτελεί βασικό εργαλείο προγραμματισμού, δράσεων περιφερειακής και εσωτερικής ανάπτυξης. Για το λόγο αυτό:
➤ Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα ανάπτυξης και βελτίωσης της διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας της Περιφέρειας και προϊόν συλλογικής λειτουργίας των υπηρεσιών της
➤ Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και διοίκησής της και μέρος του προγραμματικού της κύκλου
➤ Είναι εύχρηστο, σύντομο και περιεκτικό, κωδικοποιώντας κατά το δυνατόν την πληροφορία που παρέχει, ώστε να διευκολύνει την παρακολούθηση και την επικαιροποίησή του
➤ Δίνει έμφαση στη διάγνωση, σε σχέση με την αποτύπωση του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος, για την ανάδειξη βασικών αναπτυξιακών προτεραιοτήτων
➤ Δίδει έμφαση στον τεκμηριωμένο προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων, στα οποία πρέπει να επικεντρώσει τις προσπάθειές της η Περιφέρεια, λαμβάνοντας υπόψη τα τοπικά προβλήματα, τις εθνικές και περιφερειακές αναπτυξιακές προτεραιότητες, τους διαθέσιμους πόρους και τις δυνατότητές της ως οργανισμού
➤ Οι άξονες του στρατηγικού σχεδιασμού είναι προκαθορισμένοι και σε συμφωνία με την οργάνωση των αρμοδιοτήτων σε θεματικές ενότητες (4 άξονες) (Ν 3852/2010)

¹¹ Χ. Λαδιάς “το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα” εκδόσεις Παπαζήση (2013) σελ.49-50.

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός αποτελεί την κεντρική αναφορά ώστε να δίνει εύκολα το υπόβαθρο, σχεδόν αυτοματοποιημένα, για την εκπόνηση επιμέρους σχεδίων δράσης (ανά υπηρεσία υλοποίησης, ανά θεματική, κλπ.)
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Διερευνά πλήθος πηγών χρηματοδότησης, αποτελώντας βάση για το σχεδιασμό και υλοποίηση δράσεων κυρίως αναπτυξιακού χαρακτήρα
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Συνδέεται με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, το ΠΕΠ και τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Συντονίζεται κατά το δυνατόν με δράσεις περιφερειακής ανάπτυξης των Δήμων της γεωγραφικής επικράτειας της Περιφέρειας για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Υποστηρίζεται, κατά το δυνατόν, από μηχανογραφική εφαρμογή
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Αξιοποιεί δείκτες επίδοσης

Πηγή: ΕΕΤΑΑ, Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Περιφερειών (ίδια επεξεργασία)

Κατά τα στάδια τόσο της κατάρτισης όσο και της υλοποίησης γίνεται αξιοποίηση των εργαλείων δημόσιας διαβούλευσης και δημοσιότητας ώστε να ενισχυθεί η συμμετοχικότητα και η διαφάνεια. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα εντυπώνονται σε ψηφιακή μορφή με ελεύθερη πρόσβαση στο διαδίκτυο για τους ενδιαφερόμενους σύμφωνα με τις ισχύουσες νομικές διατάξεις.¹²⁻¹³

1.3.2 Νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο

Τα επιχειρησιακά προγράμματα ως απαραίτητος κινητήριος μοχλός για την περιφερειακή ανάπτυξη ΟΤΑ Β΄ βαθμού θεσπίστηκαν με το άρθρο 268 του

¹² 1Ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166 Α/22-9-2010) Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις.

¹³ Ν. 4305/2014 (ΦΕΚ 237 Α/31-10-2014) : Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α΄ 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Α.Α. και άλλες διατάξεις.

N.3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α'/7-6-2010) . «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης». Έπειτα ακολούθησαν και άλλοι νόμοι που συμπλήρωσαν και τροποποίησαν άρθρα που αφορούσαν βασικά θέματα οργάνωσης, κατάρτισης παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιχειρησιακών προγραμμάτων». ¹⁴

Παρακάτω παρατίθενται με χρονολογική αύξουσα σειρά οι νόμοι και τα άρθρα στα οποία γίνεται μνεία για τα Επιχειρησιακά Προγράμματα των ΟΤΑ β' βαθμού.

1. Ν. 3882/2010 (ΦΕΚ 166 Α/22-9-2010). Εθνική Υποδομή Γεωχωρικών Πληροφοριών - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2007/2/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 14ης Μαρτίου 2007 και άλλες διατάξεις.
2. Ν. 4305/2014 (ΦΕΚ 237 Α/31-10-2014): Ανοικτή διάθεση και περαιτέρω χρήση εγγράφων, πληροφοριών και δεδομένων του δημόσιου τομέα, τροποποίηση του ν. 3448/2006 (Α' 57), προσαρμογή της εθνικής νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2013/37/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, περαιτέρω ενίσχυση της διαφάνειας, ρυθμίσεις θεμάτων Εισαγωγικού Διαγωνισμού Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και άλλες διατάξεις.

Στις 30 Οκτωβρίου 2010 και στις 6 Οκτωβρίου 2014 υπήρξε η δημοσίευση των υπ.αριθμ74754και 35829 αποφάσεων του Υπουργείου Εσωτερικών σχετικά με το τι θα περιέχουν, με ποιο τρόπο θα καταρτίζονται ,συντάσσονται ,υποβάλλονται .ελέγχονται και παρακολουθούνται τα πενταετή επιχειρησιακά προγράμματα των Περιφερειών. ¹⁵⁻
16

Μνεία θα πρέπει να γίνει με φθίνουσα χρονολογική σειρά και στις:

1. Με αριθμό 77100/18 (ΦΕΚ 5971 Β/31-12-2018) απόφαση των υπουργών εσωτερικών –οικονομίας-ανάπτυξης –περιβάλλοντος και ενέργειας σύμφωνα με την οποία έγινε η Σύσταση και συγκρότηση Επιτροπής Παρακολούθησης και Υλοποίησης Χωρικού και Αναπτυξιακού Σχεδιασμού Τοπικού και Περιφερειακού Επιπέδου στο Υπουργείο Εσωτερικών.
2. Υπουργική Απόφαση με αριθμό 32754 (ΦΕΚ Β' 1783/8-8-2011 «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Ενιαίο μητρώο εργαζομένων στους δήμους και στις

¹⁴ Χ. Λαδιάς. Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα. Εκδόσεις Παπαζήση (2013) σελ.48-49.

¹⁵ Διαδικτυακός τόπος Υπουργείο Εσωτερικών Επιχειρησιακά προγράμματα-θεσμικό πλαίσιο για Περιφέρειες.

¹⁶ ΕΕΤΑΑ «Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ».

περιφέρειες», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας».

3. Υπουργική Απόφαση με αριθμό 747132/29-12-2010 «Καθορισμός του τύπου, του περιεχομένου των στοιχείων, του χρόνου και του τρόπου ενημέρωσης της βάσης δεδομένων «Οικονομικά στοιχεία περιφερειών», των αριθμοδεικτών αξιολόγησης καθώς και κάθε άλλης αναγκαίας λεπτομέρειας».

1.3.3 Στάδια κατάρτισης - δομή επιχειρησιακών προγραμμάτων

Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν αδιαίρετη σύνθεση και συγκρότηση που διαπερνά την λειτουργία του συνόλου των ενοτήτων της Περιφέρειας και αποτελούνται:

Στρατηγικό σχεδιασμός – στρατηγική

Την απάντηση στο εύλογο ερώτημα που γεννάται, πώς σχετίζεται η στρατηγική με το δημόσιο και τους μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς δίνει John Ad. Bryson (1988) αναφέροντας ότι η στρατηγική σκέψη και δράση αποκτούν ολοένα και μεγαλύτερη σημασία για την συνεχιζόμενη βιωσιμότητα και αποτελεσματικότητα των κυβερνήσεων, των δημόσιων φορέων και των μη κερδοσκοπικών οργανισμών γιατί χωρίς στρατηγικό σχεδιασμό είναι απίθανο αυτοί οι οργανισμοί να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις πολυάριθμες προκλήσεις.

Ο Bryson (2018) αναφέρει ότι ο στρατηγικός σχεδιασμός ορίζεται ως μια διαβουλευτική, πειθαρχημένη προσπάθεια για την λήψη αποφάσεων και ενεργειών που διαμορφώνουν και καθοδηγούν την λειτουργία ένας οργανισμού.

Ο Hofer (1975) επισημαίνει ότι η αντιστοιχία των πόρων που διαθέτει ένας οργανισμός στο εσωτερικό του περιβάλλον και τις ικανότητες που το χαρακτηρίζουν με τους κινδύνους που επικρατούν στο εξωγενές περιβάλλον και τις ευκαιρίες που υπάρχουν, αποτελεί τον ορισμό της στρατηγικής

Ο Mckeown (2019) αναφέρει *«η στρατηγική αφορά την μετακίνηση από το σημείο που βρίσκεστε σε εκείνο που θέλετε να πάτε. Η έξυπνη στρατηγική είναι η οδός για να πετύχει κανείς τους επιθυμητούς του στόχους με τα διαθέσιμα μέσα. Η στρατηγική αφορά το να αποφασίσει κανείς τι να κάνει, που να πάει, γιατί, πότε και πως αλλά και να επιλέξει τι να μην κάνει», και συνεχίζει «Η στρατηγική έχει να κάνει με τη διαμόρφωση του μέλλοντος, έχει να κάνει με το πώς οι άνθρωποι επιτυγχάνουν επιθυμητούς σκοπούς με διαθέσιμα μέσα».*

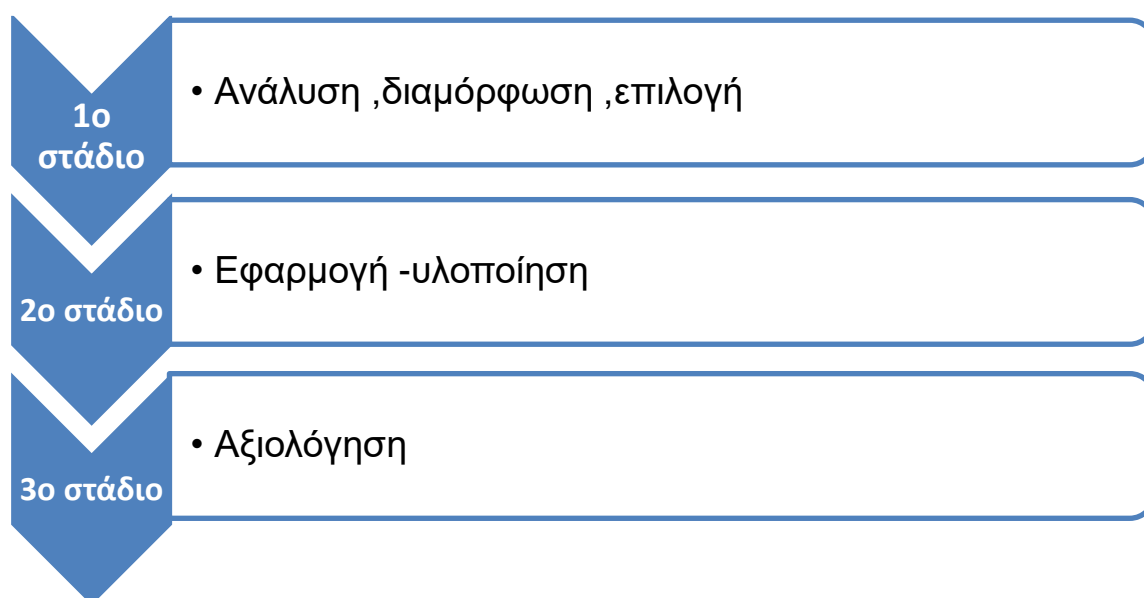

Οι Johnson, Scholes, & Whittington (2008) αναφέρουν ότι η στρατηγική είναι η κατεύθυνση και το πεδίο εφαρμογής ενός οργανισμού μακροπρόθεσμα, το οποίο επιτυγχάνει πλεονέκτημα σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον μέσω της διαμόρφωσης των πόρων και ικανοτήτων με στόχο την εκπλήρωση των προσδοκιών των ενδιαφερομένων μερών του.

Επιπρόσθετα αναφέρουν ότι η στρατηγική έχει τρία στάδια :

- Το στάδιο όπου αναλύεται ,διαμορφώνεται και επιλέγεται η στρατηγική
- Το στάδιο όπου εφαρμόζεται και υλοποιείται η στρατηγική
- Το στάδιο όπου αξιολογείται η στρατηγική του οργανισμού

Σχήμα 1.1: Στάδια Στρατηγικής

Πηγή: ίδια επεξεργασία

Ο στρατηγικός σχεδιασμός είναι μια διαδικασία κατά την οποία ο οργανισμός προσδιορίζει το όραμα και τους στόχους του. Είναι ουσιαστικά ο οδικός χάρτης επίτευξης των στόχων του και περιλαμβάνει μια προκαθορισμένη σειρά βάσει της οποίας αυτοί θα υλοποιηθούν ώστε να μπορέσει ο οργανισμός να υλοποιήσει το όραμα του.

Τρία είναι τα βασικά ερωτήματα στα οποία απαντάει ο στρατηγικός σχεδιασμός

1. Που βρισκόμαστε την δεδομένη στιγμή;
2. Που προσδοκούμε να βρεθούμε στο μέλλον;
3. Με ποιο τρόπο θα πάμε εκεί;

Ένας δημόσιος οργανισμός για να εφαρμόσει την αποστολή και το όραμα του χρειάζεται μια προκαθορισμένη και σαφή στρατηγική. Ο καθορισμός των στόχων της στρατηγικής, περικλείει τις ανάγκες, τις προσδοκίες, τις προτεραιότητες όλων των συμμετεχόντων σε σχέση πάντα με τους δημόσιους στόχους και τις εφαρμοσμένες πολιτικές καθώς και τους διαθέσιμους πόρους.¹⁷

Σύμφωνα με τον Rumelt (2011), η καλή στρατηγική «είναι ένα συνεκτικό σύνολο αναλύσεων, εννοιών, πολιτικών, επιχειρημάτων και ενεργειών που ανταποκρίνονται σε μια πρόκληση υψηλού διακυβεύματος». Αυτή η στρατηγική περιλαμβάνει τρία στοιχεία:

1. Μια ανάλυση που εξηγεί τη φύση της πρόκλησης, προσδιορίζοντας ποιες πτυχές της κατάστασης είναι κρίσιμες και τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν – μια κριτική εκδοχή του «Τι συμβαίνει εδώ;». Ο Rumelt (2011) ισχυρίζεται ότι οι περισσότερες βαθιές στρατηγικές αλλαγές προκαλούν μια αλλαγή στον τρόπο με τον οποίο η επιχείρηση, οργανισμός αντιλαμβάνεται την κατάστασή της.
2. Μια «κατευθυντήρια πολιτική» για την αντιμετώπιση της πρόκλησης – μια συνολική προσέγγιση για την αντιμετώπιση ή την υπέρβαση των εμποδίων που εντοπίζονται στην ανάλυση. Οι καλές κατευθυντήριες πολιτικές καθορίζουν μια μέθοδο αντιμετώπισης της κατάστασης. Χωρίς μια καλή καθοδηγητική πολιτική ένας οργανισμός δεν θα είχε τον τρόπο να συντονίζει ή να επικεντρώνει τις ενέργειές του.
3. Απαιτείται ένα σύνολο συνεκτικών ενεργειών για την υλοποίηση της κατευθυντήριας πολιτικής. Αυτό σημαίνει ότι οι ενέργειες που εγκρίνονται –οι πόροι που διατίθενται, οι πολιτικές και οι ελιγμοί που αναλαμβάνονται– θα πρέπει να είναι συνεπείς και συντονισμένες.¹⁸

Ο Μπουραντάς στον πρόλογο του βιβλίου του Σουν Τσου «*Η τέχνη του πολέμου*» αναφέρει ότι σημαντικά στοιχεία της στρατηγικής, όπως προκύπτει από τη μελέτη της πολεμικής τέχνης και ιδιαίτερης σημασίας στη σύγχρονη εποχή, είναι η πρόβλεψη, η ταχύτητα και η ικανότητα που κάποιος ελίσσεται όταν το επιβάλλουν οι συνθήκες. Το σύγχρονο περιβάλλον είναι ταχέως μεταβαλλόμενο με αντιθετικά

---

¹⁷ Υπουργείο Εσωτερικών Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Οργανώσεων Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Καινοτομίας Τμήμα Ποιότητας και Προτύπων -Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ) Το ευρωπαϊκό μοντέλο για τη βελτίωση των δημόσιων οργανώσεων μέσω αυτοαξιολόγησης ΚΠΑ 2020.

¹⁸ Richard P. Rumelt, *Crown Business*, Νέα Υόρκη, 2011, p.p.336 *Strategic Direction*, Τόμος 28, Τεύχος 8.

χαρακτηριστικά και ασάφεια. Η γρήγορη αντίληψη και διαίσθηση βοηθάει ώστε να εντοπιστούν τα προβλήματα και να δρομολογηθούν αλλαγές πριν αυτά εκδηλωθούν.

Είναι αποτέλεσμα της κατανόησης των αναπτυσσόμενων τάσεων και των τεχνολογικών αλλαγών, των ανθρώπινων αναγκών στο πολυεπίπεδο και πολυσχιδές περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένων τόσο των καταγραφόμενων απειλών όσο και των συνεπακόλουθων αναδυόμενων κάθε φορά ευκαιριών που οι αλλαγές δημιουργούν.¹⁹

Στο Στρατηγικό Σχέδιο: α. καταγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση της Περιφέρειας και τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα της, ως οργανισμού καθώς και αυτά των Νομικών της προσώπων και περιγράφεται και αξιολογείται η τρέχουσα κατάσταση της β. καθορίζεται το όραμα για την ανάπτυξη της Περιφέρειας και οι κατευθυντήριες αρχές που επηρεάζουν την λειτουργία της και την διαχείριση εν γένει των υποθέσεων της γ. καθορίζεται η περιφερειακή στρατηγική για την επίτευξη του οράματος.²⁰

Ο Στρατηγικός σχεδιασμός των Περιφερειών έχει αποκλειστική ενασχόληση την εξειδίκευση των γενικών στρατηγικών στόχων σε ειδικούς, την εξειδίκευση των αξόνων σε μέτρα και την αντιστοίχησή τους σε έναν ή παραπάνω στόχους προς επίτευξη, με βάση την σημαντικότητα και την προτεραιότητα τους. Κωδικοποιεί όλες τις δράσεις, εκτιμά πιθανά έσοδα και πηγές χρηματοδότησης καθώς και οριοθετεί τον τρόπο που θα γίνει η κατανομή αυτών αναλογικά.

Ειδικεύεται στους εξής Άξονες:

1. **Ο 1^{ος} άξονας** ασχολείται με ότι έχει σχέση με το περιβάλλον και την ποιότητα ζωής των πολιτών.
2. **Ο 2^{ος} άξονας** ασχολείται με ότι έχει σχέση με την κοινωνική φροντίδα ,την ενασχόληση με τον πολιτισμό και τον αθλητισμό, όλες τις εκφάνσεις των παροχών υγείας και εκπαίδευσης.
3. **Ο 3^{ος} άξονας** ασχολείται με ότι έχει σχέση με την απασχόληση των κατοίκων και την ανάπτυξη της οικονομίας
4. **Ο 4^{ος} άξονας** ασχολείται με ότι έχει σχέση με την βελτίωση της ικανότητας των υπηρεσιών και της εν γένει οικονομικής κατάστασης των περιφερειών.²¹

Οι στρατηγικές μεταφράζονται σε σχέδια, προγράμματα και στόχους που μπορούν να μετρηθούν. Η εφαρμογή της στρατηγικής και του σχεδίου παρακολουθείται

¹⁹ Σουν Τσου-Η τέχνη του πολέμου ,μετάφραση Ρένα Λέκκου-Δάντου, Πρόλογος: Δημήτρης Μπουραντάς, Εκδόσεις Μίνωας 2013.

²⁰ Απόφαση Υπουργού Εσωτερικών αριθ. 35829 6 Οκτωβρίου 2014 (ΦΕΚ 2642/Β/06-10-2014).

²¹ ΕΕΤΑΑ «Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ Β' Βαθμού».

στενά, επικαιροποιείται και προσαρμόζεται όποτε οι συνθήκες το επιβάλλουν και απαιτείται.²²

Η ολοκλήρωση του Στρατηγικού σχεδίου απαιτεί τις παρακάτω ενέργειες

1. Έγκριση του σχεδίου: σε αυτό το στάδιο η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού καταθέτει προς έγκριση το στρατηγικό σχέδιο στην Εκτελεστική Επιτροπή της Περιφέρειας η οποία με την σειρά της συντάσσει εισήγηση την οποία υποβάλλει στο Περιφερειακό Συμβούλιο με σκοπό να συζητηθεί και να εγκριθεί.
2. Μετά την ψήφιση του σχεδίου ακολουθεί η λεπτομερής παρουσίασή του στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης, η οποία εισηγείται προς το Π.Σ για τις κύριες προτεραιότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη της Περιφέρειας, διατυπώνει γνώμη για θέματα γενικού ενδιαφέροντος όταν αυτό ζητηθεί από το Π.Σ ή τον Περιφερειάρχη, εκφράζει γνώμη για την δρομολόγηση λύσης των προβλημάτων και την επωφελή εκμετάλλευση των αναπτυξιακών δυνατοτήτων της.
3. Σημαντικό στάδιο είναι και η διάχυση της πληροφορίας σε σχέση με την δομή και το κείμενο του στρατηγικού σχεδίου αξιοποιώντας όλα τα προς διάθεση μέσα επικοινωνίας, ώστε να υποβληθούν έγγραφες και ηλεκτρονικές προτάσεις από τους πολίτες ή τους φορείς του τόπου και να επιτευχθεί η κατά το δυνατόν καλύτερη υλοποίηση του προγράμματος μέσα από τις κατάλληλες υποδομές για την εξασφάλιση της αδιάκοπης και προς τις δύο πλευρές επικοινωνία.
4. Οργάνωση εκδηλώσεων, ημερίδων και συζητήσεων με δημόσιο χαρακτήρα με σκοπό την ίση συμμετοχή των πολιτών και κοινωνικών φορέων και την μεθοδική και πιστή αποτύπωση των τοπικών προβλημάτων και αξιολόγηση αυτών.
5. Συγκέντρωση συμπερασμάτων: σε αυτό το στάδιο η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού διατυπώνει εγγράφως τα συμπεράσματα που προέκυψαν από την διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης, ομαδοποιεί τυχούσες προτάσεις που αντιστοιχούν κατά Άξονα, Μέτρα ή και Στόχους, ενημερώνοντας ταυτοχρόνως τις αρμόδιες υπηρεσίες και την Εκτελεστική Επιτροπή. Στο σημείο αυτό μπορεί να προκύψει εφόσον κριθεί απαραίτητο, έχοντας ως οδηγό τα πορίσματα της

---

²² Υπουργείο Εσωτερικών Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Οργανώσεων Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και Καινοτομίας Τμήμα Ποιότητας και Προτύπων -Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ) Το ευρωπαϊκό μοντέλο για τη βελτίωση των δημόσιων οργανώσεων μέσω αυτοαξιολόγησης ΚΠΑ 2020.

διαβούλευσης και αναθεώρηση επιμέρους στοιχείων του Στρατηγικού Σχεδιασμού.

Επιχειρησιακό σχέδιο

Το επόμενο στάδιο που ακολουθεί μετά την κατάρτιση του στρατηγικού σχεδίου και με σκοπό να βοηθήσει στην επίτευξη της εφαρμογής της στρατηγικής των Περιφερειών και κάθε στόχου αυτών, είναι η κατάρτιση του Επιχειρησιακού σχεδίου. Σύμφωνα με τον Λαδιά (2013) ο Επιχειρησιακός σχεδιασμός μεταφράζει ουσιαστικά τους οριοθετημένους στόχους του στρατηγικού σχεδίου σε δράσεις και δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον πενταετή προγραμματισμό τους. Ο προγραμματισμός των στόχων συνδυάζεται με τις δράσεις που έχουν κωδικοποιηθεί και εκτιμώνται τα έσοδα, πιθανές χρηματοδοτήσεις και η κατανομή τους αντίστοιχα.

Για την σύνταξη και υλοποίηση του Επιχειρησιακού Σχεδίου είναι απαραίτητες οι παρακάτω ενέργειες:

1. Τα μέτρα και οι στόχοι του στρατηγικού σχεδίου να μετουσιωθούν σε δράσεις.
2. Μία σύντομη και περιεκτική περιγραφή του σχεδιασμού των παραπάνω δράσεων και αντιστοίχιση αυτών με τις έχουσες τις αντίστοιχες αρμοδιότητες υπηρεσίες.

Στο Επιχειρησιακό Σχέδιο καθορίζονται δράσεις που αφορούν τόσο την ανάπτυξη της Περιφέρειας όσο και τις εσωτερικές λειτουργίες αυτής. Τα βήματα που ακολουθούνται είναι τα νομικά πρόσωπα της Περιφέρειας και οι αρμόδιες υπηρεσίες να καταθέσουν εγγράφως τις εισηγήσεις τους σχετικά με τις δράσεις που πρέπει να υλοποιηθούν για την πραγμάτωση των στόχων λαμβάνοντας υπόψη το στρατηγικό σχέδιο που έχει εγκριθεί, την έγγραφη αποτύπωση των τελικών συμπερασμάτων που προέκυψαν από την διαδικασία διαβούλευσης και τις κατατεθειμένες προτάσεις των υπηρεσιών της Περιφέρειας.

Για την υλοποίηση των στόχων που αντιστοιχεί σε κάθε μέτρο ,εφαρμόζεται ένα ολοκληρωμένο μέρος του προγράμματος δράσεων. Οι δράσεις αναφέρονται σε είδη έργων ή σε μεγάλης κλίμακας έργα με συγκεκριμένη χρονική αφετηρία και λήξη υλοποίησης ή λειτουργίες που έχουν συνεχή επανάληψη και εκτελούνται από τα όργανα διοίκησης ή τις περιφερειακές υπηρεσίες.

Τα έργα περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων: τον προγραμματισμό, την σχεδίαση, υλοποίηση της κατασκευής έργων τεχνικής και περιβαλλοντικής μορφής ,διεξαγωγή έρευνας και σύνταξη μελέτης δραστηριοτήτων κατάρτισης, δραστηριότητες

ενημέρωσης του κοινού και κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι τρέχουσες δραστηριότητες περιλαμβάνουν:

α. Κύριες βασικές λειτουργίες, δηλαδή δραστηριότητες στις οποίες ασκούνται και επιτυγχάνονται οι στόχοι που έχουν θέσει οι Περιφέρειες (δράσεις που αφορούν την προστασία του περιβάλλοντος, δράσεις που έχουν πολιτιστικό, αθλητικό, αναπτυξιακό χαρακτήρα).

β. Οριζόντιες λειτουργίες, δηλαδή υποστηρικτικές υπηρεσίες προς τις υπηρεσίες και τα διοικητικά όργανα της Περιφέρειας και των νομικών της προσώπων (π.χ. διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, διαχείριση οικονομικών, προμηθειών, υποστηρικτική ενίσχυση της διοίκησης, νομικών θεμάτων, προγραμματισμού, σχεδίαση ενίσχυση βελτίωση και γόνιμη λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων).

Η ολοκλήρωση του Επιχειρησιακού σχεδίου απαιτεί τις παρακάτω ενέργειες :

1. Σύνταξη σχεδίων δράσεων των υπηρεσιών που είναι υπεύθυνες για τους στόχους που έχει θέσει η Περιφέρεια για την ανάπτυξη.
2. Σύνταξη σχεδίων που είναι παρεμβάσεις με ολοκληρωμένο χαρακτήρα και αφορούν παραπάνω από μια υπηρεσίες και πολλές φορές απαιτούν την σύμπραξη με εξωπεριφερειακούς φορείς, έχοντας ως στόχο την επίλυση προβλημάτων και στην ανάπτυξη ενός μέρους της Περιφέρειας ή στην επίλυση προβλημάτων ενός συνόλου κατοίκων ή φορέων του τόπου. Τα δια-υπηρεσιακά σχέδια δράσης συμπεριλαμβάνουν δραστηριότητες που αντιστοιχούν σε διάφορες αρμοδιότητες των ΟΤΑ Β΄ Βαθμού με κοινωνικό πολιτικό, πολιτιστικό, οικονομικό χαρακτήρα.
3. Σύνταξη σχεδίων δράσης που αφορούν στην υλοποίηση των στόχων για την ανάπτυξη στους εσωτερικούς κύκλους της Περιφέρειας με σκοπό την βελτίωση της απόδοσης και της αποτελεσματικότητάς της, καθώς και την πλήρωση των κοινών αναγκών των υποστηρικτικών οργάνων και υπηρεσιών της.
4. Καθορισμός διαπεριφερειακών, διαβαθμιδικών και υπερτοπικών δράσεων. Η προώθηση των από κοινού στόχων των περιφερειών με άλλους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης Α΄ βαθμού (Δήμους) ή φορείς του κράτους. Ο εντοπισμός προβλημάτων με γειτονικές περιφέρειες και η από κοινού συλλογική

προσπάθεια γνωστοποίησης τους στην κεντρική διοίκηση και διεκδίκηση της επίλυσης τους σε εθνικό επίπεδο.²³

γ) Δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης.

Σε αυτό το στάδιο προσδιορίζονται οι βασικοί δείκτες ,ως εργαλείο για να παρακολουθήσουν και να αξιολογήσουν το Ε.Π, συσχετίζοντας το πάντα με τον βαθμό πραγματοποίησης και την πρόοδο που συντελείται στην υλοποίηση των στόχων που τέθηκαν, για να επισημάνουν καθυστερήσεις και αστοχίες και να εισηγηθούν την λήψη αποφάσεων για την πραγματοποίηση δράσεων.

Οι δείκτες που μπορούν να χρησιμοποιηθούν είναι ουσιαστικά δείκτες αποτελέσματος βάσει των οποίων γίνεται έλεγχος αξιολογικός της αποτελεσματικότητας του συνόλου των δράσεων του προγράμματος. Για την σύνταξη τους γίνεται χρήση κατ'επιλογήν ποσοτικών στοιχείων που σχετίζονται με την Περιφέρεια και την περιοχή αυτής, απεικονίζοντας όλες τις αλλαγές- μεταβολές που υπεισέρχονται κατά τον χρόνο πραγματοποίησης των δράσεων. Έτσι συντελείται η ποσοτικοποίηση όλων των επιμέρους στόχων που έχουν τεθεί από το Επιχειρησιακό πρόγραμμα ώστε να συγκριθούν οι μέθοδοι, οι επιλογές και να εξαχθούν πορίσματα για τις πολιτικές που επιλέχθηκαν στα πλαίσια της περιφερειακής ανάπτυξης κατά την διάρκεια εφαρμογής του Ε.Π.

Κατηγορίες δεικτών

1^η κατηγορία: Δείκτες εισροών είναι ποσοτικά στοιχεία βάσει των οποίων γίνεται εκτίμηση της πορείας υλοποίησης των δράσεων, κάνοντας καταμέτρηση των πόρων που έχουν καταναλωθεί για την πραγματοποίηση της δράσης σε συγκεκριμένο χρόνο. Οι δαπάνες πραγματοποίησης μιας δράσης είναι ο πιο συνηθισμένος δείκτης αυτής της κατηγορίας και προϋπολογίζεται και εγγράφεται στον ετήσιο προϋπολογισμό της Περιφέρειας.

2^η κατηγορία: Δείκτες εισροών είναι ποσοτικά στοιχεία βάσει των οποίων γίνεται εκτίμηση της πορείας υλοποίησης των δράσεων κάνοντας καταμέτρηση των εκροών που δημιουργούνται από την πραγματοποίηση της κάθε δράσης σε συγκεκριμένο χρόνο. Η αποτύπωση των εκροών ως αποτελέσματα που παράγονται από την επιχειρησιακή λειτουργία της Περιφέρειας, στο ετήσιο πρόγραμμα Δράσης και η ποσοτική τους καταγραφή.

---

²³ ΕΕΤΑΑ “Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ Β’ Βαθμού σε 84-90

3^η κατηγορία: Δείκτες αποτελέσματος αναφέρονται στην παρακολούθηση της υλοποίησης των στόχων του Ε.Π και αξιολόγησης της αποτελεσματικότητας των δράσεων. Είναι ποσοτικά μεγέθη ή κλάσμα ποσοτικών μεγεθών τα οποία μετρούν τα γνωρίσματα του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας και τις μεταβολές που συντελούνται κατά την πραγματοποίηση των δράσεων. Βοηθούν στην ποσοτικοποίηση των στόχων η οποία με την σειρά της συντελεί στην διευκόλυνση παρακολούθησης της προόδου υλοποίησης τους.

Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού επιλέγει τους δείκτες που θεωρεί ότι είναι απαραίτητοι σε σχέση πάντα με τις δράσεις των μέτρων και τους στόχους που έχουν τεθεί σε συνεννόηση με τις αρμόδιες υπηρεσίες. Στην συνέχεια κατόπιν εισηγήσεως της προς την εκτελεστική επιτροπή αποφασίζονται οι δείκτες παρακολούθησης που θα εφαρμοστούν.²⁴

Πίνακας 1.2: Κατάρτιση του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας σε εννέα βήματα

ΒΗΜΑ 1: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ
ΒΗΜΑ 2: ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΒΗΜΑ 3: ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΤΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ - ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΒΗΜΑ 4: ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΛΔΑΦΙΚΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ
ΒΗΜΑ 5: ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
ΒΗΜΑ 6: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ
ΒΗΜΑ 7: ΠΕΝΤΑΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΠ
ΒΗΜΑ 8: ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΔΕΙΚΤΩΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ
ΒΗΜΑ 9: ΕΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

Πηγή: ΕΕΤΑΑ “Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ Β’ Βαθμού

²⁴ ΕΕΤΑΑ “Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΟΤΑ Β’ Βαθμού σελ 20 και 106.

Συμπερασματικά θα μπορούσε το επιχειρησιακό πρόγραμμα να παραλληλιστεί με βάση τις αρχές της εξελικτικής οικονομίας, ως ένα πρότυπο οργανικό σύστημα της Οικονομίας που λειτουργεί σαν ένας ζωντανός οργανισμός με αφετηρία, τερματισμό και πενταετή διάρκεια ζωής και η ύπαρξη του οφείλεται στα τμήματα που συμμετέχουν και συνδέονται άρρηκτα μαζί του.²⁵

---

²⁵ Χ. Λαδιάς. Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα” εκδόσεις Παπαζήση (2013) σελ.50.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο: Επιχειρησιακά Προγράμματα Περιφερειών

2.1 Ο ρόλος των επιχειρησιακών προγραμμάτων στην ανάπτυξη των Περιφερειών

Τα επιχειρησιακά προγράμματα είναι ένα ακόμη σημαντικό εργαλείο που χρησιμοποιείται από τις δημοτικές αρχές και τις περιφερειακές αρχές, με σκοπό την τόνωση και την προώθηση της ανάπτυξης στις τοπικές οικονομίες. Μέσα από τα επιχειρησιακά προγράμματα των περιφερειών ειδικότερα, γίνεται η καταγραφή των γενικών και ειδικών στόχων που θέλει να πετύχει η περιφερειακή αρχή σε βάθος πενταετίας. Χαρακτηρίζονται από ένα εκτεταμένο πεδίο θεμάτων που περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα πολυτομεακών δραστηριοτήτων και αφορούν στο περιβάλλον (φυσικό περιβάλλον, υποδομές, κ.α), στην οικονομία, την κοινωνία, την ευζωία των πολιτών της Περιφέρειας αλλά και την αναδιάρθρωση, αναβάθμιση των διοικητικών της υπηρεσιών με σκοπό την βέλτιστη απόδοση και την αποτελεσματικότητα τους πάντα σε συνέργεια και συνεπικουρία με άλλους φορείς.

Η σπουδαιότητα της συμβολής των επιχειρησιακών προγραμμάτων, ώστε να μπορέσει να αναδειχθεί ο αναπτυξιακός ρόλος της Περιφέρειας και να επιτευχθούν οι αναπτυξιακοί της στόχοι, διαφαίνεται και από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους καθώς είναι ολοκληρωμένα αναπτυξιακά προγράμματα. Εντός του πενταετούς χρονικού ορίζοντα της υλοποίησής τους διαρθρώνονται σε τομείς και υλοποιούνται μέσα από τα ετήσια προγράμματα δράσης τους. Στην υλοποίησή τους συμμετέχει το σύνολο των εμπλεκόμενων φορέων που έχουν σημαντικό ρόλο στην περιφερειακή και τοπική ανάπτυξη καθώς και στην ευημερία των κατοίκων της Περιφέρειας (στελέχη υπηρεσιών, αιρετοί εκπρόσωποι, τοπικοί φορείς).

Η υποχρεωτικότητα της κατάρτισής τους προκειμένου να αντληθούν Ευρωπαϊκοί πόροι και να υλοποιηθούν έργα, επιβεβαιώνει την σημαντικότητά τους. Όλες οι παραπάνω αναφορές δεν σημαίνουν ότι μπορεί να διασφαλιστεί η τοπική ανάπτυξη μόνο από την ύπαρξη των επιχειρησιακών προγραμμάτων καθώς θα πρέπει να συντρέχει και μια σειρά άλλων παραγόντων ώστε να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα με βαρύνοντα παράγοντα επιτυχίας αυτόν της συλλογικής προσπάθειας που θα διασυνδέει τη δράση των περιφερειακών αρχών με την τοπική κοινωνία. Ο συμμετοχικός χαρακτήρας των πολιτών αποτελεί την βάση ώστε να δημιουργηθεί μια

ισχυρή περιφέρεια στην οποία οι πολίτες θα έχουν λόγο και άποψη συνδιαμορφώνοντας ουσιαστικά το μέλλον τους.

Εφαρμόζοντας το Επιχειρησιακό της πρόγραμμα η Περιφέρεια πετυχαίνει να υλοποιήσει τους στόχους της και να προωθήσει τον αναπτυξιακό και κοινωνικό της ρόλο, να εντοπίσει και να χρησιμοποιήσει επιπλέον οικονομικούς πόρους(πχ μέσω ευρωπαϊκών προγραμμάτων) να αντιμετωπίσει τα προβλήματα της με πιο μεθοδικό και καίριο τρόπο, να έχει οργανωμένο τρόπο διοίκησης πετυχαίνοντας την αναδιάρθρωση της και συντονίζοντας καλύτερα τις υπηρεσίες της. Παρακολουθεί και αξιολογεί καλύτερα τις δράσεις της και επανακαθορίζει τους στόχους της λαμβάνοντας υπόψη την υπάρχουσα κατάσταση. Επιτυγχάνει την επίσπευση όλων των διαδικασιών ώστε να ενταχθούν, να ωριμάσουν και υλοποιηθούν συγκεκριμένες δράσεις.

Ως γενικό συμπέρασμα είναι ότι τα επιχειρησιακά προγράμματα αποτελούν την βάση ώστε να εφαρμοστεί ένα πρόγραμμα δράσης από την περιφερειακή αρχή με βιώσιμα χαρακτηριστικά πλήρως εναρμονισμένο στις ανάγκες και στις ιδιαιτερότητες της τοπικής κοινωνίας και ταυτοχρόνως δεσμευτικό απέναντι της.

2.2 Συνοπτική Περιγραφή του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

2.2.1 Εξωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Γεωγραφικά και δημογραφικά χαρακτηριστικά

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης (ΠΑΜΘ) είναι μία από τις δεκατρείς περιφέρειες της Ελλάδας που προέκυψαν από το πρόγραμμα Καλλικράτη (βλ. χάρτη ΠΑ1). Ανήκει στους δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα γεωγραφικά της σύνορα απλώνονται στο βορειοανατολικό άκρο της χώρας περιλαμβάνοντας το ανατολικό μέρος της Μακεδονίας και όλη την γεωγραφική περιφέρεια της Θράκης. Στα γεωγραφικά της όρια ανήκουν επίσης και τα δύο νησιά του Θρακικού Πελάγους, η Θάσος και η Σαμοθράκη.

Συνορεύει βόρεια με την Βουλγαρία ανατολικά με την Τουρκία δυτικά με την κεντρική Μακεδονία και νότια με το Θρακικό πέλαγος. Η γεωγραφική της θέση την καθιστά ΠΑΜΘ πύλη εισόδου -εξόδου της χώρας στην Ευρώπη και διακρατικά. Διαιρείται στις παρακάτω περιφερειακές ενότητες: Έβρου Ροδόπης, Ξάνθης, Καβάλας

και Δράμας με τον Δήμο Θάσου επίσης να αποτελεί ξεχωριστή περιφερειακή ενότητα και είκοσι δύο «Καλλικρατικούς» Δήμους. Έδρα της περιφέρειας είναι η πόλη της Κομοτηνής. Επίσης το σύνολο της εδαφικής της έκτασης ανέρχεται στα 14.179 km², και αν συγκριθεί κατά αναλογία με τον πληθυσμό της, συνάγεται το συμπέρασμα ότι αντιστοιχούν σε κάθε χιλιόμετρο 42,9 κάτοικοι, σε σύγκριση με τους 81,9 κατοίκους που αντιστοιχούν στην Ελλάδα. Έτσι συμπεραίνεται ότι υπάρχει αραιοκατοίκηση.

Πίνακας 2.1: Πληθυσμός Περιφέρειας ΑΜΘ -κατανομή ανά περιφερειακή ενότητα

	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΜΘ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΑΚΗΣ	562.201
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΡΟΔΟΠΗΣ	104.262
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΔΡΑΜΑΣ	86.643
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΒΡΟΥ	133.802
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΘΑΣΟΥ	13.104
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΒΑΛΑΣ	116.195
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΞΑΝΘΗΣ	108.195

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ -Απογραφή 2021

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2021 αριθμεί συνολικά 562.201 κατοίκους παρουσιάζοντας μείωση του πληθυσμού της κατά την τελευταία 10ετία κατά 7,6% (608.182 κάτοικοι το 2011).

Οι άνδρες στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκης καταμετρήθηκαν στους 275.804 το 2021 αποτελώντας το 49,1% του πληθυσμού. Το 2011 ήταν 299.643. Οι γυναίκες ανέρχονται στις 286.397 κατά την απογραφή του 2021 αποτελώντας το 50,9% του συνολικού πληθυσμού παρουσιάζοντας μείωση σε σχέση με το 2011 που

καταμετρήθηκαν στις 308.539. Αξιοσημείωτα μεγάλος ο αριθμός των ατόμων της τρίτης ηλικίας με ότι συνεπάγεται για την παραγωγική δύναμη της περιοχής. Αναφορικά με την διοικητική της διαίρεση σε αυτοδιοικητικό επίπεδο δεν υφίστανται θεσμικά προβλεπόμενες σύμφωνα με τις ανάγκες της εποχής διαβαθμικές συνεργασίες και συμπράξεις πέραν των προγραμματικών συμβάσεων κυρίως λόγω της έλλειψης διαχειριστικής επάρκειας των Δήμων.

Ως προς το αναπτυξιακό της προφίλ η Περιφέρεια ΑΜΘ δεν κατόρθωσε κατά την περίοδο από το 2000 έως το 2013 να ξεπεράσει το 75% του κοινοτικού μέσου όρου του κατά κεφαλήν περιφερειακού ΑΕΠ ευρισκόμενη διαχρονικώς στις τελευταίες θέσεις της σχετικής κατάταξης.

Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το κατά κεφαλήν ΑΕΠ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ανερχόταν σε 11.200 € το 2014 και ισοδυναμούσε με το 41% του μέσου όρου της ΕΕ. ενώ την κατέτασσε στην τελευταία θέση στην εθνική κατάταξη.²⁶

Φυσικό περιβάλλον και Υποδομές

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης απλώνεται νότια του ορεινού όγκου της οροσειράς της Ροδόπης και διαθέτει ένα ποικιλόμορφο γεωμορφολογικό περιβάλλον (ορεινός όγκος, πεδινή περιοχή, παραθαλάσσια ζώνη) με πολλές περιοχές φυσικού κάλους λόγω της μικρής έντασης ανθρώπινης δραστηριότητας στην ευρύτερη περιοχή. Τα νησιά της Περιφέρειας που βρίσκονται στο Θρακικό πέλαγος η Θάσος και η Σαμοθράκη χαρακτηρίζονται ως επί τω πλείστω από ορεινό ανάγλυφο.

Σε σύγκριση με άλλες Περιφέρειες της Βόρειας Ελλάδας η ύπαρξη φυσικών λιμνών είναι περιορισμένη αλλά με σημαντικό βαθμό βιοποικιλότητας ενώ μέσω τεχνητών παρεμβάσεων (φραγμάτων) δημιουργήθηκαν λίμνες (Θησαυρού και Πλατανόβρυσης) οι οποίες χαρακτηρίζονται επίσης από μεγάλο οικολογικό ενδιαφέρον.

Το πρόγραμμα Natura 2000 έχει καταγράψει με σκοπό να προστατέψει, σημαντικούς βιότοπους στην Ανατολική Μακεδονία και την Θράκη που περιλαμβάνουν προστατευόμενες περιοχές και υγροβιοτόπους, ορεινές περιοχές με

---

²⁶ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης 2014-2019)

πλούσια χλωρίδα και πανίδα και τέλος Εθνικά Πάρκα. Αυτές προστατεύονται τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο. Ωστόσο και παρά το γεγονός ότι αποτελούν σημαντικούς όρους για την Περιφέρεια υστερούν στους τομείς της διαχείρισης και της συνακόλουθης ανάδειξης ενώ υφίστανται διαρκείς οικιστικές πιέσεις.

Τα ποτάμια της επίσης συνιστούν σημαντικό φυσικό και οικονομικό πόρο κυρίως για τον γεωργοκτηνοτροφικό τομέα, καταγράφεται σε αυτά όμως συχνά ρύπανση από τις γειτονικές χώρες από τις οποίες πηγάζουν ή απορρέουν αλλά και σοβαρά πλημμυρικά φαινόμενα που προκαλούν σημαντικές καταστροφές. Σοβαροί εξάλλου θεωρούνται και οι κίνδυνοι υδρομορφολογικών αλλοιώσεων αρκετών υδάτινων συστημάτων εξαιτίας πολλών φερτών υλών. Παρόλο που το φυσικό περιβάλλον συνέπεια μίας χρόνιας υπανάπτυξης, θα μπορούσε να αποτελέσει ένα συγκριτικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα, παρατηρούνται αξιοσημείωτες χρονικές υστερήσεις στην δημιουργία σοβαρών έργων υποδομής που θα αντιστρέψουν την ραγδαία υφαλμήρωση του υπόγειου υδροφορέα, θα αποτρέψουν ή θα περιορίσουν φαινόμενα περιβαλλοντικής υποβάθμισης και θα τονώσουν το αγροτικό εισόδημα των κατοίκων της.

Σοβαρές επίσης υστερήσεις που επιβαρύνουν το περιβάλλον, παρατηρούνται στην διάθεση των αστικών αποβλήτων κυρίως των μικρότερων οικισμών αλλά και στην εν γένει διαχείριση βιομηχανικών αποβλήτων και εγκαταστάσεων.

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης λόγω και της θέσεώς της διαδραματίζει ένα κομβικό ρόλο στο πεδίο των διεθνών μεταφορών ο οποίος έχει αναβαθμιστεί και υπό το πρίσμα των πρόσφατων ραγδαίων γεωστρατηγικών εξελίξεων στην Βορειοανατολική Ευρώπη αλλά και τη Βαλκανική. Με τα υφιστάμενα αλλά εκείνα τα έργα που δρομολογούνται, η Περιφέρεια φιλοδοξεί να καταστεί ένας σοβαρός αξιόπιστος διεθνής κόμβος συνδυασμένων μεταφορών.

Ως προς τις οδικές της υποδομές την Περιφέρεια εξυπηρετούν η Εγνατία Οδός και ο οριζόντιος άξονας της παλιάς εθνικής οδού (ΕΟ2), καθώς και οι υπό κατασκευή ή ολοκλήρωση κάθετοι άξονες (Νυμφαία, Ορμένιο, Ιβαΐλοβγκραντ, Νευροκόπι, Εχίνος) που την διασυνδέουν με τη Βουλγαρία αλλά και την Τουρκία (Κήποι, Καστανιές). Το δε μήκος του Εθνικού αλλά και του Επαρχιακού της οδικού δικτύου ανέρχεται σε 3.800 χιλιόμετρα περίπου.²⁷

---

²⁷ Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης 2014-2019)

Αξιοσημείωτο επίσης είναι ότι η Περιφέρεια διαθέτει δύο αεροδρόμια. Αυτό της Καβάλας -Χρυσούπολης (Αερολιμένας «*Μέγας Αλέξανδρος*») με σημαντική κίνηση πτήσεων εσωτερικού αλλά και κατά την καλοκαιρινή περίοδο διεθνών ενώ έχει χαρακτηριστεί ως «*Ευρύτερης Περιφερειακής Σημασίας*», καθώς και το αεροδρόμιο της Αλεξανδρούπολης «*Δημόκριτος*» με ραγδαία αύξηση της κίνησης που και αυτό εξυπηρετεί κυρίως από το εσωτερικό το οποίο είναι χαρακτηρισμένο ως «*Γενικότερης Σημασίας*». Αξίζει να αναφερθεί ότι η Π.Α.Μ.Θ. συμπεριλαμβάνεται στους σχεδιασμούς δημιουργίας υδατοδρομίων με προτεινόμενες περιοχές την Καβάλα, Αλεξανδρούπολη, Σαμοθράκη και Θάσο.

Η υπάρχουσα σιδηροδρομική γραμμή που συνδέει τη Θεσσαλονίκη με το Ορμένιο Έβρου και στη συνέχεια με τα Ελληνοβουλγαρικά σύνορα, διερχόμενη από όλα τα αστικά κέντρα της Περιφέρειας Α.Μ.Θ., εκτός από την Καβάλα τα τελευταία χρόνια υπολειτουργεί παρότι το Τμήμα Τοξότες Πυθίου είναι ενταγμένο στο κύριο διευρωπαϊκό δίκτυο (corenetwork) ενώ η λεγόμενη «*παραλιακή χάραξη*», Τοξότες – Καβάλα – Θεσσαλονίκη εντάσσεται στο κύριο διευρωπαϊκό δίκτυο υψηλών ταχυτήτων και η κατασκευή του θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το 2030 με πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η σημερινή ωστόσο εικόνα του σιδηροδρόμου είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένη και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική των οδικών μεταφορών οι οποίες και είναι ευάλωτες σε περιόδους αύξησης του κόστους των καυσίμων.

Ως προς τις λιμενικές της υποδομές η Περιφέρεια διαθέτει δύο μεγάλα λιμάνια (Αλεξανδρούπολης και Καβάλας), έξι μικρότερα και πολλά αλιευτικά καταφύγια. Σύμφωνα με το Γ.Χ.Π. το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης χαρακτηρίζεται ως «*Κύρια Διεθνής Θαλάσσια Πύλη/Λιμένας*» ενώ εκείνο της Καβάλας ως «*Λιμένας Διεθνούς Ενδιαφέροντος και Εθνικής Σημασίας*».

Το λιμάνι της Αλεξανδρούπολης έχει συγκεντρώσει το διεθνές ενδιαφέρον λόγω της γεωστρατηγικής του θέσης και της γειτνίασής του με τη Μαύρη Θάλασσα η δε δημιουργία του πλωτού σταθμού LNG έχει εκτοξεύσει την στρατηγική του αξία κατακόρυφα καταλαμβάνοντας θέση εθνικής προτεραιότητας ενώ αποτελεί σημαντικό σημείο αναφοράς διεθνών αμυντικών συμφωνιών.

Τα συνδεδεμένα λιμάνια της Καβάλας (επιβατικός λιμένας, νέο εμπορευματικό λιμάνι «*Φίλιππος Β΄*» μαζί με τα λιμάνια της Κεραμωτής και των Ελευθερών αναμένεται να διαδραματίσουν διαμετακομιστικό αλλά και τουριστικό αναπτυξιακό ρόλο για την Ανατολική Μακεδονία.

Η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης μετεξελίσσεται σε έναν σημαντικό διεθνή ενεργειακό κόμβο που συμπεριλαμβάνει σημαντικές υποδομές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που λειτουργούν είτε βρίσκονται σε φάση ολοκλήρωσης. Ξεχωρίζουν η Μονάδα Συνδυασμένου Κύκλου της ΔΕΗ στην Κομοτηνή και τα υδροηλεκτρικά έργα στο Νέστο. Επιπλέον, στην Περιφέρεια λειτουργούν ή έχουν λάβει άδεια και ιδιωτικοί σταθμοί παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας (θερμοηλεκτρικοί, συνδυασμένου κύκλου, κλπ.) κυρίως στις ΒΠΠΕ της.

Στην ΑΜΘ είναι εγκαταστημένο δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας το οποίο εντάσσεται στο Διεθνές Διασυνδεδεμένο Σύστημα Μεταφοράς και συνδέεται με τη Βουλγαρία και την Τουρκία.

Η Περιφέρεια ΑΜΘ είναι νευραλγικός ενεργειακός κόμβος διέλευσης αγωγών φυσικού αερίου καθώς την διατρέχουν ο ελληνοτουρκικός αγωγός και ο αγωγός ΤΑΡ καθώς και ο διασυνδεδεμένος αγωγός προς τη Βουλγαρία IGB. Στην Περιφέρεια εξάλλου έχει χωροθετηθεί μία από τις 3 Περιοχές Αιολικής Προτεραιότητας της χώρας κατά το Ειδικό Πλαίσιο για τις ΑΠΕ λειτουργούν σε αυτήν αιολικά πάρκα συνολικής εγκατεστημένης ισχύος που αντιστοιχεί στο 15% του συνόλου της εγχώριας παραγωγής (ΠΕΠ, 2014, 2019). Η δυναμικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας κατατάσσει την Π.Α.Μ.Θ. δεύτερη σε δυναμικότητα των σταθμών ηλεκτροπαραγωγής με χρήση ΑΠΕ στη χώρα σε σύνολο 13 Περιφερειών. Η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης από τα αρχαία χρόνια ξεχώριζε για τις εξορύξεις μετάλλων από τα ορυχεία της Θάσου και του Παγγαίου αλλά και μέχρι και σήμερα έχει σημαντικά κοιτάσματα από ορυκτές πρώτες ύλες, μέταλλα και μάρμαρα. Στην επίσημη σελίδα της Περιφέρειας σχεδόν καθημερινά αναρτώνται για διαβούλευση εγκρίσεις περιβαλλοντικών όρων για τις εκμεταλλεύσεις λατομικών περιοχών. Επίσης υπάρχει εξορυκτική δραστηριότητα υδρογονανθράκων, αυτό του Πρίνου της Καβάλας καθώς και κοιτάσματα ειδικού ενδιαφέροντος, όπως για παράδειγμα, αυτό του ζεόλιθου που αξιοποιούνται εμπορικά μόλις τα τελευταία χρόνια.

Κοινωνική Πολιτική, υγεία, παιδεία και αθλητισμός

Στην Π.Α.Μ.Θ. λειτουργούν αρκετές μονάδες που φροντίζουν ηλικιωμένους, βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, ΚΔΑΠ και ΚΔΑΠ παιδιών ΑΜΕΑ. Ταυτόχρονα στα πλαίσια κοινωνικής μέριμνας και βοήθειας λειτουργούν πολλά σωματεία φιλανθρωπικού σκοπού, Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, φορείς με δραστηριότητες εθελοντισμού, ο Ερυθρός Σταυρός καθώς και τα κέντρα που ως αρμοδιότητά τους έχουν την στήριξη των ευάλωτων ευπαθών ομάδων κα.

Η οικονομική και κοινωνική δυσπραγία στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οδήγησε πολλές οικογένειες στη φτώχεια με αποτέλεσμα την δημιουργία πολλών δομών κοινωνικής παρέμβασης για την αντιμετώπιση μέσω την αξιοποίησης Ευρωπαϊκών χρηματοδοτήσεων και εξειδικευμένων πόρων. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat η Περιφέρεια ΑΜΘ βρίσκεται σε δυσχερή θέση σχετικά με το ποσοστό πληθυσμού της που βρίσκεται στα όρια της φτώχειας οποίο φτάνει στο 33,8% και την κατατάσσουν στην 5^η θέση μεταξύ των Περιφερειών της χώρας.²⁸

Αξιοσημείωτο είναι ότι δραστηριοποιούνται και δομές που βοηθούν ανθρώπους με προβλήματα εθισμού καθώς και ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και παντοπωλεία, ιατρεία φροντιστήρια με κοινωνικά χαρακτηριστικά.

Στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης λειτουργούν σήμερα 6 Νοσοκομειακές Μονάδες (μία σε κάθε πρωτεύουσα Νομού) και μία Τριτοβάθμια Μονάδα (Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Αλεξανδρούπολης). Επίσης, 114 Περιφερειακά Ιατρεία, 15 Κέντρα Υγείας και 114 Πολυδύναμα Ιατρεία (4^Η ΥΠΕ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ ΘΡΑΚΗΣ).

Ολόκληρος ο τομέας της υγείας σε υλικοτεχνικό και ανθρώπινο δυναμικό δοκιμάστηκε σε υψηλό βαθμό λόγω της πανδημίας του COVID-19 κάνοντας φανερή την επιτακτική ανάγκη ενίσχυσής του.

Στην Π.Α.Μ.Θ. λειτουργούν συνολικά 940 σχολικές μονάδες εκ των οποίων οι 784 είναι δημόσια σχολεία και οι 156 είναι μειονοτικά σχολεία το σύνολο των οποίων βρίσκονται στη Θράκη. Εφαρμόστηκαν την τελευταία δεκαετία σημαντικά προγράμματα ελληνομάθειας τα οποία χρηματοδοτήθηκαν από Ευρωπαϊκά Προγράμματα.

Στο θέμα της παιδείας η Π.Α.Μ.Θ. χαρακτηρίζεται από δύο σοβαρά προβλήματα: την μεγάλη σχολική διαρροή, αλλά και ενδοπεριφερειακές ανισότητες. Ο δείκτης πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου βάσει στοιχείων της Eurostat δηλαδή το ποσοστό νέων ηλικίας 18-24 ετών που δεν έχει ολοκληρώσει τον ανώτερο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και είναι διαχρονικά κατά πολύ υψηλότερος από το μ.ο. για τη χώρα και την ΕΕ28 και υψηλότερος από κάθε άλλη Περιφέρεια της χώρας. Το 2013 διαμορφώθηκε σε 10,1% σε επίπεδο χώρας και 12% σε επίπεδο ΕΕ ενώ στην Π.Α.Μ.Θ. το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 21,9%. (πηγή ΕΛΣΤΑΤ)

Τα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα που λειτουργούν στην ΠΑΜΘ είναι:

---

²⁸ Στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης- Eurostat 2018.

- Το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης (ΔΠΘ).
- Το Διεθνές Πανεπιστήμιο της Ελλάδας (πρώην ΤΕΙ στην Καβάλα)

Με σχολές όπως αυτή της Ιατρικής Σχολής Αλεξανδρούπολης και της Πολυτεχνικής Σχολής στην πόλη της Ξάνθης να έχουν σημαντική την απορρόφηση φοιτητών .Παρόλο όμως που η ύπαρξη πανεπιστημίων στο σύνολο των πόλεων της Περιφέρειας από Ορεστιάδα μέχρι την Δράμα αποτελεί εκτός των άλλων ένα ουσιώδες συγκριτικό αναπτυξιακό πλεονέκτημα εντούτοις δεν διαφαίνεται ιδιαίτερη σύνδεση αυτών με τις επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής της περιφέρειας ή η εφαρμογή σοβαρών προγραμμάτων εφαρμοσμένης έρευνας πάνω στις ανάγκες της Περιφέρειας.

Εντοπίζεται σοβαρή έλλειψη σε μηχανισμούς στήριξης της καινοτομίας και μεταλαμπάδευσης των γνώσεων της τεχνολογίας περιορίζοντας την στις ενδεχόμενες συμβουλές από τα εκπαιδευτικά ιδρύματα προς τις επιχειρήσεις και μέσα από την υποχρεωτική άσκηση των φοιτητών σε αυτές.

Οι τεχνολογίες της πληροφορίας δεν χρησιμοποιούνται επαρκώς για την αύξηση της παραγωγικότητας του πρωτογενούς τομέα και αυτή η χαμηλή χρήση εντοπίζεται και στις δημόσιες υπηρεσίες της. Επίσης κρίνεται αναγκαία η κάλυψη της ορεινής και πολλές φορές απομακρυσμένης περιοχής ευρυζωνικά με σκοπό να μην μειονεκτεί σε σχέση με τις περιοχές που βρίσκονται στην πεδιάδα.

Η Περιφέρεια μέσα από το πέρασμα των χρόνων κράτησε μια ισχυρή και διακριτή πολιτιστική ταυτότητα που την ενίσχυσε η γεωγραφική της θέση, η πολυσυνθετικότητα των πληθυσμιακών της ομάδων και η λαϊκή παράδοση που σε πολλές περιπτώσεις διατήρησε ατόφια μέχρι και σήμερα (Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, 2013).

Διαθέτει ένα πλούσιο απόθεμα σε αρχαιολογικά μνημεία βυζαντινής περιόδου ,της οθωμανικής περιόδου, προϊστορικές ανακαλύψεις και μνημεία θρησκευτικού ενδιαφέροντος -μοναστήρια. Στο σύνολο της Περιφέρειας έχουν καταγραφεί από το Υπουργείο Πολιτισμού συνολικά 717 μνημεία και αρχαιολογικές θέσεις, τα οποία χρήζουν κρατικής προστασίας. Ένα από τα σημαντικότερα μνημεία με διεθνή αναγνώριση το οποίο περιλαμβάνεται και στους καταλόγους της UNESCO είναι το αρχαίο θέατρο Φιλίππων αλλά όχι μικρότερης σημασίας είναι οι αρχαιολογικοί χώροι της Σαμοθράκης, το αρχαίο θέατρο Μαρώνειας, οι αρχαιολογικοί χώροι της Θάσου, Αβδήρων, κλπ. Ιδιαίτερης πολιτιστικής ταυτότητας χώροι είναι παραδοσιακοί προσφυγικοί οικισμοί της Καβάλας, η ιστορική περιοχή της Ελευθερούπολης, όλα τα

αρχαία θέατρα καθώς και η παλιά πόλη της Ξάνθης. Δυστυχώς και παρά το πλούσιο διαθέσιμο πολιτιστικό απόθεμα που διαθέτει αυτό δεν έχει αξιοποιηθεί και αναδειχθεί ικανοποιητικά ενώ η επισκεψιμότητα των μουσείων είναι μάλλον χαμηλή.

Στους περισσότερους δήμους τις περιφέρειας λειτουργούν αθλητικές εγκαταστάσεις με γυμναστήρια γήπεδα κολυμβητήρια στάδια κ.α και δραστηριοποιούνται πολλά αθλητικά σωματεία. Κάθε χρόνο πραγματοποιούνται πολλές αθλητικές εκδηλώσεις σε όλη την επικράτεια που περιλαμβάνουν αγώνες δρόμου, βουνού θαλάσσιοι αγώνες. Ωστόσο η απουσία κρατικού προγραμματισμού αλλά και ο περιορισμός των πόρων για την αξιοποίηση των εθνικών αθλητικών κέντρων και εγκαταστάσεων λειτουργούν αποτρεπτικά για την περαιτέρω ενίσχυση και του τομέα αυτού

Τοπική Οικονομία και απασχόληση

Η πρόκληση της ανάπτυξης και της αύξησης της απασχόλησης αποτελεί ένα διαρκές στοίχημα για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης που κατέγραφε διαχρονικά μεγάλα ποσοστά ανεργίας κυρίως στους νέους μεταξύ των ηλικιών 15-29 ετών.

Μάλιστα το 2021 η ΠΑΜΘ μαζί με την Περιφέρεια της Δυτικής Μακεδονίας ήταν οι μοναδικές στη χώρα που η ανεργία στην προαναφερθείσα ηλικιακή ομάδα ξεπέρασε το 40%. Σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, το ποσοστό ανεργίας στην Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας – Θράκης ήταν 45,1%, κάτι που πρακτικά σημαίνει ότι σχεδόν ένας στους δύο νέους ήταν άνεργος. Στην ΕΕ το ποσοστό ανεργίας των νέων καταγραφόταν στο 13%.²⁹

Το ποσοστό του οικονομικά ενεργού πληθυσμού της Περιφέρειας το 2014 ήταν στο 41,33% σε σχέση με το 43,44% του εθνικού ΜΟ και 46,9% της ΕΕ. Οι απασχολούμενοι αντιπροσωπεύουν το 77,57% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού κατατάσσοντας την ΠΑΜΘ στην 5^η θέση μεταξύ των 13 Περιφερειών της χώρας.³⁰

Αναλογικά με την τομεακή απασχόληση του ενεργού πληθυσμού της η ΠΑΜΘ μπορεί να χαρακτηριστεί ως μία «αγροτική Περιφέρεια» με το 30,6% των εργαζομένων της να απασχολείται στον πρωτογενή τομέα. Στον δευτερογενή

---

²⁹ Εφημερίδα ημερησία ««Ανεργία νέων: Πάνω από το 20% σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες - Σε ποιες υπερβαίνει το 40%» ,Οκτώβριος 2022

³⁰ ΕΛΣΤΑΤ ,Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα ΑΜΘ 2014-2019.

απασχολείται το 14,7% ενώ στον τριτογενή (υπηρεσίες και λιανεμπόριο) το 54,7%.³¹ Η κρίση της τελευταίας δεκαετίας έπληξε σοβαρά την ευάλωτη ούτως ή άλλως οικονομία της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης εκτοξεύοντας τους δείκτες της ανεργίας μην εξαιρώντας και τον χαρακτηριστικό δείκτη της μακροχρόνιας ανεργίας.

Σύμφωνα με το Σχέδιο Στρατηγικού Σχεδιασμού της ΠΑΜΘ οι επιπτώσεις της κρίσης ήταν βαρύτερες με 37.500 θέσεις εργασίας να χάνονται κατά τα έτη 2009-2014. Ο τομέας που υπέστη την μεγαλύτερη μείωση της απασχόλησης ήταν ο δευτερογενής με το κλείσιμο πολλών βιομηχανικών μονάδων εντάσεως εργασίας (ποσοστό 30,6% ήτοι 12.600 θέσεις εργασίας) και ακολούθησε ο τριτογενής με απώλεια 23.600 θέσεων εργασίας και ποσοστό 18,1%.

Επιπτώσεις υπήρξαν και στον πρωτογενή τομέα κυρίως στο πεδίο της αλιείας και τα τελευταία χρόνια εκείνον της κτηνοτροφίας. Η ανισομέρεια της ανάπτυξης πολλών περιοχών της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης χαρακτηρίζεται συχνά από φαινόμενα αποκλεισμού από την αγορά εργασίας ειδικών πληθυσμιακών ομάδων φανερώνοντας την διαρκή ανάγκη εφαρμογής στοχευμένων πολιτικών στο τομέα της απασχόλησης. Επιπρόσθετα εντοπίζεται μια σαφής αδυναμία ως προς την ανταγωνιστικότητα του εργασιακού δυναμικού της περιφέρειας κυρίως λόγω της μη ύπαρξης υψηλού μορφωτικού επιπέδου μειώνεται συνακόλουθα και η δυνατότητα κατάκτησης επιτελικών θέσεων εργασίας με υψηλότερο μισθό και βελτίωση στην ποιότητα της ζωής των κατοίκων της.

Μία διαπίστωση που σχετίζεται με την προσέλκυση καινοτόμων επενδύσεων με εξωστρεφή χαρακτήρα είναι πως αυτό εξαρτάται απόλυτα από το επίπεδο εκπαίδευσης των κατοίκων της. Υπάρχει μία σημαντική διαφορά ανάμεσα στο ποσοστιαίο αριθμό κατοίκων της Περιφέρειας με ανώτατη εκπαίδευση στην ηλικία των εικοσιπέντε με εξήντα τεσσάρων χρόνων (23,8 %) με αυτό των κατοίκων της χώρας που αφορά την ίδια κατηγορία και αγγίζει περίπου το 32% κατατάσσοντας την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στη ένατη θέση ανάμεσα στις άλλες περιφέρειες.³²

Ωστόσο οφείλει να αξιοποιήσει το Πανεπιστήμιο στον τομέα της εφαρμοσμένης έρευνας, να διασυνδέσει τους παραγωγικούς της κλάδους με καινοτομικές πρακτικές,

---

³¹Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat 2014.

³² Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία Eurostat 2019.

να προωθήσει προγράμματα προσέλκυσης ερευνητικής κινητικότητας και να στηρίξει παραγωγικά την διαχρονική άυλη γνώση του κτηνοτροφικού τομέα στη νέα εποχή.

Στην περιφέρεια υπάρχουν πέντε σε αριθμό περιοχές που χαρακτηρίζονται ως βιομηχανικές σε Αλεξανδρούπολη Κομοτηνή Ξάνθη Καβάλα και Δράμα και τρία Βιοτεχνικά Πάρκα στις Σάπες, στην Ορεστιάδα και στην Προσοτσάνη της Δράμας.

Ο τριτογενής τομέας και ειδικά ο τουρισμός αποτελεί ένα μειονεκτικό αναπτυξιακό πεδίο με μεγάλη ανισομέρεια μεταξύ των περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΑΜΘ η οποία αξιοποιεί μάλλον με βραδείς ρυθμούς τις οδικές υποδομές που διαθέτει (Εγνατία , νέος κάθετος άξονας Ελλάδας-Βουλγαρίας μέσω Νυμφαίας) έχοντας το νησί της Θάσου και δευτερευόντως την Καβάλα και τη Σαμοθράκη ως τουριστικές αιχμές. Οι αγορές της Βαλκανικής Βουλγαρία, Ρουμανία και Τουρκία αποτελούν τις πηγές εκ των οποίων προέρχεται η συντριπτική πλειοψηφία των τουριστών του εξωτερικού.

Η μη ανάδειξη εμβληματικών αρχαιολογικών χώρων και μνημείων, ο καθυστερημένος εκσυγχρονισμός των τουριστικών εγκαταστάσεων και η έλλειψη ευδιάκριτης τουριστικής ταυτότητας αποτελούν μερικά από τα μειονεκτήματα που οφείλει η Περιφέρεια ταχέως να αποκαταστήσει.

2.2.2 Εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης περιγράφονται αναλυτικά στο άρθρο 186 του Ν.3852/2010 «*Πρόγραμμα Καλλικράτης*» καθώς και στις τροποποιήσεις αυτού.

Σύμφωνα με το προεδρικό διάταγμα 144/2010 (ΦΕΚ 237 Α/27-12-2010) : Οργανισμός της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης περιλαμβάνει την παρακάτω διάρθρωση των υπηρεσιών:

Διάρθρωση Υπηρεσιών

Η διάρθρωση των υπηρεσιών στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης επεκτείνεται σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο.

Μέσα στα πλαίσια της κάθε περιφερειακής ενότητας γίνεται η οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών οι οποίες ανήκουν σε οργανική μονάδα της Κεντρικής Υπηρεσίας.

Η διάρθρωση της Κεντρικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης γίνεται ως εξής :

- Γραφείο Περιφερειάρχη.
- Γραφεία Αντιπεριφερειάρχων.
- Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών.
- Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας.
- Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής.
- Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης.
- Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών.
- Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας.

Στην Κεντρική Υπηρεσία επίσης υπάγονται και τα παρακάτω αυτοτελή τμήματα και υπηρεσίες:

- Αυτοτελές Τμήμα Παλλαϊκής Άμυνας και Πολιτικής Σχεδίασης Εκτάκτων Αναγκών (ΠΑΜ-ΠΣΕΑ).
- Αυτοτελές Τμήμα Εσωτερικού Ελέγχου.
- Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας.
- Αυτοτελές Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων.
- Νομική Υπηρεσία.

Οι δραστηριότητες της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ομαδοποιούνται στον παρακάτω θεματικούς τομείς ανάπτυξης:

- Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής.
- Κοινωνική υγεία, πολιτισμός και αθλητισμός.
- Οικονομία και απασχόληση.

Αναφορικά στις παραπάνω αρμοδιότητες, ακολουθεί μια συνοπτική παρουσίαση των υπηρεσιών της ΠΑΜΘ.

ΚΥΡΙΕΣ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες της Περιφέρειας ανά θεματικό τομέα τοπικής ανάπτυξης:

1. Περιβάλλον και Ποιότητα ζωής

- ❖ Διεύθυνση Τεχνικών Έργων.
- ❖ Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού.

2. Κοινωνική υγεία, πολιτισμός και αθλητισμός

- ❖ Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας.
- ❖ Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας.

3. Οικονομία και απασχόληση

- ❖ Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας.
- ❖ Διεύθυνση Πολιτικής Γης.
- ❖ Διεύθυνση Κτηνιατρικής.
- ❖ Διεύθυνση Βιομηχανίας και Ενέργειας και Φυσικών Πόρων.
- ❖ Διεύθυνση Δια βίου Μάθησης Απασχόλησης Εμπορίου και Τουρισμού.
- ❖ Διεύθυνση Μεταφορών Επικοινωνιών.

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΕΣ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (οι κύριες υπηρεσίες εσωτερικής υποστήριξης μέσω των οποίων ασκούνται οι γενικές αρμοδιότητες της Περιφέρειας.

- ❖ Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
- ❖ Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
- ❖ Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη
- ❖ Διεύθυνση Διοίκησης
- ❖ Διεύθυνση Οικονομικών
- ❖ Διεύθυνση Εσωτερικού Ελέγχου
- ❖ Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας
- ❖ Νομική Υπηρεσία
- ❖ Τμήμα ΠΑΜ-ΠΣΕΑ
- ❖ Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

Στην περιφέρεια επίσης αυτή την στιγμή λειτουργούν και οι παρακάτω επιτροπές

1. Εκτελεστική Επιτροπή.
2. Οικονομική Επιτροπή.
3. Επιτροπές του Περιφερειακού Συμβουλίου Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης:
  - Επιτροπή Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος» ΦΕΚ σύστασης 946/Β/2-3-2022.
  - Επιτροπή Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ .(Υπ.αριθμ.159/2020 Απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου).
  - Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.(Υπ.αριθμ.89/2021 Απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου).

Τον Ιούλιο του 2015 το Ανθρώπινο Δυναμικό της Περιφέρειας απαριθμούσε δύο χιλιάδες επτακόσια εβδομήντα τρία (μόνιμοι υπάλληλοι ιδιωτικού αορίστου χρόνου αποσπασμένοι υπάλληλοι, υπάλληλοι ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου).

Η ΠΑΜΘ απαριθμούσε το 2022 τακτικούς υπαλλήλους 913, εκ των οποίων 791 μόνιμοι και 122 αορίστου χρόνου. Η κατανομή των υπαλλήλων σε σχέση με το επίπεδο εκπαίδευσης τους γίνεται ως εξής: πανεπιστημιακής εκπαίδευσης τετρακόσιοι εξήντα επτά υπάλληλοι (467), τεχνολογικής εκπαίδευσης διακόσιοι τέσσερις υπάλληλοι (204), δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης διακόσιοι είκοσι ένας υπάλληλοι (221) και υποχρεωτικής εκπαίδευσης είκοσι ένας υπάλληλοι (21).³³

Αξιοσημείωτο είναι πως υπάρχει μια συνεχής μείωση του προσωπικού λόγω συνταξιοδότησης ή μέσω του θεσμού της κινητικότητας η μετακίνηση τους σε άλλους φορείς. Αξιολογώντας τα στοιχεία του εσωτερικού περιβάλλοντος συνοψίζονται τα παρακάτω:

- Επιβεβαιώνονται οι χρόνιες αδυναμίες που αφορούν στους φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης και κάποιες άλλες που προέκυψαν μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος «Καλλικράτης». Συνοψίζοντας οι πιο βασικές είναι α) η ύπαρξη μεγάλων αποστάσεων και τα ελλειπή μέσα επικοινωνίας ανάμεσα στις υπηρεσίες β) η σοβαρή έλλειψη σε ανθρώπινο δυναμικό, εξειδίκευση, οικονομικά μέσα και υποδομές.
- Ένα από τα πιο σημαντικά προβλήματα που εντοπίζεται στην ΠΑΜΘ ως φορέα τοπικής αυτοδιοίκησης Β΄ βαθμού που ανακόπτει την εύρυθμη λειτουργία της, είναι η επιτακτική ανάγκη αναδιάρθρωσης και ανακατανομής των αρμοδιοτήτων σε όλες τις διευθύνσεις και τα τμήματα ώστε να αποκτήσουν ενεργό ρόλο το σύνολο αυτών. Ταυτόχρονα επιτακτική ανάγκη αποτελεί και η υιοθέτηση ενιαίων διαδικασιών όσον αφορά την διαχείριση καταστάσεων και η οριζόντια εφαρμογή τους από το σύνολο των υπηρεσιών της ΠΑΜΘ καθώς και η εφαρμογή συγκεκριμένων τυπικών διαδικασιών ελέγχου και παρακολούθησης. Επίσης το στελεχιακό δυναμικό δεν είναι ισομερώς κατανομημένο τόσο ως προς τον αριθμό όσο και σε σχέση με την εμπειρία και τις γνώσεις του.
- Σε αντιδιαστολή των παραπάνω συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας αποτελεί η αποκτηθείσα εμπειρία των υπαλλήλων της καθώς και το υψηλό

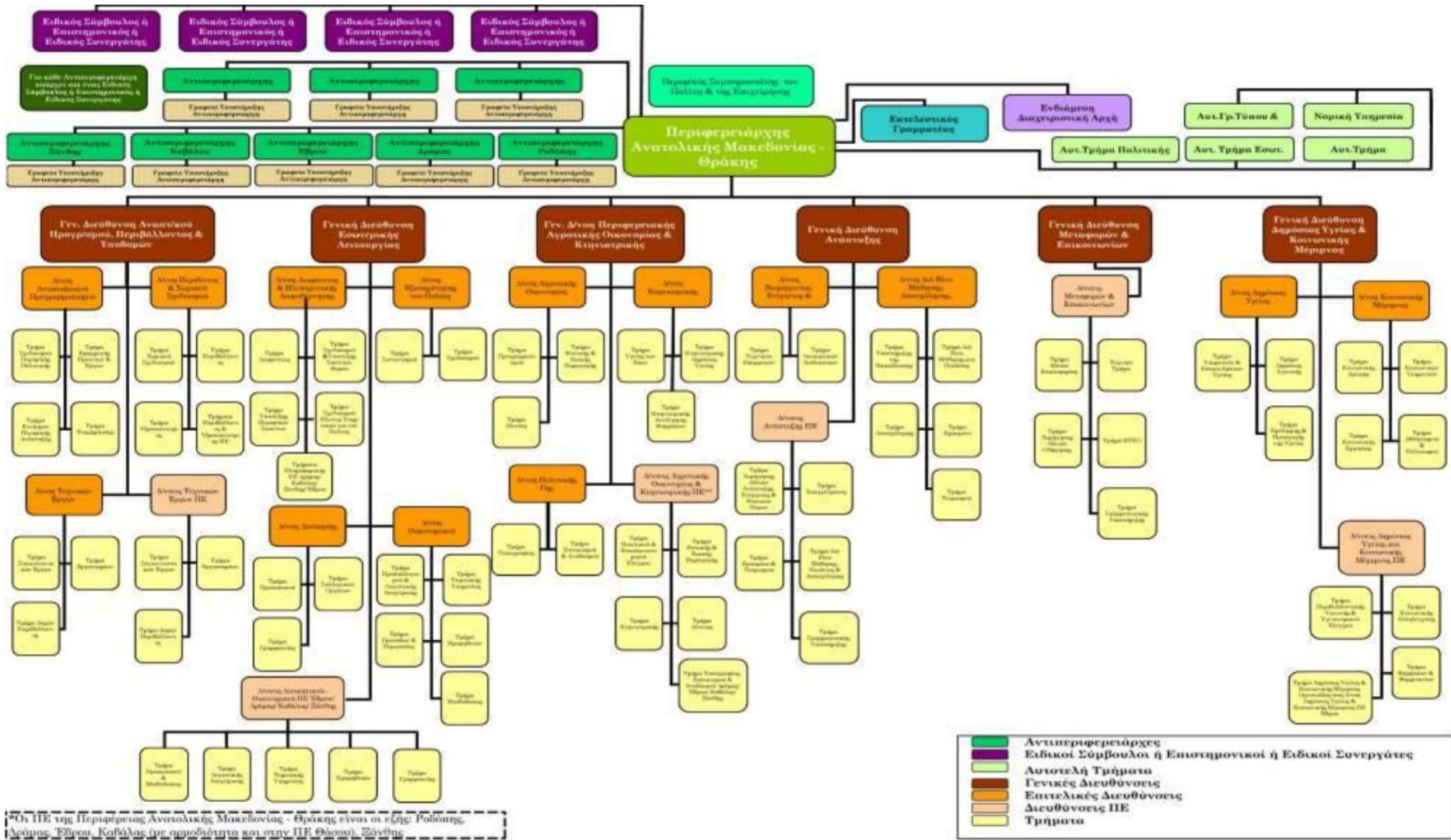
---

³³ Διεύθυνση Διοίκησης της ΠΑΜΘ- Τμήμα προσωπικού

επίπεδο γνώσεων σε θέματα που αφορούν την διοίκηση καθώς και η χρήση των νέων τεχνολογιών που μειώνει την απόσταση μεταξύ των απομακρυσμένων περιοχών και διευκολύνει την επικοινωνία .

Πίνακας 2.2: Οργανόγραμμα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης

*Οι ΙΙΕ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας - Θράκης είναι οι εξής: Ροδόπη, Λαρίσης, Έβρου, Καβάλας (με αρμοδιότητα και στην ΙΙΕ Θάσου), Ξάνθης, Γ*Σ της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής, Μεταφορών & Επικοινωνιών, Ιατροτεχνολογία η Ορασιμότητα (με αρμοδιότητα στο Κτηνιακό Βασικό Έβρου)

Όνομα Συντάκτη: Σοφία Παπαγεωργίου

Πηγή: Ιστοσελίδα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

2.3 Ενδεχόμενες πηγές και εργαλεία χρηματοδότησης του επιχειρησιακού προγράμματος της ΠΑΜΘ

Στα πλαίσια υλοποίησης του Επιχειρησιακού της Προγράμματος η Περιφέρεια μπορεί να χρησιμοποιήσει ένα μεγάλο αριθμό χρηματοδοτικών εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επίτευξη των στόχων της όπως έχουν οριοθετηθεί μέσα από τους βασικούς της άξονες. Η ΕΕ χρηματοδοτεί μια σειρά έργων και προγραμμάτων. Εφαρμόζει αυστηρούς κανόνες για τον συστηματικό έλεγχο του τρόπου χρησιμοποίησης των κονδυλίων και για να διασφαλίσει τη διάθεση των χρημάτων με διαφανή και υπεύθυνο τρόπο.

Κυριότερες δυνατότητες χρηματοδότησης

Η πολιτική συνοχής (ή περιφερειακή πολιτική) υποστηρίζει την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή σε περιφέρειες που είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση. Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία είναι τα 5 κυριότερα ταμεία που στηρίζουν από κοινού την οικονομική ανάπτυξη όλων των χωρών της ΕΕ:

- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) έχει ως κύριο στόχο την χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων ώστε να βελτιωθεί η κατάσταση των περιοχών σε οικονομικό, κοινωνικό και περιβαλλοντικό επίπεδο.
- το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) ως κύριο στόχο έχει την καταπολέμηση της φτώχειας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης μέσα από την χρηματοδότηση έργων και προγραμμάτων που βελτιώνουν τις συνθήκες διαβίωσης των ευάλωτων ομάδων πληθυσμού.
- το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ) Το Ταμείο Συνοχής παρέχει στήριξη σε κράτη μέλη με κατά κεφαλήν ακαθάριστο εθνικό εισόδημα (ΑΕΕ) κάτω του 90% του μέσου όρου της ΕΕ-27 για την ενίσχυση της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής της ΕΕ. Το Ταμείο Συνοχής υποστηρίζει επενδύσεις στον τομέα του περιβάλλοντος και των διευρωπαϊκών δικτύων στον τομέα των υποδομών μεταφορών (ΔΕΔ-Μ).
- το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) ως κύριο στόχο έχει την στήριξη των γεωργών, της επισιτιστικής ασφάλειας, του περιβάλλοντος και των αγροτικών περιοχών της ΕΕ.
- το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) ως κύριο στόχο έχει να βοηθήσει τους αλιείς να υιοθετήσουν βιώσιμες αλιευτικές πρακτικές και τις παράκτιες κοινότητες για να διαφοροποιήσουν τις οικονομίες τους, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής στις ευρωπαϊκές ακτές.

Όλες οι περιφέρειες της ΕΕ μπορούν να επωφεληθούν από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο. Το Ταμείο Συνοχής προορίζεται για τις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες.

Μεγάλα έργα υποδομής

Η Κοινή Βοήθεια για την Υποστήριξη Έργων στις Ευρωπαϊκές Περιφέρειες (JASPERS) είναι ένα ειδικό εργαλείο τεχνικής βοήθειας το οποίο ανέπτυξαν από κοινού η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο όμιλος της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα.

Στηρίζει τις δημόσιες διοικήσεις στην προετοιμασία μεγάλων έργων που θα μπορούσαν να συγχρηματοδοτηθούν από κονδύλια της ΕΕ και βοηθά τις πόλεις και τις περιφέρειες να απορροφήσουν ευρωπαϊκά κονδύλια μέσω έργων υψηλής ποιότητας.

Άλλες ευκαιρίες χρηματοδότησης

- Οι δημόσιοι φορείς και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης ενδέχεται να έχουν πρόσβαση σε χρηματοδότηση μέσω νέων προγραμμάτων, όπως ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το πρόγραμμα «Η ΕΕ για την υγεία» (EU4Health).
- Η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων στηρίζει άνεργους νέους που βρίσκονται εκτός εκπαίδευσης ή κατάρτισης σε περιφέρειες με ποσοστό ανεργίας των νέων άνω του 25 %. Για την περίοδο 2021-2027, η Πρωτοβουλία για την Απασχόληση των Νέων ενσωματώθηκε στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+), διατηρώντας παράλληλα την εστίαση στην απασχόληση των νέων.
- Εφόσον ένας δημόσιος οργανισμός δραστηριοποιείται στον τομέα της γεωργίας, μπορεί να είναι επιλέξιμος για άμεση ενίσχυση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ). Χρηματοδότηση από το ταμείο αυτό μπορεί επίσης να χορηγηθεί σε δημόσιους οργανισμούς που συμμετέχουν στο πρόγραμμα για την προώθηση της κατανάλωσης φρούτων, λαχανικών και γάλακτος στα σχολεία ή στο πρόγραμμα για την προώθηση των ευρωπαϊκών γεωργικών προϊόντων στην ΕΕ και σε τρίτες χώρες.
- Ανάλογα με τις προτεραιότητες της εκάστοτε χώρας ή περιφέρειας, ένας δημόσιος οργανισμός σε αγροτική περιοχή μπορεί να είναι επιλέξιμος για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ), εφόσον καταβάλλει προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης σε αγροτικές περιοχές ή του αγροτικού περιβάλλοντος και της αγροτικής οικονομίας.
- Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» είναι επίσης διαθέσιμο για δημόσιους οργανισμούς και οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού που επιδιώκουν να ενθαρρύνουν την καινοτομία και τη βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών. Την δεδομένη χρονική στιγμή

τρέχει το πρόγραμμα “ORIZON EUROPE 2021 – 2027” για την περίοδο 2021-2027, ως ένατο πρόγραμμα που αφορά την έρευνα και την καινοτομία με προϋπολογισμό που αγγίζει τα 95,5 δισεκατομμύρια και αφορά τις έξι κύριες προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προστασία της δημοκρατίας στη Ευρώπη ,στο ψηφιακό μετασχηματισμό που αφορά τόσο την κοινωνία όσο και την οικονομία, την πρόληψη και διαχείριση της κλιματικής αλλαγής ,την διασφάλιση της ευμάρειας και της ασφάλειας των πολιτών.

- Οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές, καθώς και ορισμένα διοικητικά όργανα, μπορούν να υποβάλουν αίτηση για έργα που χρηματοδοτούνται από τον μηχανισμό «Συνδέοντας την Ευρώπη» (ΜΣΕ).
- Οι δημόσιοι οργανισμοί και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές για ευκαιρίες χρηματοδότησης στον τομέα της ανάπτυξης. Ανάλογα με το πρόγραμμα, οι δημόσιοι οργανισμοί μπορούν επίσης να συμμετέχουν σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για επιχορηγήσεις στο πλαίσιο της εξωτερικής δράσης της ΕΕ.
- Οι δημόσιοι οργανισμοί και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να λάβουν χρηματοδότηση πολιτικής προστασίας στο πλαίσιο των συνιστωσών των προγραμμάτων που αφορούν την πρόληψη/ετοιμότητα και ανταπόκριση.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας, Αλιείας και Υδατοκαλλιέργειας (ΕΤΘΑΥ) παρέχει σε δημόσιους οργανισμούς και οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ουσιαστική στήριξη για δραστηριότητες συλλογής και ελέγχου δεδομένων. Το ΕΤΘΑΥ υποστηρίζει επίσης τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τη διαχείριση των συστημάτων τους όσον αφορά την κατανομή των αλιευτικών δυνατοτήτων.
- Το πρόγραμμα LIFE για τη δράση για το κλίμα παρέχει μια σειρά από δυνατότητες χρηματοδότησης σε δημόσιους οργανισμούς και οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης α’ και β’ βαθμού.
- Δημόσιοι οργανισμοί και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν επίσης να υποβάλουν αιτήσεις για έργα στο πλαίσιο του προγράμματος «Πολίτες, ισότητα, δικαιώματα και αξίες».
- Οι δημόσιοι φορείς και οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης μπορούν να υποβάλουν αιτήσεις για έργα που χρηματοδοτούνται από τον Ευρωπαϊκό Εκτελεστικό Οργανισμό για την Υγεία και τον Ψηφιακό τομέα (HaDEA).

Η «Ευρώπη 2020» είναι μια στρατηγική που καθιερώθηκε το 2010 και αφορά ουσιαστικά την στρατηγική χάραξη της (ΕΕ) στους τομείς της απασχόλησης και ανάπτυξης. Βασικός της στόχος είναι η ανάπτυξη μέσα από την επένδυση στην έρευνα καινοτομία εκπαίδευση, η μετάβαση

σε μια οικονομία βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς εκπομπές ρύπων κατοχυρώνοντας μια κοινωνία συμπερίληψης χωρίς αποκλεισμούς μέσα από την μείωση της φτώχειας καθώς και την δημιουργία θέσεων εργασίας. Αποστολή της είναι να βοηθήσει την Ευρώπη να ανακάμψει από την κρίση, και να μετατραπεί σε μια έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς οικονομία με υψηλά ποσοστά απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής και να εδραιώσει την ΕΕ ως παράγοντα της παγκόσμιας διακυβέρνησης.

Στα πλαίσια αυτής της στρατηγικής αλλά και στα πλαίσια της προσπάθειας μείωσης της ανισότητας που αφορά την ανάπτυξη όλων των περιφερειών στους κόλπους της ΕΕ συμβάλουν ουσιαστικά τα πέντε κύρια Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία που προαναφέρθηκαν ΕΔΕΤ, ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, ΤΣ, ΕΓΤΑΑ και το ΕΤΘΑ. Αυτά τα ταμεία έχουν ένα κοινό πλαίσιο λειτουργίας και μέσω του Εταιρικού Σύμφωνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης και των ΕΠ δίδουν πόρους στην Ελλάδα.

Το ΕΣΠΑ ή αλλιώς Εταιρικό Σύμφωνο στο Πλαίσιο Ανάπτυξης αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα στρατηγικά σχέδια βελτίωσης και ανάπτυξης των περιφερειών της χώρας με διάρκεια υλοποίησης του τα έξι χρόνια, ΕΣΠΑ 2007-2013 ΕΣΠΑ 2014-2020 ΕΣΠΑ 2021-2027 μέσα από την συνδρομή των Ευρωπαϊκών Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων της Ευρωπαϊκής ένωσης.

Το ΕΣΠΑ 2014-2020 ως βασικό σχέδιο στρατηγικής ανάπτυξης της χώρας βοήθησε να αντιμετωπιστούν όλα τα κρίσιμα προβλήματα που έκαναν την εμφάνιση τους με την οικονομική κρίση και είχαν οικονομικό και κοινωνικό χαρακτήρα αλλά και αυτά που άπτονταν στις αδυναμίες διάρθρωσης του κράτους. Έτσι ως όραμα του αποτέλεσε η αναζωογόνηση της ελληνικής οικονομίας μέσω της ανασύστασης και βελτίωσης των παραγωγικών και κοινωνικών στρωμάτων της χώρας, με τη σύσταση θέσεων εργασίας, με σκοπό την βιώσιμη ανάπτυξη και την συνοχή του κοινωνικού συνόλου με έμφαση στην εξωστρέφεια την καινοτομία και την ανταγωνιστικότητα. Το ΕΣΠΑ 2014-2020 απαρτίζονταν συνολικά από είκοσι προγράμματα επτά στο αριθμό, τα ονομαζόμενα Τομεακά και δεκατρία Περιφερειακά. Τα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν γεωγραφική εμβέλεια το σύνολο της χώρας και μπορούν να αναφέρονται σε μία ή σε περισσότερες από μία δράσεις ή τομείς. Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν αναφορά το καθένα σε μία από τις δεκατρείς περιφέρειες της χώρας και οι δράσεις τους έχουν περιφερειακό χαρακτήρα.

Κατά τη διάρκεια του ΕΣΠΑ 2007-2013 δημιουργήθηκαν δέκα άξονες προτεραιότητας με έναν εξ αυτών να αφορά την Περιφερειακή Ανάπτυξη (ο 9ος) με διάθεση κονδυλίων άνω των σαράντα πέντε δισεκατομμυρίων ευρώ και υλοποίηση μέσα από οκτώ τομεακά και πέντε περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα, δεκατρία στο σύνολο (Παπαδασκαλόπουλος και

Χριστοφάκης 2016). Από την παραπάνω αναφορά διαφαίνεται μια αύξηση των προγραμμάτων στο ΕΣΠΑ 2014-2020 καθώς και των θεματικών στόχων οι οποίοι είναι πλέον έντεκα, με τους πρώτους επτά να δίνουν έμφαση στην έξυπνη και βιώσιμη ανάπτυξη με τους υπόλοιπους να σχετίζονται με την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχουν οι πρώτοι τέσσερις στόχοι που προωθούν την έξυπνη ανάπτυξη και την μείωση εκπομπών ρίπων (άνθρακα).

Κατά την συγγραφή αυτής της διπλωματικής εργασίας ήδη έχει ξεκινήσει το νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 στο οποίο διαφαίνεται η χάραξη νέας πολιτικής και προτεραιοτήτων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αφορούν στην ενίσχυση της παραγωγικής δύναμης της Οικονομίας αλλά και της προστασίας του κοινωνικού της συνόλου, στη βελτίωση των υποδομών καθώς και των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού. Για τη χρηματοδότηση των έργων από το νέο πρόγραμμα θα ληφθούν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, οι επικρατούσες συνθήκες και οι ανάγκες της Ελλάδας καθώς και διαρθρωτικές ελλείψεις της οικονομίας της. Την ίδια στιγμή προχωρούν προς ολοκλήρωση και όλα τα έργα που ξεκίνησαν μέσα στα πλαίσια του προγράμματος ΕΣΠΑ 2014-2020.

Το «ΕΣΠΑ 2021-2027» έχει σημαντική αναπτυξιακή σφραγίδα με πολλαπλά οφέλη για την κοινωνία και την οικονομία μέσα από δραστηριότητες και έργα πολύ μεγάλης προστιθέμενης αξίας συμβάλλοντας σημαντικά στην έναρξη ενός νέου κύκλου ευμάρειας και ευζωίας για όλους.

Η Περιφέρεια λοιπόν στα πλαίσια του επιχειρηματικού της προγραμματισμού καλείται να εντοπίσει όλες εκείνες τις δράσεις και να υλοποιήσει όλα εκείνα τα έργα που θα την κάνουν να έχει ανταγωνιστικό πλεονέκτημα επικεντρώνοντας την προσοχή της σε όλους τους διαθέσιμους εθνικούς, κεντρικούς αυτοτελείς, ίδιους (πρόστιμα διευθύνσεων ανάπτυξης, περιβάλλοντος, άδειες τελών κυκλοφορίας, κ.α) ή κοινοτικούς πόρους και ευρωπαϊκά προγράμματα, σε κρατικές επιχορηγήσεις και σε οποιαδήποτε άλλη πηγή χρηματοδότησης που θα κάνει δυνατή την επίτευξη των αναπτυξιακών της στόχων.

Στο επιχειρησιακό σχέδιο της Περιφέρειας για την περίοδο 2014-2020 οι άξονες προτεραιότητας είναι τέσσερις:

- 1ος Άξονας Προτεραιότητας : Περιβάλλον και υποδομές
- 2ος Άξονας Προτεραιότητας :Οικονομία – Απασχόληση
- 3ος Άξονας Προτεραιότητας :Κοινωνική Ανάπτυξη και Προστασία
- 4ος Άξονας Προτεραιότητας :Διοικητική Ενδυνάμωση Π.Α.Μ.Θ.

Στους παρακάτω πίνακες αναφέρονται έργα και δράσεις που έχουν ενταχθεί από τη Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης στο επιχειρησιακό σχέδιο σε σχέση με τους άξονες προτεραιότητας και τις πηγές χρηματοδότησης τους.

Πίνακας 2.3: Έργα –Δράσεις επιχειρησιακού σχεδίου ΠΑΜΘ ανά Άξονα προτεραιότητας

Άξονας Προτεραιότητας: Περιβάλλον-Υποδομές		
Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων	Υπεύθυνοι Υλοποίησης	Πιθανή Πηγή Χρηματοδότησης
Ολοκλήρωση ΠΠΧΣΑΑ	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού/ ΥΠΑΠΕΝ	Υπό-υλοποίηση
Μελέτες χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δήμοι	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Παρεμβάσεις πολεοδομικού χαρακτήρα – αστικές αναπλάσεις	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δήμοι	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Ενίσχυση δομών ελέγχου, παρακολούθησης, αξιολόγησης και παρέμβασης στο σχεδιασμό	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού /	Ίδιοι πόροι
Σχέδια Διαχείρισης Περιοχών Natura	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Φορείς Διαχείρισης / ΥΠΑΠΕΝ	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης κατάστασης οικοτόπων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Φορείς Διαχείρισης / ΥΠΑΠΕΝ	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Σχεδιασμός εφαρμογής Η/Υ (π.χ. βάση δεδομένων) περιβαλλοντικών θεμάτων αρμοδιότητας αιρετής Περιφέρειας και χρήζουν άμεση αντιμετώπιση	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	Ίδιοι πόροι
Ίδρυση κεντρικού εργαστηρίου για μετρήσεις όλων των περιβαλλοντικών ρύπων, σε ατμόσφαιρα, έδαφος και νερό ώστε να μπορούν να γίνονται οι έλεγχοι για την τήρηση Περιβαλλοντικών Όρων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	Ε.Π. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-20

Επικαιροποίηση των περιοριστικών, απαγορευτικών και λοιπών ρυθμιστικών μέτρων για την προστασία του υδατικού δυναμικού της Περιφέρειας	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Τμήμα Υδρο-οικονομίας	Ίδιοι πόροι
Ανάπτυξη περιβαλλοντικής ευθύνης επιχειρήσεων – ενημέρωση/ευαισθητοποίηση πολιτών	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Ίδιοι πόροι
Σχέδια φέρουσας ικανότητας	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	Ίδιοι πόροι
Δράσεις ορθολογικής χρήσης υδατικών πόρων στον αγροτικό τομέα	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας και Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Τμήμα Υδρο-οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Δράσεις περιορισμού λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων στον αγροτικό τομέα	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Έργα ύδρευσης σε υπο-εξυπηρετούμενες περιοχές - περιορισμός απωλειών ύδατος	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Βελτιώσεις δικτύων άρδευσης – περιορισμός απωλειών ύδατος	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Δράσεις εμπλουτισμού υπόγειων υδροφορέων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20
Ολοκληρωμένα σχέδια διαχείρισης παράκτιων υδάτων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού	Ίδιοι πόροι
Δράσεις για την εμπορική αξιοποίηση ορυκτών πόρων	Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων	Ίδιοι πόροι
Βελτίωση συστήματος διαχείρισης δασών	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Δ/νση Δασών)	Ίδιοι πόροι

Προώθηση προγραμμάτων χρηματοδότησης εγκατάστασης φωτοβολταϊκών στις στέγες.	Υπηρεσία Α.Π.Ε. Υπουργείου Ενέργειας και Περιβάλλοντος	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20
Έργα αναβάθμισης υφιστάμενης σιδηροδρομικής γραμμής	Δ/νση Τεχνικών Έργων / ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ	(ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20)
Νέες σιδηροδρομικές συνδέσεις	Δ/νση Τεχνικών Έργων / ΕΡΓΟΣΕ ΑΕ	(ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20)
Συνδέσεις Εγνατίας Οδού με λιμάνια/ αεροδρόμια	Δ/νση Τεχνικών Έργων / Εγνατία Οδός ΑΕ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Κάθετοι άξονες Εγνατίας Οδού	Δ/νση Τεχνικών Έργων / Εγνατία Οδός ΑΕ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Αυτοκινητόδρομος Καβάλα – Δράμα – Σέρρες (Ε61)	Δ/νση Τεχνικών Έργων / Εγνατία Οδός ΑΕ	(ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20)
Κέντρα συνδυασμένων μεταφορών	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δημιουργία κέντρων εφοδιαστικής (logistics)	Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 Ιδιωτική πρωτοβουλία / ΣΔΙΤ
Έργα βελτίωσης λιμένων	Δ/νση Τεχνικών Έργων / ΟΛΑ / ΟΛΚ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Βελτίωση περιφερειακού οδικού δικτύου	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 / ίδιοι πόροι
Βελτίωση – αναβάθμιση μεθοριακών σταθμών	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Έργα βελτίωσης αεροδρομίων – υποδομών αερομεταφορών	Δ/νση Τεχνικών Έργων / ΥΠΑ	(ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20)
Σχέδιο χωροθέτησης επενδύσεων ΑΠΕ / αναβάθμιση δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων / ΑΔΜΗΕ	Ίδιοι πόροι / ΑΔΜΗΕ
Έργα αξιοποίησης γεωθερμικών πεδίων	Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων / Δ/νση Τεχνικών Έργων/Δήμοι / Επιχειρήσεις.	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

Δίκτυα διανομής φυσικού αερίου	Δ/νση Βιομηχανίας, Ενέργειας & Φυσικών Πόρων / Δ/νση Τεχνικών Έργων/Δήμοι	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Συστήματα διαχείρισης και επαναχρησιμοποίησης υγρών λυμάτων σε οικισμούς κοντά σε ευαίσθητους αποδέκτες	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις παρακολούθησης της χημικής και οικολογικής κατάστασης επιφανειακών υδάτων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Αποκεντρωμένη Διοίκηση	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης ΥΔ	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Αποκεντρωμένη Διοίκηση	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Καταγραφή, απομάκρυνση και εξυγίανση ΧΑΔΑ	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Ίδιοι Πόροι
Αναθεώρηση ΠΕΣΔΑ	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Υπό-υλοποίηση?
Έργα εφαρμογής ΠΕΣΔΑ	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΥΜΕΠΕΡΑΑ 2014-20, ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

Άξονας Προτεραιότητας: Οικονομία – Απασχόληση

Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων	Υπεύθυνοι Υλοποίησης	Πιθανή Πηγή Χρηματοδότησης
Ολοκληρωμένο πληροφοριακό σύστημα διαχείρισης γης Περιφέρειας Α.Μ.Θ.	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Πολιτικής Γης	Ε.Π. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014 – 20
Σχέδιο αναδιάρθρωσης καλλιεργειών (σύμφωνα με τον εδαφολογικό χάρτη)	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Πολιτικής Γης	Ίδιοι πόροι
Αναδασμοί	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Πολιτικής Γης	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20

Δράσεις οργάνωσης αλυσίδας εμπορίας αγροτικού τομέα	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Μελέτες βοσκο-ικανότητας	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Κτηνιατρικής / Αποκεντρωμένη Διοίκηση (Τμήμα Δασών)	Ίδιοι Πόροι ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Δράσεις προώθησης ζωικής παραγωγής	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Σχέδια βελτίωσης αγροτικών εκμεταλλεύσεων (γεωργία, κτηνοτροφία, υδατοκαλλιέργειες)	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Δράσεις προώθησης νέων τεχνολογιών στον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, υδατοκαλλιέργειες)	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Κτηνιατρικής	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Δράσεις στήριξης νέων αγροτών (κατάρτιση / συμβουλευτική)	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΑΕΙ / ΤΕΙ
Προστασία από αθέμιτο ανταγωνισμό	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Κτηνιατρικής / Συνοριακοί Σταθμοί	Ίδιοι πόροι
Δράσεις εκπαίδευσης/τεχνικής στήριξης αγροτών (κατάρτιση / συμβουλευτική)	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Κτηνιατρικής / ΑΕΙ / ΤΕΙ	Ιδίιοι ποροι, ή ΠΔΕ
Μελέτη για την ίδρυση Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιιεργειών	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Σχεδιασμός και δημιουργία οργανωμένων Κτηνοτροφικών Πάρκων	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας / Δ/νση Κτηνιατρικής	ΕΠ Αγροτική Ανάπτυξη 2014-20
Σχεδιασμός και προώθηση «Κωδίκων Ορθής Γεωργικής Πρακτικής	Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	Ίδιοι Πόροι

Καταγραφή και αξιολόγηση σφαγείων Περιφέρειας	Δ/νση Κτηνιατρικής	Ίδιοι Πόροι
Βελτιώσεις αλιευτικών καταφυγίων	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΔΕ
Ανάπτυξη κλαδικών cluster και αλυσίδων αξίας	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας / Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Σχέδια ανάπτυξης νέων / καινοτομικών προϊόντων	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας / Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις στήριξης μηχανισμών προώθησης και προβολής προϊόντων	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Σχέδια εκσυγχρονισμού επιχειρήσεων & ενσωμάτωσης καινοτομίας	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20
Σχέδια βελτίωσης παραγωγικών συντελεστών (συμπεριλαμβανομένης της ενεργειακής εξοικονόμησης / ΑΠΕ / ΣΗΘΥΑ) στις ΜΜΕ	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Νέες γενιάς επιχειρηματικές υποδομές	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Εκσυγχρονισμοί ΒΠΠΕ/ΒΙΟΠΑ	Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δημιουργία δομής μεταφοράς τεχνολογίας	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
ΟΧΕ πολιτιστικής διαδρομής Εγνατίας Οδού	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

	Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Τμήμα Τουρισμού	
Αναβάθμιση τουριστικών υποδομών	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Τμήμα Τουρισμού	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 (χρηματοδοτικά εργαλεία)
Αναβάθμιση πολιτιστικών πόρων (συντήρηση/ αναστήλωση, συνοδευτικές εξυπηρετήσεις, υποδομές, προσβασιμότητα, ασφάλεια, ξενάγηση, κ.α.)	Εφορείες Αρχαιοτήτων, Διευθύνσεις Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Δράσεις προώθησης τουριστικού προϊόντος – Δημιουργία εμβληματικών πόλων έλξης	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νσεις Ανάπτυξης - Τμήματα Τουρισμού	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20
Μελέτη εντοπισμού περιοχών έρευνας	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Βιομηχανίας & Ενέργειας / Δ/ση Αγροτικής Οικονομίας / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Ενίσχυση ερευνητικής ικανότητας ΑΕΙ / ΤΕΙ	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δημιουργία πλατφόρμας συνεργασίας μεταξύ ακαδημαϊκού/ερευνητικού τομέα και επιχειρήσεων σε θέματα έρευνας	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις αναβάθμισης προσόντων ερευνητικού δυναμικού	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20

Έξυπνη διαχείριση των υφιστάμενων ερευνητικών μονάδων της Π.Α.Μ.Θ.	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20
Δράσεις διασφάλισης πνευματικών δικαιωμάτων	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Βιομηχανίας & Ενέργειας	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20
Δράσεις δημιουργίας τεχνοβλαστών	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Βιομηχανίας & Ενέργειας / ΑΕΙ / ΤΕΙ	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 COSME HORIZON 2020
Δράσεις στον τομέα των Δικτύων και Υποδομών Τηλεπικοινωνιών αλλά και των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20
Δημιουργία δομής σύνδεσης της εκπαίδευσης και δια-βίου μάθησης με την αγορά εργασίας	Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 ΕΠ Ανθρ. Δυν, Εκπ., Δια-βίου Μάθηση 2014-20
Δράσεις ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας (δημιουργίας νέων επιχειρήσεων) και της κοινωνικής επιχειρηματικότητας	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΕΠΑΝΕΚ 2014-20 (χρηματοδοτικά εργαλεία) ΕΠ Ανθρ. Δυν, Εκπ., Δια-βίου Μάθηση 2014-20 (Κοιν. Επιχ.) ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 (Κοιν. Επιχ)
Μελέτη παραγόντων πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου – Σχέδιο αντιμετώπισης	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις αντιμετώπισης πρόωρης εγκατάλειψης σχολείου	Δ/ση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/ση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

Ενδυνάμωση δεσμών ΑΕΙ / ΤΕΙ με την αγορά εργασίας	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 ΑΕΙ/ΤΕΙ
Δημιουργία κοινής δομής μεταξύ ΔΠΘ και ΤΕΙ ΑΜΘ με τη μορφή Ανοιχτού Τεχνολογικού Πανεπιστημίου	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΕΠ Ανθρ. Δυν, Εκπ., Δια-βίου Μάθηση ΑΕΙ/ΤΕΙ
Δράσεις δια-βίου μάθησης - αναβάθμιση προσόντων ανέργων	Δ/νση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΕΠ Ανθρ. Δυν, Εκπ., Δια-βίου Μάθηση 2014-20
Διερεύνηση σκοπιμότητας δημιουργίας: α) Ψηφιακού Ανοιχτού Πανεπιστημίου, β) Πολυθεματικού Ενεργειακού Εκπαιδευτικού Πάρκου και γ) σχολής Λατόμων στο Νομό Δράμας.	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δια-βίου Μάθησης & Απασχόλησης	ΕΠ Ανθρ. Δυν, Εκπ., Δια-βίου Μάθηση 2014-20 ΑΕΙ/ΤΕΙ

Άξονας Προτεραιότητας: Κοινωνική Ανάπτυξη και Προστασία

Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων	Υπεύθυνοι Υλοποίησης	Πιθανή Πηγή Χρηματοδότησης
Αναβάθμιση Κέντρων Υγείας (εξοπλισμοί, κτιριακές βελτιώσεις)	4 ^η ΥΠΕ/ (Δ/νση Δημόσιας Υγείας)	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις τηλε-ιατρικής & κινητών μονάδων	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δημόσιας Υγείας / Ιατρικοί Σύλλογοι	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις προληπτικής ιατρικής (εμβολιασμοί, διαγνωστικά τεστ, κ.α.)	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δημόσιας Υγείας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Αναβάθμιση νοσοκομείων (εξοπλισμοί, κτιριακές βελτιώσεις) για περιορισμό λειτουργικού κόστους	4 ^η ΥΠΕ / (Δ/νση Δημόσιας Υγείας)	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

Δράσεις βελτίωσης της αποτελεσματικότητας στην παροχή υπηρεσιών δευτεροβάθμιας φροντίδας (συστήματα ΤΠΕ, ανθρώπινοι πόροι)	4 ^η ΥΠΠΕ / (Δ/νση Δημόσιας Υγείας)	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις συντονισμού στην παροχή υπηρεσιών υγείας	4 ^η ΥΠΠΕ / Δ/νση Δημόσιας Υγείας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις στήριξης ψυχικής υγείας	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Δημόσιας Υγείας / Εταιρίες Ψυχικής Υγείας ΑΜΘ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσει ευαισθητοποίησης – πληροφόρησης για θέματα δημόσιας υγείας και υγιεινής	Δ/νση Δημόσιας Υγείας	Ίδιοι Πόροι
Ενίσχυση πρακτικών στην κατεύθυνση της πρόληψης του ιδρυματισμού και στιγματισμού των ΑμεΑ και ενίσχυση της από-ασυλοποίησης τους.	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Σχέδιο εξορθολογισμού δομών/υποδομών κοινωνικής φροντίδας – δομή συντονισμού	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Ίδιοι πόροι / ΔΗΜΟΙ
Αναβάθμιση υποδομών κοινωνικής φροντίδας, συγχώνευση, ανάπτυξη νέων (σε απομακρυσμένες περιοχές ή περιοχές συγκέντρωσης κοινωνικο-οικονομικών προβλημάτων)	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού / Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Δράσεις στήριξης/δημιουργίας Συμβουλευτικών Κέντρων Κακοποιημένων Γυναικών και των	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Γενική Γραμματεία Ισότητας

Ξενώνων φιλοξενίας θυμάτων Βίας		
Δράσεις προώθησης εθελοντισμού και εταιρικής κοινωνικής ευθύνης	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Ίδιοι πόροι
Δράσεις στήριξης αθλητισμού	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Ίδιοι πόροι
Δράσεις στήριξης πολιτιστικών εκδηλώσεων και της καλλιτεχνικής δημιουργίας	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Ίδιοι πόροι
Δράσεις προώθησης της κοινωνικής αλληλεγγύης και σεβασμού στη διαφορετικότητα (κατά της διάκρισης)	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας	Ίδιοι πόροι
Σχέδια πρόληψης πλημμυρών (και διασυνοριακού συντονισμού)	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων / ΥΠΑΠΕΝ	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Αντιπλημμυρικά έργα ποταμών	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ. Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Έργα καθαρισμού και οριοθέτησης ρεμάτων για τον περιορισμό πλημμυρικών φαινομένων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων	Ίδιοι Πόροι
Δράσεις ενίσχυσης και συντονισμού των μηχανισμών πρόληψης και αντιμετώπισης φυσικών και ανθρωπογενών καταστροφών	Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ. Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Κινητοποίηση και συμμετοχή πολιτών στην πολιτική προστασία	Αυτοτελής Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20 Πρ.Συνεργ.Ελλ-Βουλγ. 2014-20
Δράσεις βελτίωσης της ατμοσφαιρικής ποιότητας σε αστικά κέντρα και περιοχές συγκέντρωσης παραγωγικών δραστηριοτήτων	Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού / Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20

Άξονας Προτεραιότητας: Διοικητική Ενδυνάμωση Π.Α.Μ.Θ.		
Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων	Υπεύθυνοι Υλοποίησης	Πιθανή Πηγή Χρηματοδότησης
Αναδιοργάνωση Π-ΑΜΘ	Γραφείο Περιφερειάρχη	Ίδιοι Πόροι Ε.Π. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-20
Ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων Π.Α.Μ.Θ.	Δ/νση Τεχνικών Έργων	ΠΕΠ Α.Μ.Θ. 2014-20
Απευθείας σύνδεση των υπηρεσιών Κοινωνικής Μέριμνας Π.Α.Μ.Θ. με την Εισαγγελία, Δικαστήρια ανηλίκων και το Πανεπιστήμιο	Δ/νση Κοινωνικής Μέριμνας και Δ/νση Διαφάνειας και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	Ίδιοι Πόροι
Σύστημα παρακολούθησης και αντιμετώπισης ζωνοσώων, και ανθρωποζωνοσώων	Δ/νση Κτηνιατρικής και Δ/νση Διαφάνειας και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	Ε.Π. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-20
On-line πρόσβαση στις κτηνιατρικές υπηρεσίες της Περιφέρειας αλλά και της χώρας	Δ/νση Κτηνιατρικής και Δ/νση Διαφάνειας και Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης	Ε.Π. Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα 2014-20
Δημιουργία συντονιστικού οργάνου για την τουριστική ανάπτυξη στην Π.Α.Μ.Θ. (με τη συμμετοχή της Περιφέρειας, ΕΟΤ, Δήμων, Αποκεντρωμένης Διοίκησης, Επιμελητήρια, Σύνδεσμοι Ξενοδόχων, κλπ)	Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού	Ίδιοι Πόροι
Θέσπιση ενιαίων διαδικασιών και κανόνων λειτουργίας	Γεν. Δ/νση Εσωτερικής Λειτουργίας	Ίδιοι Πόροι

Πηγή: Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιφέρειας ΑΜΘ 2014-2019

Στην παρούσα στιγμή κατά το στάδιο συγγραφής της διπλωματικής εργασίας δεν έχει υποβληθεί ακόμη το νέο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Από την Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της ΠΑΜΘ έχει υποβληθεί το

Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης που αφορά το χρονικό διάστημα 2021-2025. Το ΠΠΑ της Περιφέρειας εξειδικεύει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού της, σε σχέση πάντα με τις κατευθύνσεις, προτεραιότητες και στόχους του Εθνικού προγράμματος Ανάπτυξης. Στις 31/8/2020 εγκρίθηκε το ΕΠΑ για την περίοδο 2021-2025 και προσδιορίστηκαν οι αναπτυξιακοί του στόχοι σε πέντε ουσιαστικά άξονες:

- Έξυπνη Ανάπτυξη
- Πράσινη Ανάπτυξη
- Κοινωνική Ανάπτυξη
- Ανάπτυξη Υποδομών
- Ενίσχυση Εξωστρέφειας

Για την Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης ο προϋπολογισμός που αναφέρεται στην κατανομή των πόρων του ΕΠΑ αγγίζει τα εκατόν σαράντα πέντε εκατομμύρια ευρώ. Η τρέχουσα κατάσταση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο η οποία αποτελεί την αφετηρία για το Περιφερειακό Σχέδιο Ανάπτυξης, τα διδάγματα που αντλήθηκαν από την εφαρμογή του σχεδιασμού καθώς και οι πολιτικές που εφαρμόστηκαν κατά την προηγούμενη περίοδο, οριοθετούν τους αναπτυξιακούς στόχους, τις ανάγκες και τις προτεραιότητες της Περιφέρειας οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 2.4: Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης ΠΑΜΘ 2021-2025 –ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ –ΠΡΟΤΕΡΕΑΙΟΤΗΤΕΣ

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΕΠΑ	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ
1. ΕΞΥΠΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	1.1 Δημιουργία επιλεγμένων κεντρικών ερευνητικών κέντρων και προγραμμάτων σε τομείς αιχμής
	1.2 Δημιουργία ερευνητικής τεχνογνωσίας και λύσεων ΤΠΕ στον δημόσιο τομέα
	1.3 Προώθηση αποτελεσμάτων έρευνας, καινοτομίας και τεχνολογίας στις επιχειρήσεις
	1.4 Συστάδες ανάπτυξης

	1.5 Βιομηχανική μετάβαση και επιχειρηματικότητα
	1.6 Δημόσια διοίκηση και ψηφιοποίηση
	1.7 Ηλεκτρονική υγεία (e-health)
	1.8 Ψηφιακή διασύνδεση μονάδων δημόσιας διοίκησης
	1.9 Εκσυγχρονισμός του δικαστικού συστήματος
	1.10 Έξυπνες πόλεις
	1.11 Ψηφιακές δεξιότητες και ψηφιακή ένταξη
2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2. ΠΡΑΣΙΝΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2.1 Ενεργειακή απόδοση
	2.2 Στήριξη ΑΠΕ – συμπαραγωγή
	2.3 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων
	2.4 Πρόληψη & διαχείριση κινδύνων
	2.5 Απεξάρτηση από ορυκτά καύσιμα-ενεργειακή μετάβαση
	2.6 Παροχή πόσιμου νερού & διαχείριση υδάτων & υγρών αποβλήτων
	2.7 Πράσινη επιχειρηματικότητα
	2.8 Στήριξη φιλικών προς το περιβάλλον διεργασιών παραγωγής & αποδοτικής χρήσης πόρων
	2.9 Ανάπτυξη υποδομών και προστασία περιβάλλοντος (μικρά φράγματα, αρδευτικά δίκτυα, ύδρευση - αποχέτευση, αντιπλημμυρικά κλπ.)
	2.10 Ανάδειξη, προστασία και αξιοποίηση της φυσικής κληρονομιάς
	2.11 Πράσινες πόλεις
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ

	ΑΝΑΠΤΥΞΗ
	3.1 Υγεία - υποδομές, εξοπλισμός
	3.2 Τόνωση των πολιτικών απασχόλησης
	3.3 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού στο εργατικό δυναμικό
	3.4 Ενίσχυση υποδομών για βελτίωση της οικονομικής και κοινωνικής ενσωμάτωσης ΑΜΕΑ
	3.5 Κοινωνικές επενδύσεις
	3.6 Αντιμετώπιση ανισοτήτων στις απομακρυσμένες και νησιωτικές περιοχές
	3.7 Δράσεις εκπαίδευσης – κατάρτισης εργαζομένων
	3.8 Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Υποδομών όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης
	3.9 Πρότυπες μονάδες δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης επαγγελματικής κατεύθυνσης
	3.10 Διεθνοποίηση των ΑΕΙ
	3.11 Ενσωμάτωση Ευπαθών Ομάδων Πληθυσμού στην εκπαίδευση.
	3.12 Προσέλκυση καταρτισμένων Ελλήνων από το εξωτερικό (BrainGain)
	3.13 Υποδομές στον τομέα του αθλητισμού
	3.14 Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών
	3.15 Ασφάλεια, προστασία και δικαιοσύνη
4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ
	ΥΠΟΔΟΜΩΝ
	4.1 Υποδομές ΤΠΕ
	4.2 Ενεργειακά δίκτυα και υποδομές
	4.3 Λιμενικές υποδομές

	4.4 Σιδηροδρομικό δίκτυο
	4.5 Οδικές υποδομές
	4.6 Υποδομές αερομεταφορών
	4.7 Υδατοδρόμια
	4.8 Οδική ασφάλεια
	4.9 Ψηφιοποίηση μεταφορών
	4.10 Πολυτροπική και αστική κινητικότητα
	4.11 Επενδύσεις στην Εφοδιαστική αλυσίδα
5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ 5.1 Προώθηση τουρισμού με έμφαση στις ανερχόμενες και μη παραδοσιακές αγορές
	5.2 Προώθηση και ανάπτυξη υποδομών για εναλλακτικές μορφές τουρισμού
	5.3 Προστασία και ανάδειξη μνημείων, αρχαιολογικών χώρων και τόπων ιστορικού ενδιαφέροντος
	5.4 Προστασία, ανάπτυξη και προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς
	5.5 Μουσεία και Πολιτιστικά Κέντρα
	5.6 Υποδομές και δράσεις σύγχρονου πολιτισμού
	5.7 Πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες
	5.8 Ενίσχυση των επιχειρήσεων για αύξηση της εξωστρέφειας στις εθνικές και διεθνείς αγορές
	5.9 Ανάπτυξη και προώθηση προϊόντων με ΠΟΠ & ΠΓΕ
	5.10 Προώθηση έρευνας και ανάπτυξης των εγχώριων ορυκτών πρώτων υλών
	5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό

	5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος
6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ
	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
	6.1 Διοικητική Υποστήριξη
	6.2 Τεχνική Βοήθεια

Πηγή : Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης της ΠΑΜΘ 2021-2025.

2.4 Όραμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και κατευθυντήριες αναπτυξιακές γραμμές

Το όραμα της Περιφέρειας και οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της είναι:

1) Η αναπροσαρμογή με ρεαλισμό της αναπτυξιακής της πορείας στα ιδιαίτερα γνωρίσματα της γεωγραφικής της περιοχής.

2) Η ανασυγκρότηση και η αναδιάρθρωση του τρόπου παραγωγής της ώστε να συντελέσει στον μετασχηματισμό της Περιφέρειας σε:

- Άριστο προορισμό για την προσέλκυση τουριστών
- Περιοχή στην οποία υπάρχει δικτυωμένη παραγωγική και μεταποιητική δραστηριότητα
- Περιοχή όπου η παραγωγή του βιομηχανικού της τομέα χαρακτηρίζεται από εξωστρέφεια
- Κέντρο διέλευσης διαμετακόμισης αγαθών και εμπορευμάτων

Η περιοχή να αποτελέσει κόμβο ενέργειας με σκοπό την χρησιμοποίηση αυτής (πχ του φυσικού αερίου) στην παραγωγή προϊόντων αλλά και στην κάλυψη των αναγκών των νοικοκυριών της.

3) Να αξιοποιήσει τα ισχυρά της πλεονεκτήματα ώστε να αρθούν οι καθυστερήσεις στις αναγκαίες μεταρρυθμιστικές πρακτικές και συγκεκριμένα:

- Την πλούσια τοπική κληρονομιά και ταυτότητα
- Το ισχυρό γεωπολιτικό της πλεονέκτημα
- Το ανθρώπινο δυναμικό της
- Τον πλεονεκτικό αναπτυξιακά αγροδιατροφικό τομέα

4) Να τονώσει την συνοχή της κοινωνίας δημιουργώντας αίσθημα ασφάλειας και αισιοδοξίας και αίροντας την μειονεξία της περιοχής.

5) Αλλαγή στον τρόπο προσέγγισης, την πολιτική και τις αντιλήψεις που αφορούν στην αναπτυξιακή της προοπτική της

Οι κυριότερες αρχές στις οποίες στηρίζονται οι άξονες της βασικής στρατηγικής της ΠΑΜΘ καθώς και το ίδιο το όραμα της είναι οι εξής:

- Η ανάπτυξη με μακροπρόθεσμο και βιώσιμο χαρακτήρα η οποία θα αντέχει στις επερχόμενες κρίσεις ώστε να αποφεύγει στο μέλλον τις δυσμενείς επιπτώσεις στην κοινωνία και την οικονομία όπως αυτές που αντιμετώπισε το τελευταίο χρονικό διάστημα (χαμηλό βιοτικό επίπεδο των πολιτών της, ανεργία κλπ). Η αξιοποίηση των φυσικών της πόρων θα πρέπει να γίνεται με γνώμονα πάντα την προστασία και τον σεβασμό προς το περιβάλλον και τις γενιές που θα ακολουθήσουν.
- Ανάπτυξη επί ίσοις όροις, με σεβασμό στον ίδιο τον άνθρωπο και πολίτη της περιοχής, αφουγκραζόμενη τις ανάγκες της κοινωνίας με την διασφάλιση της διαφορετικότητας και των ίσων δικαιωμάτων των πολιτών της, χωρίς θρησκευτικές, εθνικές φυλετικές διακρίσεις.
- Η πραγματοποίηση της μέγιστης δυνατής συνεργασίας: σήμερα οι οικονομίες αντιμετωπίζουν στενότητα πόρων, η διεθνής ανάπτυξη έχει συνεχώς μειωμένους ρυθμούς και υπάρχει οικονομική δυσπραγία, γι' αυτούς τους λόγους οι πόροι που είναι προς διάθεση πρέπει να χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο ώστε να υπάρχει η μέγιστη δυνατή απόδοση και συνέργεια π.χ στον αγροδιατροφικό τομέα, στα δίκτυα και τις ομάδες που θα αποτελέσουν την γέφυρα μεταξύ του αγροτικού, επιχειρηματικού, ερευνητικού τομέα και άλλων φορέων ώστε να προωθηθούν καινούριες δράσεις και καινοτόμες ιδέες. Η έρευνα πρέπει να εστερνίζεται τις πραγματικές ανάγκες των παραγωγικών δυνάμεων και η μετάδοση της γνώσης να είναι ταχύτατη.
- Η επιδίωξη της μετάδοσης της γνώσης, της καινοτομίας σε όλα τα επίπεδα των παραγωγικών της δράσεων με επίφαση στις παραγωγικές δραστηριότητες έξυπνης εξειδίκευσης και στην ενίσχυση των παραγωγικών αυτών μονάδων για την επέκταση τους σε νέα προϊόντα, πρακτικές πολιτικές και τεχνολογίες που αφορούν το συγκεκριμένο κλάδο.
- Η αποτελεσματικότητα να χαρακτηρίζει όλα τα στρώματα του προγραμματισμού από την σχεδίαση μέχρι και το στάδιο που θα υλοποιηθεί και θα αξιολογηθεί ένα πρόγραμμα.

Κατευθυντήριες Αρχές ανάπτυξης της ΠΑΜΘ

Ο αναπτυξιακός χαρακτήρας της ΠΑΜΘ χαρακτηρίζεται από τρία βασικά στοιχεία:

- Η παραγωγική της δύναμη έχει παραδοσιακό χαρακτήρα και προσανατολίζεται κυρίως στον αγροτικό τομέα πράγμα που αποτέλεσε τον παράγοντα της χαμηλής ανάπτυξης της

αλλά και ταυτόχρονα την ασπίδα της από τα δυσμενή αποτελέσματα της τελευταίας οικονομικής κρίσης.

- Σημαντικές επενδύσεις κεφαλαίου στις υποδομές στον τομέα των μεταφορών, της ενέργειας και του περιβάλλοντος.
- Μεγάλες χωρικές και κοινωνικές ανισότητες στους εσωτερικούς κόλπους της Περιφέρειας.

Στην περιφέρεια Α.Μ.Θ. και παρά τα μέτρα που εφαρμόστηκαν έως τώρα διαχρονικά οι δείκτες της φτώχειας και της ανεργίας βαίνουν αυξανόμενοι. Από την άλλη μεριά η ύπαρξη σημαντικών προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της, στηριζόμενη τόσο στο ανθρώπινο κεφάλαιο όσο και στους φυσικούς της πόρους όσο και στην γεωγραφική της θέση που την καταστούν σημαίνουσα γεωπολιτικά.

Ο στρατηγικός της σχεδιασμός στηρίζεται στο μοντέλο της ενδογενούς ανάπτυξης, αξιοποιώντας τις αρμοδιότητες της και το ανθρώπινο δυναμικό της, για να προγραμματίσει συντονίσει και οργανώσει την προσπάθεια ανάπτυξης της ,να αξιοποιήσει όλα τα διαθέσιμα κεφάλαια πόρους και υποδομές, να αξιοποιήσει την γεωπολιτική της θέση και να ενεργοποιήσει όλους όσους συμβάλλουν στην ανάπτυξη της.

Η κατευθυντήρα αρχή για την οικονομία προωθεί ένα οργανωμένο συγκροτημένο μοντέλο με σταθερή ανάπτυξη κατά έτος, το οποίο στηρίζεται στα αναπτυξιακά στοιχεία της περιοχής αλλά και εκμεταλλεύεται τις διεθνείς συγκυρίες και ευκαιρίες όπως:

- Ενισχύει επιλεκτικά δραστηριότητες της Οικονομίας που έχουν δυναμική πορεία και που έχουν σχέση με την έξυπνη εξειδίκευση και δημιουργεί δικτύωσεις παραγωγικών δράσεων. Οι κλάδοι αυτοί που έχουν ανταγωνιστικό χαρακτήρα, θα αποτελέσουν τις βάσεις για την ανάπτυξη, με την ανάδραση στην παραγωγική διαδικασία με κεφάλαιο και με συνέπεια την διάχυση και στα υπόλοιπα παραγωγικά στρώματα των αναπτυξιακών επιδράσεων. Τέτοιου είδους κλάδοι είναι ο αγροδιατροφικός (όλα τα προϊόντα ζωικής και φυτικής παραγωγής), ενεργειακός (ενεργειακά φυτά βιομάζα ,ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, φυσικό αέριο) φαρμακευτικός (αρωματικά και φαρμακευτικά φυτά), κατασκευαστικός και βιομηχανικός (μάρμαρα, κλπ) και ο τουρισμός και ο πολιτισμός
- Ενισχύει την επιχειρηματικότητα και την ανταγωνιστικότητα χρησιμοποιώντας την αποκτηθείσα γνώση, το ανθρώπινο δυναμικό, ενσωματώνοντας την υπάρχουσα τεχνολογία και καινοτομικές ιδέες στην παραγωγή, την καθετοποίηση στην παραγωγή και την διασύνδεση με ομοειδείς παραγωγικές δράσεις όπως και δράσεις του κλάδου του τουρισμού και του πολιτισμού.

- Βελτιώνει το εμπορικό ισοζύγιο προωθώντας προϊόντα και υπηρεσίες με μεγάλη εξαγωγική αξία όπως ο τουρισμός και αναπτύσσοντας κλάδους της παραγωγικής διαδικασίας ώστε να περιοριστούν οι εισαγωγές (όπως η κτηνοτροφία).

Η κατευθυντήρα αρχή για τον κοινωνικό τομέα επιδιώκει:

- Να δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας ενεργοποιώντας την παραγωγική διαδικασία και χρησιμοποιώντας ως πρότυπο το μοντέλο της κοινωνικής οικονομίας στην παραγωγική διαδικασία την οικονομία και στην εν γένει ζωή των πολιτών.
- Να βελτιώσει το εκπαιδευτικό επίπεδο των πολιτών και τις δεξιότητες τους συνδέοντας την διαρκή μαθησιακή διαδικασία με την αγορά ώστε οι εργαζόμενοι να μπορούν να συμβαδίζουν με τις εξελίξεις και το συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον που αφορά στο παραγωγικό σύστημα κατοχυρώνοντας την διαρκή απασχόληση τους.
- Να βελτιωθούν συγκεκριμένοι δείκτες που αφορούν το κοινωνικό σύνολο π.χ υγεία ώστε να επιτευχθεί η κοινωνική συνοχή μέσα από την ισότιμη πρόσβαση των πολιτών σε κοινωνικές παροχές, βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών και την προάσπιση των δικαιωμάτων ευαίσθητων πληθυσμιακών ομάδων.

Η κατευθυντήρα αρχή για τον τομέα του περιβάλλοντος και των υποδομών επιδιώκει:

- Να βελτιώσει το περιβάλλον της περιοχής εφαρμόζοντας όλες τις υποχρεώσεις που εκπορεύονται από τις Ευρωπαϊκές οδηγίες και αφορούν όλες τις εκφάνσεις προστασίας του περιβάλλοντος (ατμοσφαιρική ρύπανση απόβλητα). Σημαντικά εργαλεία για τη παραπάνω δράση αποτελούν, η ενημέρωση των φορέων και των πολιτών σε θέματα ανάπτυξης έχοντας ως βασικό μέλημα την βιώσιμη διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος σε όλους του τομείς.
- Να αναπτύσσει επιχειρηματικές δραστηριότητες που επηρεάζουν ελάχιστα το περιβάλλον.
- Να ενισχυθεί η ικανότητα ανταπόκρισης σε οποιαδήποτε ζήτημα που αφορά την πολιτική προστασία ώστε να διαχειρίζονται αποτελεσματικά τα ακραία φαινόμενα μέσα και από διασυνοριακές συνεργασίες.
- Να χρησιμοποιείται με ορθολογικό τρόπο η ενέργεια, να διασφαλίζεται η ενεργειακή ασφάλεια ενισχύοντας την παραγωγή ενέργειας από εγχώριες πηγές και να ενισχύεται η χρήση πράσινης ενέργειας.
- Να αξιοποιείται η γεωπολιτική της θέση ώστε να καταστεί η περιφέρεια διαμετακομιστικό κέντρο ενισχύοντας το σύστημα συνδυασμένων μεταφορών για την μεταφορά προϊόντων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο: Συλλογικά όργανα Περιφέρειας -Μελέτη περίπτωσης Οικονομικής Επιτροπής της ΠΑΜΘ

3.1 Συνοπτική παρουσίαση συλλογικών οργάνων Περιφέρειας της ΠΑΜΘ

Στο άρθρο 113 του Ν.3852/2010 το οποίο αναφέρεται στις περιφερειακές αρχές γίνεται μνεία στα όργανα που απαρτίζουν τον θεσμό της Περιφέρειας και είναι ο εκλεγμένος Περιφερειάρχης, οι χωρικοί και θεματικοί Αντιπεριφερειάρχες, το Περιφερειακό Συμβούλιο, η Εκτελεστική Επιτροπή και η Οικονομική Επιτροπή.

3.1.1 Συλλογικά όργανα - έννοια

Σύμφωνα με την Ευγενία Πρεβεδούρου (2023) τα διοικητικά όργανα που απαρτίζονται από περισσότερα από ένα άτομα ως μέλη είναι τα συλλογικά όργανα. Η Έννοια του συλλογικού οργάνου νοηματοδοτείται ουσιαστικά ως ένα όργανο διοίκησης που απαρτίζεται από περισσότερα από ένα άτομα τα οποία συνεργούν επί ίσοις όροις και οργανώνονται σε μια νομική ενότητα . Υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ των συλλογικών οργάνων και των σύνθετων οργάνων δηλαδή αυτών που απαρτίζονται από περισσότερα από ένα όργανα που συνεργούν για να εκδώσουν μια πράξη. Παράδειγμα αποτελούν οι κοινές υπουργικές αποφάσεις τις οποίες συνυπογράφουν και εκδίδουν περισσότεροι του ενός υπουργοί. Μεταξύ των πλεονεκτημάτων των συλλογικών οργάνων συμπεριλαμβάνονται η πολυδιάστατη έρευνα των θεμάτων που εξετάζονται, ο αμερόληπτος χαρακτήρας τους λόγω της πολυσυλλεκτικής σύνθεσης τους, ο από κοινού έλεγχος και η συνέργεια διαφορετικών κλάδων της διοίκησης. Μειονεκτήματα αποτελούν ο καθυστερημένος ρυθμός εργασίας, η ήσσονα πρωτοβουλία, το μειωμένο αίσθημα ευθύνης, η δυσκολία εντοπισμού της ευθύνης και της τήρησης εμπιστευτικότητας καθώς και το μεγάλο κόστος τους λειτουργίας τους.³⁴

---

³⁴ Ευγενία Β. Πρεβεδούρου Καθηγήτρια Δημοσίου Δικαίου στη Νομική Σχολή του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ‘Συλλογικά όργανα της Διοίκησης’

Ο κώδικας διοικητικής διαδικασίας (Νόμος υπ.αριθμ. 2690 ΦΕΚ Α'45/9.3.) έθεσε ομαδοποιημένα τους πρώτους βασικούς κανόνες που διέπουν την συγκρότηση ,σύνθεση λειτουργία των συλλογικών οργάνων καθώς και τις αποφάσεις αυτών.

Τα συλλογικά όργανα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης Β' Βαθμού, ήτοι των περιφερειών απέκτησαν την σημερινή τους υπόσταση μετά την ψήφιση του νόμου 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης» καθώς και του νόμου 4555/2018 «Πρόγραμμα Κλεισθένης» που ουσιαστικά επιδίωκαν να καταστήσουν την θέση της περιφέρειας στην Ελλάδα και κατ'έκταση την τοπική αυτοδιοίκηση πιο ισχυρή.

Η σημαντικότητα του ρόλου των συλλογικών οργάνων πέρα του πλήθους των αρμοδιοτήτων που διέπουν την λειτουργία τους διαφαίνεται και στο άρθρο 188 του Ν.3852/2010 όπου αναφέρεται ότι η κρατική διοίκηση για να προβεί στην έκδοση οποιασδήποτε πράξης κανονιστικού περιεχομένου που αφορά στην βιώσιμη ανάπτυξη, την χωροταξία ή τον πολεοδομικό σχεδιασμό, είναι υποχρεωμένη να ζητά την άποψη των σχετικών αιρετών συλλογικών οργάνων της εκάστοτε Περιφέρειας. Σήμερα στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης Μακεδονίας λειτουργούν τα εξής συλλογικά όργανα.

3.1.2 Περιφερειακό Συμβούλιο Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Σύμφωνα με τον πληθυσμό της Περιφέρειας βάσει του άρθρου 113 του Νόμου 3852/2010 καθώς και της υπ' αριθμ. 85 (αριθμ. Πρωτ.: 59641/20.8.2019 ΑΔΑ:9Λ6Ο465ΧΘ7-0ΚΨ-1) εγκυκλίου του Υπουργείου Εσωτερικών “Σύμπραξη παρατάξεων –Περιφερειακό Συμβούλιο και Επιτροπές” το περιφερειακό συμβούλιο αποτελείται από πενήντα ένα (51) μέλη τα οποία είναι εκλεγμένοι περιφερειακοί σύμβουλοι.

Στο άρθρο 163 του Ν.3852/2010 γίνεται εκτενής αναφορά των αρμοδιοτήτων του Περιφερειακού Συμβουλίου όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν και ειδικότερα μετά την τελευταία τροποποίηση του νόμου Ν.5013/23 (ΦΕΚ 12 Α/19-1-2023): “Πολυεπίπεδη διακυβέρνηση, διαχείριση κινδύνων στον δημόσιο τομέα και άλλες διατάξεις”. Έτσι το περιφερειακό συμβούλιο έχει ως μέλημα του την άσκηση των αρμοδιοτήτων που με νόμο έχει η περιφέρεια, εκτός από εκείνες που έχουν ανατεθεί με πρόσθετη διάταξη σε άλλο διοικητικό της όργανο, ή έχει μεταβιβάσει την αρμοδιότητα το ίδιο το περιφερειακό συμβούλιο σε κάποια από τις επιτροπές που συγκροτεί. Εν συντομία θα μπορούσε να αναφερθεί ότι είναι αρμόδιο για να εγκρίνει και να παρακολουθεί το ΕΠ της περιφέρειας ΑΜΘ, τα αναπτυξιακά προγράμματα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, να εγκρίνει τον απολογισμό, τον ετήσιο προϋπολογισμό και τις τροποποιήσεις αυτού, τον ισολογισμό να επιβάλει κάθε είδους εισφορά και τέλος, να εγκρίνει

απαλλοτριώσεις, να συνάπτει δάνεια , να εγκρίνει την κάλυψη οργανικών θέσεων του προσωπικού της ΠΑΜΘ, να αιτείται κάθε είδους πρόσληψη προσωπικού, να εγκρίνει τα προγράμματα έργων που θα εκτελεστούν και προμηθειών, τα προγράμματα δράσεων ανά έτος, να εγκρίνει τους όρους κάθε μορφής προγραμματικής σύμβασης και την συμμετοχή της ΠΑΜΘ σε αναπτυξιακό οργανισμό ή να ιδρύει αναπτυξιακό ΟΤΑ. Επιπρόσθετα έχει την άσκηση των καθηκόντων στα πλαίσια της αναθέτουσας αρχής μόνο κατά το στάδιο που εκτελείται μια σύμβαση υπηρεσιών ή προμηθειών εκτός από τις περιπτώσεις των απευθείας αναθέσεων που υπεύθυνος είναι ο Περιφερειάρχης και των συμβάσεων ΣΔΙΤ που υπεύθυνη είναι η Ο.Ε. Για τις παραπάνω συμβάσεις αποφασίζει για κάθε τι που τροποποιεί το φυσικό ή οικονομικό τους αντικείμενο και αποφασίζει για την έγκριση των πρωτοκόλλων τους παραλαβής (βλ. σχετικό πίνακα αρμοδιοτήτων ΠΑ2).

Ο δημοκρατικός χαρακτήρας του οργάνου διαφαίνεται από την σύνθεση και την συγκρότηση του, διότι τα μέλη που το απαρτίζουν είναι περιφερειακοί σύμβουλοι άμεσα εκλεγμένοι από τους ψηφοφόρους της Περιφέρειας. Ενδεικτικά θα μπορούσε να αναφερθεί ότι τα προηγούμενα έτη οι συνεδριάσεις και οι αποφάσεις του ΠΣ της ΠΑΜ Θ διαμορφώθηκαν ως εξής:

Πίνακας 3.1.: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων του Π.Σ.

A/A	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ
1.	2022	18	158
2.	2021	19	279
3.	2020	20	273
4.	2019	17	202

Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Περιφέρειας “Περιφερειακό Συμβούλιο” (ίδια επεξεργασία)

Τα θέματα που αφορούν στην συγκρότηση ,την εκλογή του προεδρείου του Π.Σ, τις παραιτήσεις του γραμματέα, του προέδρου και του αντιπροέδρου του προεδρείου, την εν γένει λειτουργία του Π.Σ., τις περιφερειακές παρατάξεις, το τρόπο λήψης αποφάσεων, την σύνθεση, την απαρτία, τα κωλύματα συμμετοχής των περιφερειακών συμβούλων σε συνεδρίαση και τις υποχρεώσεις τους και γενικότερα την τήρηση των πρακτικών αναφέρονται στα άρθρα 163 έως 172 του Ν.3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.

3.1.3 Περιφερειακό Συμβούλιο -Επιτροπές αποφασιστικού χαρακτήρα

Με το άρθρο 164 του Ν.3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει δίδεται η δυνατότητα της συγκρότησης έως δύο επιτροπών αποφασιστικού χαρακτήρα, η λήψη της συγκεκριμένης απόφασης προϋποθέτει την απόλυτη πλειοψηφία των μελών του Π.Σ.³⁵

Στις Επιτροπές αυτές το Π.Σ. δύναται να μεταβιβάζει συγκεκριμένες αρμοδιότητες σε θεματικά πεδία της περιφερειακής αναπτυξιακής πολιτικής όπως καθορίζονται από τα γνωρίσματα και τις ιδιαιτερότητες της περιφέρειας. Ορισμός των μελών των επιτροπών γίνεται από τους περιφερειακούς συμβούλους κατά αναλογία με την ισχύ των περιφερειακών παρατάξεων. Μπορούν να συμμετέχουν ταυτόχρονα και μέλη τα οποία έχουν οριστεί να συμμετέχουν και στην Ο.Ε. Το Π.Σ. καθορίζει τον αριθμό των συμμετεχόντων μελών στην σύσταση των επιτροπών. Ο εκάστοτε αντιπεριφερειάρχης, του οποίου χαρτοφυλάκιο είναι το αντικείμενο εργασιών που έχει μεταβιβαστεί με απόφαση στην συγκεκριμένη επιτροπή, ορίζεται ως πρόεδρος της. Μετά από ψηφοφορία στην πρώτη συνεδρίαση του οργάνου γίνεται η εκλογή του αντιπροέδρου με δυνατότητα υποβολής υποψηφιότητας για το συγκεκριμένο αξίωμα από όλα τα μέλη που απαρτίζουν την επιτροπή. Οποιαδήποτε στιγμή μπορεί είτε το Π.Σ. είτε η επιτροπή να παραπέμψει αντιστοίχως προς συζήτηση θέμα για την λήψη απόφασης. Τα άρθρα που διέπουν την Ο.Ε. ως προς την λήψη αποφάσεων την συγκρότηση και οποιαδήποτε άλλο συναφές θέμα αντιστοιχούν αναλόγως και για την λειτουργία των συγκεκριμένων επιτροπών.

3.1.4 Περιφερειακό Συμβούλιο - Επιτροπές γνωμοδοτικού χαρακτήρα

Με το άρθρο 164Α του Ν.3852/2010 δίδεται η δυνατότητα της συγκρότησης επιτροπών γνωμοδοτικού χαρακτήρα κατόπιν προτάσεως του προέδρου του Π.Σ. χωρίς να περιορίζεται ο αριθμός τους. Αντικείμενο των επιτροπών είναι να επεξεργαστεί και να εισηγηθεί στο Π.Σ. θέματα που άπτονται των αρμοδιοτήτων της περιφέρειας. Πρόεδρος των Επιτροπών είναι περιφερειακός σύμβουλος και ο ορισμός του γίνεται κατά την συγκρότηση τους.

---

³⁵ Άρθρο: 96 “Αποφασιστικού χαρακτήρα επιτροπές περιφερειακού συμβουλίου ” ”Ν.4555/18(ΦΕΚ133) “Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»]”

Υπάρχει δυνατότητα συμμετοχής συμβούλων κατόπιν προτάσεων όλων των παρατάξεων, αρμοδίων υπαλλήλων διευθύνσεων με αντικείμενο συναφές με το αντικείμενο εργασιών της επιτροπής, εκπροσώπων συγκεκριμένων τοπικών φορέων π.χ. κοινωνικού χαρακτήρα και εμπειρογνομόνων του ιδιωτικού τομέα σχετικά με τα ζητήματα ενασχόλησης της επιτροπής.

Κατόπιν προτάσεως του περιφερειάρχη ή του 1/5 από τα μέλη του Π.Σ. παραπέμπονται εισηγήσεις θεμάτων από την ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης του Π.Σ.

Μετά από την λήψη απόφασης της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των περιφερειακών συμβούλων παραπέμπονται στην γνωμοδοτική επιτροπή θέματα που εισήχθησαν προς συζήτηση από την Ο.Ε ή τις επιτροπές αποφασιστικού χαρακτήρα, καθώς όποιο άλλο θέμα θεωρεί ο πρόεδρος του Π.Σ ότι πρέπει να παραπεμφθεί.³⁶

Την δεδομένη χρονική στιγμή κατά το στάδιο συγγραφής της διπλωματικής εργασίας έχει συσταθεί μόνο μία Επιτροπή αποφασιστικού χαρακτήρα με την υπ.αριθ. 20 απόφαση του Π.Σ. του έτους 2022 και αφορά την Επιτροπή Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος(ΦΕΚ σύστασης 946/Β/2-3-2022). Τα μέλη της πλην του Προέδρου ορίστηκαν σε δεκατρία τακτικά και δώδεκα αναπληρωματικά και τις μεταβιβάστηκαν αρμοδιότητες οι οποίες ορίζονται στο άρθρο 186 του νόμου 3852/2010 και αφορούν στο σύνολο του τομέα Β΄0, όλα τα ζητήματα που αφορούν τους υδάτινους, φυσικούς και ορυκτούς πόρους, κάποια από τα ζητήματα του τομέα ΣΤ΄ που αφορούν στο περιβάλλον, καθώς και γνωμοδοτήσεις –εγκρίσεις μελετών που αφορούν τις επιπτώσεις τους σε αυτό. Κατά το έτος 2022 η Επιτροπή πραγματοποίησε δέκα συνεδριάσεις και έλαβε στο σύνολο 105 αποφάσεις που αφορούσαν την παραπάνω θεματολογία.³⁷

3.1.5 Εκτελεστική Επιτροπή Περιφέρειας ΑΜΘ

Στα άρθρα 173 και 174 του ν.3852/2010 γίνεται αναφορά για τον τρόπο που συγκροτείται η Εκτελεστική Επιτροπή καθώς και για τις αρμοδιότητες της. Την δεδομένη χρονική στιγμή πρόεδρος της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι ο περιφερειάρχης και μέλη της το σύνολο των Αντιπεριφερειάρχων της περιφέρειας ΑΜΘ χωρικών και θεματικών. Στα πλαίσια της υποχρεωτικότητας σε κάθε συνεδρίαση καλείται προς συμμετοχή χωρίς να μπορεί να ψηφίσει και

---

³⁶ Άρθρο 97 :” Γνωμοδοτικού χαρακτήρα επιτροπές περιφερειακού συμβουλίου””Ν.4555/18(ΦΕΚ133) “Μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης - Εμβάθυνση της Δημοκρατίας - Ενίσχυση της Συμμετοχής - Βελτίωση της οικονομικής και αναπτυξιακής λειτουργίας των Ο.Τ.Α. [Πρόγραμμα «ΚΛΕΙΣΘΕΝΗΣ Ι»]”.

³⁷ Επίσημη ιστοσελίδα Περιφέρειας ΑΜΘ “Επιτροπή Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος.

ο εκτελεστικός γραμματέας καθώς και οι αρμόδιοι υπάλληλοι που προΐστανται των γενικών διευθύνσεων και των διευθύνσεων όποτε αυτό κριθεί απαραίτητο. Ως συλλογικό όργανο έχει σαν αρμοδιότητα του να συντονίζει, να εκτελεί και να παρακολουθεί την εφαρμογή της πολιτικής της περιφέρειας σε όλα τα επίπεδα των αρμοδιοτήτων της και το συνολικό πρόγραμμα ανάπτυξης που εφαρμόζει.

Στο άρθρο 174 του Ν.3852/2010 γίνεται εκτενής αναφορά των αρμοδιοτήτων της εκτελεστικής επιτροπής. Επιγραμματικά θα μπορούσαν να αναφερθούν στις βασικές της αρμοδιότητες της ο συντονισμός της κατάρτισης του Ε.Π. ,είναι επίσης υπεύθυνη για την παρακολούθηση υλοποίησης του καθώς και εισηγήτρια του στο σώμα του Π.Σ. Είναι υπεύθυνη για την κατάρτιση ,εισήγηση και υλοποίηση των τομεακών προγραμμάτων δράσεων, για την συγκέντρωση και την αξιολόγηση των θεμάτων που προτείνουν οι υπηρεσίες σχετικά με την κατάρτιση του προϋπολογισμού και για την εισήγηση του στην Ο.Ε., για την εισήγηση στο Π.Σ των σχεδίων κανονισμού λειτουργίας των υπηρεσιών και του οργανισμού εσωτερικής υπηρεσίας καθώς και οτιδήποτε αφορά την αντιμετώπιση μιας φυσικής καταστροφής ή έκτακτης ανάγκης κ.α.

Ενδεικτικά θα μπορούσε να αναφερθεί ότι τα προηγούμενα έτη οι συνεδριάσεις και οι αποφάσεις της Εκτελεστικής Επιτροπής της ΠΑΜΘ διαμορφώθηκαν ως εξής:

Πίνακας 3.2: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων της Εκτελεστικής Επιτροπής

A/A	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ
1.	2022	13	14
2.	2021	9	14
3.	2020	9	15
4.	2019	4	10

Πηγή : Εκτελεστική Επιτροπή της ΠΑΜΘ(ίδια επεξεργασία)

3.1.6 Η Οικονομική Επιτροπή της ΠΑΜΘ

Η Οικονομική Επιτροπή είναι ένα από τα βασικά συλλογικά όργανα με κύρια αρμοδιότητα να ελέγχει και να παρακολουθεί θέματα οικονομικά και διοικητικά της Περιφέρειας. Οι αρμοδιότητες της είναι ελεγκτικού, αποφασιστικού και γνωμοδοτικού χαρακτήρα και γίνεται

εκτενής αναφορά γι' αυτές στο άρθρο 176 του Ν.3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει. Με την τελευταία τροποποίηση που επήλθε από τον Νόμο 5013/2023 ΦΕΚ 12 /19-1-2023 άρθρο 34 η θητεία της Ο.Ε. πλέον είναι ενός έτους και εκλέγεται την πρώτη Κυριακή του έτους από τα μέλη του Π.Σ. με ψηφοφορία που είναι μυστική και με διαδικασία που περιγράφεται στο ίδιο το άρθρο. Πρόεδρος της Οικονομικής Επιτροπής είναι ο Περιφερειάρχης ή ο Αντιπεριφερειάρχης που ορίζεται γι' αυτό τον σκοπό καθώς και δύο Αντιπεριφερειάρχες που ορίζονται ως μέλη με απόφαση περιφερειάρχη. Ο αριθμός των μελών της ποικίλει ανάλογα με τον πληθυσμό της Περιφέρειας ως εξής:

Πίνακας 3.3: Αντιστοιχίας πληθυσμού των Περιφερειών και μελών της Οικονομικής Επιτροπής

Πληθυσμός Περιφέρειας	Μέλη	Επισήμανση
Έως 300.000 κατοίκους	6	Τουλάχιστον 2 από τα μέλη είναι από την διοικούσα παράταξη
Έως 800.000 κατοίκους	8	Τουλάχιστον 3 από τα μέλη είναι από την διοικούσα παράταξη
Από 800.000 κατοίκους και άνω	10	Τουλάχιστον 4 από τα μέλη είναι από την διοικούσα παράταξη

Στο ίδιο άρθρο του νόμου υπάρχει ρητή απαγόρευση εκλογής ως μέλος της Οικονομικής Επιτροπής του προέδρου του Π.Σ.

3.1.7 Επιτροπή Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ

Λαμβάνοντας υπόψη τον ορισμό της έννοιας του συλλογικού οργάνου ως ένα όργανο διοίκησης που απαρτίζεται από περισσότερα από ένα άτομα τα οποία συνεργούν επί ίσοις όροις και οργανώνονται σε μια νομική ενότητα, η Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ αποτελεί ένα συλλογικό της όργανο, παρόλο που δεν αναφέρεται ρητά στο άρθρο 113 του Ν.3852/2010 ως όργανο της Περιφέρειας.

Στο άρθρο 178 του Ν.3852/2010 όπως τροποποιήθηκε και ισχύει αναφέρεται ότι στις Περιφέρειες συγκροτείται κατόπιν αποφάσεως του Π.Σ μέσα στο χρονικό διάστημα δύο μηνών από την εγκαθίδρυση των αρχών της περιφέρειας η περιφερειακή επιτροπή διαβούλευσης ως όργανο που εισηγείται για τις θεμελιώδεις αναπτυξιακές κατευθύνσεις της περιφέρειας, γνωμοδοτεί για ζητήματα περιφερειακού ενδιαφέροντος, γνωμοδοτεί για την επίλυση

προβλημάτων και την βέλτιστη χρησιμοποίηση των δυνατοτήτων που αφορούν στην αναπτυξιακή της πορεία, εισηγείται προς το Π.Σ για να λάβει χώρα δημοψήφισμα περιφερειακού χαρακτήρα κ.α. Η θητεία της είναι ταυτόσημη με την θητεία των περιφερειακών αρχών και τα μέλη της είναι αντιπροσωπευτικά των τοπικών φορέων της Περιφέρειας. Πρόεδρος της Επιτροπής είναι ο πρόεδρος του Π.Σ.

Με την υπ.αριθμ159/2020(ΑΔΑ 6Ι2Μ7ΛΒ-Ε5Ξ) απόφαση του Π.Σ συστάθηκε η Επιτροπή Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ. Στον παρακάτω πίνακα αναφέρονται τα μέλη της που είναι εκπρόσωποι τοπικών φορέων:

Πίνακας 3.4: Μέλη της Επιτροπής Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ-εκπρόσωποι τοπικών φορέων

1.	Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης 2. 3. 4.
2.	ΤΕΙ Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης/Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδας
3.	ΤΕΕ Θράκης
4.	ΤΕΕ Ανατολικής Μακεδονίας
5.	ΓΕΩΤΕΕ Θράκης
6.	Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδας/Περιφερειακό Τμήμα Θράκης
7.	Επαγγελματικό Και Βιοτεχνικό Επιμελητήριο Ροδόπης
8.	Επιμελητήριο Έβρου
9.	Επιμελητήριο Καβάλας
10.	Επιμελητήριο Δράμας
11.	Ένωση Ξενοδόχων Θράκης
12.	Ένωση Ξενοδόχων Καβάλας
13.	Ομοσπονδία Επαγγελματιών , Βιοτεχνών και Εμπόρων Ξάνθης
14.	Ομοσπονδία Επαγγελματιών και Βιοτεχνών Ροδόπης
15.	Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Ξάνθης
16.	Δικηγορικός Σύλλογος Ροδόπης
17.	Δικηγορικός Σύλλογος Δράμας
18.	Εργατικό Κέντρο Έβρου
19.	Εργατικό Κέντρο Ξάνθης
20.	Περιφερειακή Διεύθυνση Εκπαίδευσης ΑΜΘ
21.	Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ροδόπης
22.	Ιατρικός Σύλλογος Έβρου
23.	Ιατρικός Σύλλογος Ξάνθης 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30.

24.	Φαρμακευτικός Σύλλογος Καβάλας
25.	Οδοντιατρικός Σύλλογος Ροδόπης
26.	Σύλλογος Εργαζομένων Έβρου
27.	Περιφερειακή Ομοσπονδία ΑΜΕΑ ΑΜΘ
28.	Εφορία Αρχαιοτήτων Ροδόπης
29.	Λύκειο Ελληνίδων Ξάνθης
30.	Πολιτιστικός Σύλλογος Βόλακα Δράμας

Πηγή : Περιφερειακό Συμβούλιο ΑΜΘ

Η πρόσκληση και οι αποφάσεις της Επιτροπής αναρτώνται στον επίσημο ιστότοπο της Περιφέρειας και συζητούνται στο Π.Σ μέσα σε ένα μήνα από την στιγμή της λήψης τους.

Πίνακας 3.5: Απαρίθμησης ετήσιων αποφάσεων της Επιτροπής Διαβούλευσης της ΠΑΜΘ

A/A	ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ
1.	2022	1	3
2.	2021	1	2
3.	2020	1	2

Πηγή : Επίσημη ιστοσελίδα Περιφέρειας “Επιτροπή Διαβούλευσης” (ίδια επεξεργασία)

3.1.8 Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης

Στην ίδια ακριβώς κατηγορία συλλογικού οργάνου ανήκει και η Περιφερειακή Επιτροπή Ισότητας των Φύλων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης. Στο άρθρο 186 του Ν.3852/2010 γίνεται αναφορά για την συγκρότηση της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων έχοντας ως αρμοδιότητα, την συμμετοχή και την εισήγηση στην κατάρτιση του σχεδίου ισότητας της περιφέρειας λαμβάνοντας υπόψη την κρατική πολιτική για τον περιφερειακό σχεδιασμό για την ισότητα των φύλων .Επιπρόσθετα προτείνει με εισήγηση προς τα περιφερειακά όργανα εκείνα τα μέτρα που θεωρεί απαραίτητα για να προωθηθεί η ισότητα των φύλων σε όλα τα επίπεδα της ζωής των πολιτών (οικονομικά, κοινωνικά, πολιτικά),συνεργάζεται με κοινωνικούς φορείς για να προληφθεί και να καταπολεμηθεί η έμφυλη βία, προωθεί δράσεις ώστε να επικοινωνήσει με τους

πολίτες της ΠΑΜΘ και να τους ευαισθητοποιήσει επιδιώκοντας να διασφαλιστεί και να προωθηθεί η ισότητα των φύλων κ.α. Η απόφαση συγκρότησης της είναι αρμοδιότητα του Π.Σ. Η σημερινή επιτροπή Ισότητας των Φύλων της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης συγκροτήθηκε με την υπ.αριθμ.89/2021 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου και απαρτίζεται από ένα εντεταλμένο περιφερειακό σύμβουλο, από εκπρόσωπο του Δήμου Κομοτηνής και Ορεστιάδας από υπαλλήλους των Διευθύνσεων Εξυπηρέτησης του πολίτη και Διεύθυνσης Κοινωνικής Μέριμνας, από εκπροσώπους των επιμελητηρίων της ΠΑΜΘ της Περιφερειακής Διεύθυνσης Εκπαίδευσης ΑΜΘ, του Δικηγορικού Συλλόγου Δράμας και Ροδόπης, εκπροσώπους του Ινστιτούτου Πρόληψης και Θεραπείας της Βίας και Προώθησης της Ισότητας των Δύο Φύλων «BIA – ΣΤΟΠ» και εκπροσώπους της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων.

3.1.9 Έλεγχος ως προς την εκτελεστότητα και την νομιμότητα των πράξεων των συλλογικών οργάνων

Σύμφωνα με την Πρεβεδούρου (2023) ένα από τα κυριότερα γνωρίσματα μιας διοικητικής πράξης είναι ότι εφαρμόζεται υποχρεωτικά από την Διοίκηση και τους διοικούμενους (παράγει έννομα αποτελέσματα) από την πρώτη στιγμή που θα εκδοθεί χωρίς να υπάρχει προϋπόθεση οποιασδήποτε άλλης ενέργειας ή απόφασης δικαστηρίου.

Οι αποφάσεις των συλλογικών οργάνων των περιφερειών είναι εκτελεστές από την στιγμή της έκδοσης τους.³⁸ Παρόλα αυτά ο νόμος δίδει την δυνατότητα στον Επόπτη των ΟΤΑ να προβεί σε αναστολή της εκτέλεσης τους υπό προϋποθέσεις.³⁹

Επιπρόσθετα ένα μεγάλο μέρος των αποφάσεων των συλλογικών οργάνων των περιφερειών αποστέλλονται για να ελεγχθούν ως προς την νομιμότητα τους, συνοδευόμενες με όλα τα απαραίτητα έγγραφα μέσα στο χρονικό διάστημα των δέκα πέντε ημερών από την στιγμή που συνεδρίασε το όργανο. Το άρθρο 46 του Ν. 5027/23, ΦΕΚ-48 Α/2-3-23 διασαφηνίζει επακριβώς ποιες από τις αποφάσεις των συλλογικών οργάνων ελέγχονται ως προς την νομιμότητα τους.

---

³⁸ Βλ. Άρθρο 225 του νόμου 3852/2010 “Εκτελεστότητα των πράξεων”

³⁹ Βλ. Άρθρο 22 του νόμου 3852/2010 “Αναστολή εκτέλεσης”

3.2 Οικονομική Επιτροπή

3.2.1 Διαδικασία συγκρότησης του οργάνου -εκλογή μελών

Στο παραπάνω υποκεφάλαιο έγινε μια συνοπτική αναφορά στην Οικονομικής Επιτροπή ως συλλογικό όργανο οικονομικού ελέγχου και υλοποίησης του προϋπολογισμού της περιφέρειας. Όσον αφορά την συγκρότηση του οργάνου και την διαδικασία με την οποία εκλέγονται τα μέλη της, περιγράφεται πλήρως στο άρθρο 175 λαμβάνοντας υπόψη και τις τελευταίες τροποποιήσεις που επέφερε ο νόμος Ν. 5013/23 (ΦΕΚ-12 Α/19-1-23) άρθρο 34 που αφορούσαν την θητεία της, η οποία πλέον θα διαρκεί ένα έτος αντί δύο, καθώς και τον χρόνο κατά τον οποίο διεξάγονται οι εκλογές που αφορούν τα μέλη της, που είναι η πρώτη Κυριακή κάθε νέου έτους με ψηφοφορία που θα είναι μυστική ανάμεσα στα μέλη του Π.Σ. Στο άρθρο 175 του Νόμου 3852/2010 και συγκεκριμένα στις παραγράφους τρία έως εννέα αναφέρεται ο τρόπος με τον οποίο διεξάγονται οι συγκεκριμένες εκλογές.

3.2.2 Λειτουργία του οργάνου-εντοπισμός προβλημάτων

Κατόπιν προσκλήσεως του προέδρου η Οικονομική Επιτροπή συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά κάθε μήνα. Οι συνεδριάσεις πραγματοποιούνται στην έδρα της περιφέρειας και έχουν δημόσιο χαρακτήρα. Αλλαγή του τόπου συνεδρίασης είναι επιτρεπτή κατόπιν εγκρίσεως του οργάνου, η συγκεκριμένη απόφαση λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών της Ο.Ε. Δύναται κάποιες συνεδριάσεις της να πραγματοποιούνται κεκλεισμένων των θυρών αφού ληφθεί σχετική απόφαση από τα 3/5 του συνόλου των μελών. Η απαρτία υπολογίζεται με βάση τα παρόντα μέλη εφόσον αυτά είναι περισσότερα από αυτά που απουσιάζουν. Οι αποφάσεις της λαμβάνονται με απόλυτη πλειοψηφία των μελών που παρίστανται στην συνεδρίαση. Στις περιπτώσεις που ισοψηφούν τα μέλη στην λήψη μιας απόφασης η ψήφος του προέδρου είναι επικρατούσα. Με τον νόμο 4555/18, ΦΕΚ-133 Α/19-7-18 άρθρο 104 δόθηκε η δυνατότητα της παρέμβασης σε απλούς πολίτες είτε φορείς δια μέσου των εκπροσώπων τους, εφόσον η πλειοψηφία των μελών το επιτρέψει.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Η Οικονομική Επιτροπή ως συλλογικό όργανο με αρμοδιότητα τον έλεγχο, την παρακολούθηση οικονομικών και διοικητικών θεμάτων της Περιφέρειας, έχει άμεση επαφή και αποτελεί και η ίδια, οργανικό μέρος του εσωτερικού περιβάλλοντος της Περιφέρειας και κατά

συνέπεια τα προβλήματα που εντοπίζονται στη εν γένει λειτουργία των υπηρεσιών της Περιφέρειας χαρακτηρίζουν και την λειτουργία του συγκεκριμένου οργάνου.

Έτσι οι χρόνιες αδυναμίες που αφορούν την Περιφέρεια ΑΜΘ και κάποιες που προκύψανε μέσα από την υλοποίηση του προγράμματος «Καλλικράτης» παρατηρούνται και στην λειτουργία της Ο.Ε. Στην προσπάθεια μιας συνοπτικής χαρτογράφησης των προβλημάτων θα μπορούσε να αναφερθεί η ύπαρξη μεγάλων αποστάσεων που δυσκολεύουν την επικοινωνία ανάμεσα στις περιφερειακές υπηρεσίες, τη σοβαρή έλλειψη ανθρώπινου δυναμικού, εξειδίκευση και οικονομικά μέσα καθώς και το δαιδαλώδες πεδίο πολυνομίας των τελευταίων ετών.

Επιπλέον η μη ύπαρξη ενιαίων διαδικασιών σχετικών με τη διαχείριση καταστάσεων και την εισαγωγή θεμάτων προς συζήτηση στην Ο.Ε καθώς και η μη εφαρμογή συγκεκριμένων ενιαίων προτύπων ως προς τον τρόπο και τον χρόνο εισαγωγής των θεμάτων προς συζήτηση και συγκεκριμένων τυπικών διαδικασιών ελέγχου και παρακολούθησης, δυσχεραίνουν ακόμη περισσότερο το έργο της Επιτροπής.

Ένα άλλο πρόβλημα με βαρύνουσα σημασία αποτελεί η υποστελέχωσή της. Το φάσμα των αρμοδιοτήτων της Ο.Ε. είναι ευρύ και καλύπτει το σύνολο των υπηρεσιών της Περιφέρειας, με συνέπεια το υπάρχον προσωπικό να μην επαρκεί ώστε να λειτουργήσει εύρυθμα η Επιτροπή. Επιπλέον υπάρχει απουσία δυνατότητας μέσω του οργανογράμματος να ενεργοποιηθεί το προσωπικό άλλων Περιφερειακών Ενοτήτων, το οποίο θα μπορούσε να καλύψει το κενό που έχει δημιουργηθεί από την συνεχόμενη μείωση του εργασιακού δυναμικού λόγω συνταξιοδότησης αλλά και τις αυξημένες αρμοδιότητες στην έδρα της Περιφέρειας η οποία αποτελεί και έδρα της Επιτροπής.

Η περαιτέρω προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ώστε να καταστεί δυνατή μία ενιαία εφαρμογή λογισμικού με προτυποποίηση διαδικασιών στο σύνολο των υπηρεσιών της Περιφέρειας και με όσο το δυνατόν μέγιστη αξιοποίηση των διευκολύνσεων και των δυνατοτήτων που δίνουν οι εφαρμογές της πληροφορικής, ενδεχομένως θα μπορούσε να βελτιώσει την ποιότητα εργασίας των υπαλλήλων καθώς και τον επιπρόσθετο φόρτο.

Στα παραπάνω προβλήματα έρχεται να προστεθεί και η υπερπληθώρα των νόμων, αποφάσεων και εγκυκλίων σχετικά με τις αρμοδιότητες του οργάνου και πολύ συχνά μάλιστα να παρατηρείται το φαινόμενο οι νομοθετικές μεταβολές να έχουν πολύ μεγάλη συχνότητα και μεγάλο όγκο νομικών ρυθμίσεων να αφορά κυρίως την μεταβίβαση νέων αρμοδιοτήτων ώστε να καλυφθούν τα κενά «κυβερνησιμότητας» που είχαν δημιουργήσει προγενέστεροι νόμοι, με αποτέλεσμα την πολυνομία και τις επιπτώσεις αυτής στην λειτουργία του οργάνου.

3.2.3 Νομοθετική εξέλιξη αρμοδιοτήτων του οργάνου

Από το 1994 (Ν. 2218/1994) μέχρι την ψήφιση του Ν.3852/2010 την θέση των δευτεροβάθμιων οργανισμών αυτοδιοίκησης κατείχαν οι νομαρχίες και τα εκτελεστικά όργανα αυτών νοούνταν ο νομάρχης, τα νομαρχιακά συμβούλια και οι νομαρχιακές επιτροπές. Σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν.2218/1994 αρμοδιότητες των νομαρχιακών επιτροπών ανάλογα με τον τομέα ευθύνης τους ήταν μεταξύ άλλων, η προετοιμασία των υποθέσεων που αφορούν το Ν.Σ. η κατάρτιση του σχεδίου του προϋπολογισμού η επεξεργασία του απολογισμού και η υποβολή της σχετική έκθεσης στο Ν.Σ., η κατάρτιση των διακηρύξεων που αφορούσαν διαγωνισμούς με αντικείμενο έργα προμήθειες, υπηρεσίες, την διεξαγωγή και την κατακύρωση όλων των δημοπρασιών ,αποφάσεις που αφορούσαν αγωγές, την παραίτηση από αυτές ή τον συμβιβασμό κ.α.

Με την σύσταση των νέων δευτεροβάθμιων οργανισμών της τοπικής αυτοδιοίκησης μεγάλο μέρος των αρμοδιοτήτων μεταβιβάστηκαν διαδοχικά στην Ο.Ε. Σύμφωνα λοιπόν με το άρθρο 176 του Ν.3852/2010 οι αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής έχουν αποφασιστικό εκτελεστικό και γνωμοδοτικό χαρακτήρα. Συνοπτικά θα μπορούσε να αναφερθεί ότι είναι υπεύθυνη για την σύνταξη και την εισήγηση του σχεδίου του προϋπολογισμού και τον έλεγχο που αφορά την πρόοδο της υλοποίησης του, καθώς και για την έγκριση του απολογισμού, είναι υπεύθυνη ως αναθέτουσα αρχή για ότι προηγείται πριν την σύναψη των συμβάσεων που αφορούν έργα ,προμήθειες μελέτες υπηρεσίες χωρίς όριο προϋπολογισμού εκτός αν αφορούν απευθείας αναθέσεις, εγκρίνει αποφάσεις ώστε η περιφέρεια να υποβάλει προτάσεις για να χρηματοδοτηθούν, επιχορηγηθούν δράσεις ,έργα προγράμματα από εθνικές, ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις, εγκρίνει αποφάσεις για να υποβληθούν προσφυγές ή για να ασκηθούν ένδικα μέσα ή να παραιτηθούν από αυτά, κατακυρώνει δημοπρασίες και διαγωνισμούς έργων μελετών προμηθειών υπηρεσιών και συγκροτεί τις αντίστοιχες επιτροπές που αφορούν τη διεξαγωγή ή αξιολόγησή τους, είναι υπεύθυνη για τις αποφάσεις που αφορούν μισθώσεις ,εκμισθώσεις αγορές ,παραχωρήσεις χρήσεων σε κινητά και ακίνητα κ.α.

3.2.4 Ο ρόλος της Οικονομικής Επιτροπής στην λήψη αποφάσεων στα πλαίσια του επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας- Παρουσίαση Στατιστικών στοιχείων.

Σε προηγούμενο κεφάλαιο αναφέρθηκαν οι τέσσερις βασικοί άξονες προτεραιότητας, Περιβάλλον και υποδομές, Οικονομία – Απασχόληση, Κοινωνική Ανάπτυξη και Προστασία και Διοικητική Ενδυνάμωση της Π.Α.Μ.Θ, τους οποίους η Περιφέρεια ακολουθεί στα πλαίσια του

επιχειρησιακού της προγραμματισμού. Απαραίτητη μνεία αποτελεί και η άμεση σύνδεση του επιχειρησιακού προγράμματος με όλα εκείνα τα μέσα που είναι σημαντικά εργαλεία για την διοίκηση της Περιφέρειας, όπως το ετήσιο πρόγραμμα δράσης που ουσιαστικά επιμερίζει το σύνολο των δράσεων του ΕΠ που θα εκτελεστούν ανά έτος, τον προϋπολογισμό του φορέα που πρέπει να καλύπτει τις δράσεις προ υλοποίηση, δεσμεύοντας τους πόρους για να υλοποιηθούν τόσο οι δράσεις όσο και τα έργα για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα. Όλα τα παραπάνω και ειδικότερα το ετήσιο πρόγραμμα δράσης τροποποιείται συχνά ώστε να συμπεριληφθούν όλες εκείνες οι δράσεις οι οποίες δεν είχαν ενταχθεί στο ΕΠ. Ένα άλλο σημαντικό εργαλείο αποτελεί και το τεχνικό πρόγραμμα το οποίο αποτελεί μέρος του προγράμματος επενδύσεων της Περιφέρειας που παρακολουθείται και χρησιμοποιείται από τις τεχνικές υπηρεσίες της. Αυτά τα εργαλεία ως εργαλεία διοίκησης έχουν άμεση σύνδεση με την επίτευξη των επιχειρησιακών στόχων που θέτει ο φορέας.

Η Οικονομική Επιτροπή διαδραματίζει ένα ουσιώδη ρόλο στην λήψη αποφάσεων στα πλαίσια του Επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας. Είναι το όργανο το οποίο εγκρίνει όλες τις δράσεις που είναι ενταγμένες στο ΕΠΔ και στο Τεχνικό πρόγραμμα, τα οποία αποτελούν εργαλεία διασύνδεσης υλοποίησης του Επιχειρησιακού προγράμματος και των στόχων του, μέσα από τις εγκρίσεις των σχεδίων των διακηρύξεων των έργων, μελετών, υπηρεσιών και προμηθειών καθώς και των συγκροτήσεων των επιτροπών των διαγωνισμών, εγκρίνει όλα τα στάδια των διαγωνισμών μέχρι και τις τελικές κατακυρώσεις των αναδόχων που θα υλοποιήσουν τα παραπάνω έργα, εξειδικεύει τις υλοποιήσεις δράσεων που είναι ενταγμένες στο ετήσιο πρόγραμμα δράσης, έχει ενεργό ρόλο στη σύνταξη και εισήγηση του προϋπολογισμού και στον έλεγχο προόδου που αφορά την υλοποίηση του καθώς και την παρακολούθηση της εκτέλεσης του, έχει αποφασιστικό ρόλο ώστε να υποβληθούν προτάσεις από την περιφέρεια για να χρηματοδοτηθούν ή επιχορηγηθούν έργα ή δράσεις από κρατικούς πόρους ή πόρους της Ε.Ε ή από άλλον φορέα και αποδέχεται όλες τις επιδοτήσεις, χρηματοδοτήσεις επιχορηγήσεις ενταγμένων πράξεων στο αναπτυξιακό πρόγραμμα.

Μία συγκεντρωτική αναφορά του είδους των αποφάσεων της Οικονομικής Επιτροπής που άπτονται των τεσσάρων βασικών αξόνων του επιχειρησιακού προγράμματος και επιβεβαιώνουν την λειτουργική σχέση της Ο.Ε, με το ΕΠ κατά το χρονικό διάστημα από 1/11/2021 έως 1/11/2022 είναι οι εξής:

1. Υποβολή προτάσεων νέων έργων
2. Εγκρίσεις διακηρύξεων έργων μελετών προμηθειών και παροχής υπηρεσιών
3. Κατακυρώσεις διαγωνισμών
4. Διενέργεια δημοπρασιών

5. Σύναψη προγραμματικών συμβάσεων
6. Αποφάσεις που αφορούν τις μετακινήσεις –μεταφορά μαθητών
7. Προσλήψεις προσωπικού
8. Διοργανώσεις πολιτιστικών αθλητικών εκδηλώσεων
9. Κοινωνικές Δράσεις
10. Κατάρτιση του προϋπολογισμού της Περιφέρειας ,των τροποποιήσεων αυτού και εγκρίσεις ισολογισμού και απολογισμού
11. Λοιπά

Στον παρακάτω πίνακα αναφέρεται συγκεντρωτικά το είδος των αποφάσεων και η αριθμητική καταγραφή τους για το προαναφερόμενο χρονικό διάστημα:

Πίνακας 3.6: Αριθμητικής καταγραφής ανά είδος αποφάσεων της Ο.Ε. κατά το έτος 2022

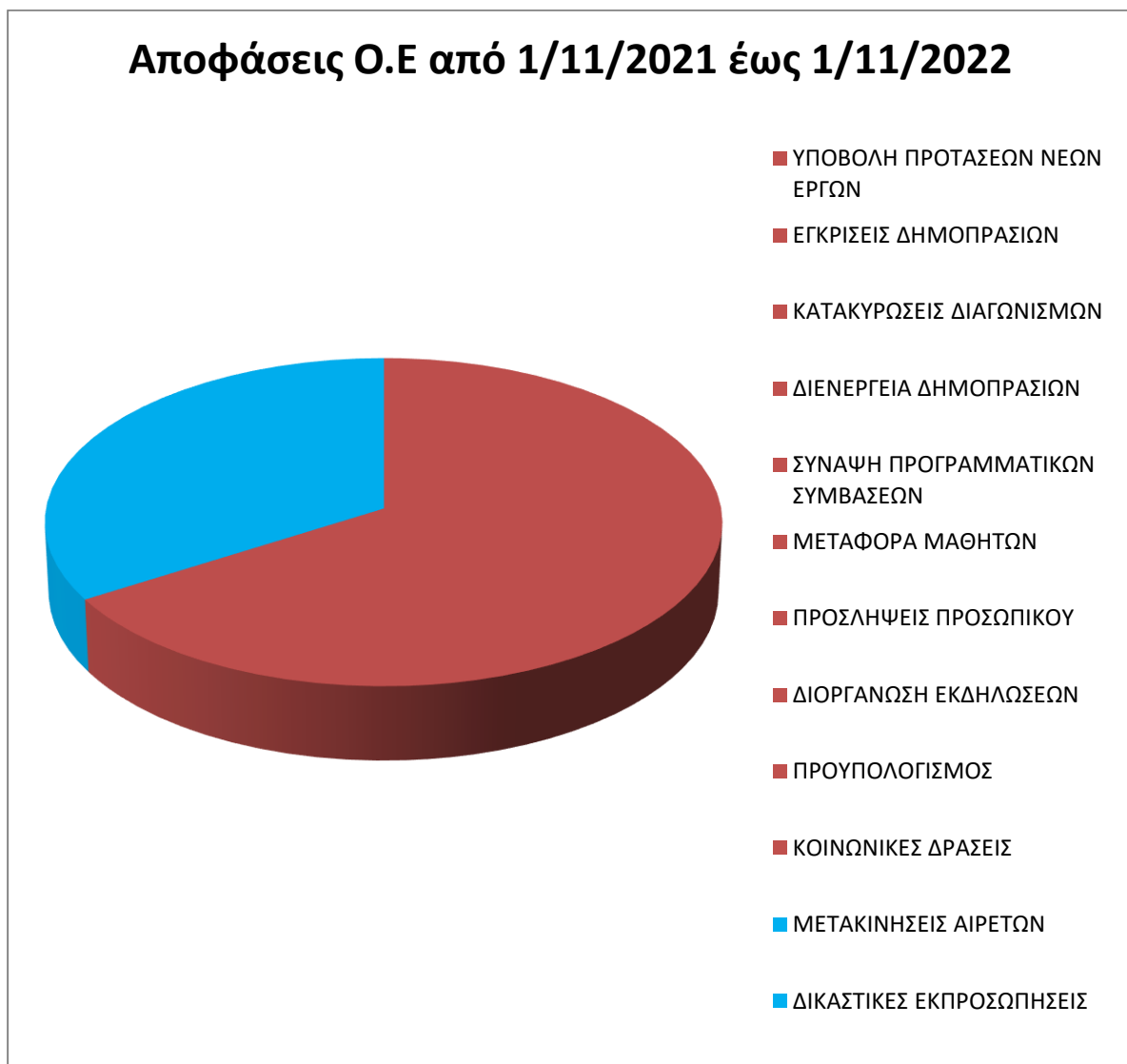
ΕΙΔΟΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ
ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΝΕΩΝ ΕΡΓΩΝ	9
ΣΥΝΟΛΟ ΕΓΚΡΙΣΕΩΝ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ, ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	252
ΣΥΝΟΛΟ ΚΑΤΑΚΥΡΩΣΕΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ	73
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΔΗΜΟΠΡΑΣΙΩΝ	19
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝΑΨΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	32
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ	71
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΣΛΗΨΕΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	30
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	144
ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	7
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	18
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ	34
ΣΥΝΟΛΟ ΔΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΕΩΝ	61
ΣΥΝΟΛΟ ΛΟΙΠΩΝ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	242
ΣΥΝΟΛΟ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ	992

Πηγή: Ιστοσελίδα ΠΑΜΘ –Συλλογικά όργανα Οικονομική Επιτροπή (ίδια επεξεργασία)

Παρατηρείται ότι στο σύνολο των αποφάσεων εννιακόσιες ενενήντα δύο (992) στον αριθμό μεγάλο μέρος καταλαμβάνουν (655) εξακόσιες πενήντα πέντε αποφάσεις με ποσοστό

δηλαδή 66,02% επί του συνόλου, οι οποίες σχετίζονται άμεσα με την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου της Περιφέρειας και κουμπώνουν με τις κατευθύνσεις και τους άξονες που έχουν τεθεί για την εφαρμογή του. Ακολουθεί διαγραμματική αποτύπωση των ειλημμένων αποφάσεων του οργάνου κατά το χρονικό διάστημα από 1/11/2021 έως 1/11/2022. Με κόκκινο χρώμα οι σχετιζόμενες με το Ε.Π.

Διάγραμμα 3.1: Διαγραμματική αποτύπωση των ειλημμένων αποφάσεων της Ο.Ε. κατά το χρονικό διάστημα από 1/11/2021 έως 1/11/2022

Πηγή: Επίσημος ιστότοπος Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης –Συλλογικά όργανα -Αποφάσεις Οικονομικής Επιτροπής

Να σημειωθεί ότι με νομοθετική ρύθμιση κάποιες από τις αρμοδιότητες της Οικονομικής Επιτροπής έχουν αφαιρεθεί κατά την διάρκεια του έτους 2023 και της συγγραφής της διπλωματικής εργασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο: Ερευνητικό μέρος

4.1 Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της έρευνας είναι να διερευνηθεί η σύνδεση και ο ρόλος του συλλογικού Οργάνου της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας με την εφαρμογή του Επιχειρησιακού της Προγράμματος με μελέτη περίπτωσης την Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης και την Οικονομική της Επιτροπή. Ταυτόχρονα στην ίδια έρευνα θα γίνει επικέντρωση στην λειτουργία αυτής καθ' αυτής της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας προκειμένου να εντοπιστούν αδυναμίες και προβλήματα, να διερευνηθεί η εφαρμογή ουσιαστικών λύσεων προκειμένου να κατοχυρωθεί η αποτελεσματικότητα της και να αξιολογηθούν προτάσεις αποκεντρωμένης λειτουργίας του συλλογικού οργάνου.

Με την αρχική παραδοχή πως σε ένα πλαίσιο εύρυθμης λειτουργίας της Οικονομικής Επιτροπής η υλοποίηση του Επιχειρησιακού προγράμματος θα είναι ουσιαστικά αποτελεσματική.

Πέρα από τους βασικούς στόχους που προαναφέρθηκαν στην έρευνα τέθηκαν και επί μέρους ζητήματα όπως:

- Τα χαρακτηριστικά των αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης.
- Η γνώση ή μη αυτών από τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής.
- Η αξιολόγησή τους τόσο ως προς την παρακολούθηση της υλοποίησής τους όσο και ως προς την αντίληψη που καταγράφεται για την εφαρμογή τους.

4.2 Μεθοδολογία έρευνας –Μελέτη περίπτωσης

Την υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ως εργαλεία ανάπτυξης και εφαρμοσμένης πολιτικής πραγματεύεται η παρούσα έρευνα σε συσχέτιση με τα συλλογικά τους όργανα και ειδικά την Οικονομική τους Επιτροπή η εύρυθμη λειτουργία της οποίας αποτελεί καθοριστικό στοιχείο για την πραγμάτωση των στρατηγικών τους στόχων.

Για την επιτυχία της έρευνας επιλέχθηκε η Περιφέρεια της Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και ειδικά ως μελέτη περίπτωσης η Οικονομική της Επιτροπή.

Η μελέτη περίπτωσης (case study) αποτελεί μία σημαντική ερευνητική στρατηγική, χαρακτηρίζεται από μοναδικότητα, ταυτοποιείται σε ανθρώπους ή ομάδες και παρά την

συνθετότητά της ενσωματώνεται και αλληλεπιδρά με άλλα λειτουργικά πλαίσια. Η «μελέτη περίπτωσης» σύμφωνα με τους ερευνητές της διεθνούς βιβλιογραφίας μπορεί, παρά τη μοναδικότητά της ταυτόχρονα να συσχετιστεί και με διαφορετικά πεδία έρευνας ή σκοπούς τους (Shaw, 1999).

Ο Stake (1995) κατηγοριοποιώντας τη «μελέτη περίπτωσης» κάνει λόγο για «συλλογική», «πολλαπλή», «εργαλειακή» ή «εγγενή». Η μελέτη περίπτωσης επιβεβαιώνει ή και σε κάποιες περιπτώσεις όχι τα θεωρητικά ή ερευνητικά δεδομένα και τη συσχέτισή τους με τη βιβλιογραφία ενός ερευνητικού πεδίου. Ο Yin (2009) αποτυπώνει 3 είδη «cases study» (μελέτη περίπτωσης):

1. Το πρώτο (explanatory case study) αφορά την αναζήτηση της αιτιώδους σχέσης που συσχετίζει ένα πεδίο με την θεωρία και συνήθως οδηγεί στην παραγωγή της. Είναι γνωστή ως «επεξηγηματική» μελέτη περίπτωσης.
2. Το δεύτερο είδος κατά τον Yin η «αφηγηματική» μελέτη περιλαμβάνει περιγραφές που αφηγούνται μία ιστορία ή αποτυπώνουν ένα σχέδιο (descriptive case study).
3. Τέλος το τρίτο (exploratory case study) αφορά την διερευνητική μελέτη και συχνά καθίσταται και οδηγός για άλλες ερευνητικές μελέτες. Κάποιος ερευνητής μπορεί εντός του πλαισίου στο οποίο κινείται μεθοδολογικά να δώσει εξηγήσεις ή περιγραφές ή να θέσει ερωτήματα.

Ουσιαστικά τα πλεονεκτήματα της «μελέτης περίπτωσης» είναι:

- Η αντιπροσωπευτικότητά της.
- Η σε βάθος κατανόηση του υπό διερεύνηση πεδίου με «χειροπιαστή» τεκμηρίωση.
- Η εξαντλητική εξέταση ενός ερωτήματος προκειμένου να τεκμηριωθεί η θεωρία με την οποία αυτό προσεγγίστηκε αρχικά.

Από το 1970 η μελέτη περίπτωσης ως μία ερευνητική μέθοδος χρησιμοποιήθηκε συστηματικά στην οικονομία, την εκπαίδευση, την κοινωνιολογία εμπλουτίζοντας τις παραδοσιακές μεθόδους αξιολόγησης εισφέροντας ποιοτικά στοιχεία και μεθοδολογικά εργαλεία.

Οι Bassegy (1999) και Stufflebeam (2001) εκτιμούν ότι μία μελέτη περίπτωσης με αξιολογικά χαρακτηριστικά μελετά σε βάθος με συστηματική και κριτική προσέγγιση ένα ερευνητικό ερώτημα.

Ο στόχος της έρευνας στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη είναι να αντληθούν συμπεράσματα που θα βοηθήσουν στην περαιτέρω συσχέτιση της εφαρμογής των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών με την εύρυθμη λειτουργία της Οικονομικής τους Επιτροπής.

4.3 Ερευνητικά εργαλεία -Συλλογή δεδομένων -Επιλογή δείγματος

Για την έρευνα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος του ερωτηματολογίου το οποίο συντάχθηκε για την συγκεκριμένη περίπτωση χρήση του ερωτηματολογίου για την συλλογή ποιοτικών και ποσοτικών δεδομένων για μία έρευνα είναι η πιο διαδεδομένη της μέθοδος.

Το ερωτηματολόγιο δομήθηκε σε 4 ενότητες:

1. Η πρώτη αφορούσε σε δημογραφικά δεδομένα των ερωτώμενων
2. Η δεύτερη το Επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΠΑΜΘ και η σχέση του με την Οικονομική Επιτροπή.
3. Η τρίτη τη λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και η συσχέτισή της με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας
4. Η τέταρτη και τελευταία αφορούσε στις προτάσεις βελτίωσης της λειτουργίας ης Οικονομικής Επιτροπής

Το ερωτηματολόγιο περιλάμβανε ερωτήσεις ανοικτού αλλά και κλειστού τύπου, διχοτομικές, πολλαπλών απαντήσεων και κλίμακας Likert (κλίμακα ιεράρχησης), κυρίως μεταξύ 3-5 και σε μία μόνο περίπτωση 7 εναλλακτικών απαντήσεων. Το ερωτηματολόγιο εστάλη μόνο σε ηλεκτρονική μορφή με τη φόρμα της google forms η οποία εγγυάται την ανωνυμία της διαδικασίας, δεν απαιτείται μετακίνηση του ερευνητή ενώ παρουσιάζει τα αποτελέσματα που συγκεντρώνονται σε πραγματικό χρόνο στον ερευνητή.

Η έρευνα διεξήχθη μεταξύ της 31ης Ιουλίου 2023 και της 20^{ης} Αυγούστου 2023. Ως δείγμα επελέγησαν οι συμμετέχοντες ως μέλη της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας από τη στιγμή συγκρότησης της πρώτης αιρετής Περιφέρειας δηλαδή το Γενάρη του 2011 μέχρι και την περίοδο εκπόνησής της εργασίας αυτής το καλοκαίρι του 2023.

Οι αποδέκτες του ερωτηματολογίου παλαιότερα και νυν μέλη της Επιτροπής συμμετείχαν ή συμμετέχουν σε αυτήν είτε ως Αντιπεριφερειάρχες, είτε ως περιφερειακοί σύμβουλοι. Της αποστολής του ερωτηματολογίου προηγήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία. Η επιλογή του δείγματος είχε χαρακτηριστικά της απόλυτης αντιπροσωπευτικότητας αφού αυτό στάλθηκε στην συντριπτική πλειοψηφία των μελών της από το 2011 έως σήμερα.

Τελικά έγινε κατορθωτό να εντοπιστούν 48 μέλη της Οικονομικής Επιτροπής της ΠΑΜΘ στα οποία και στάλθηκε το ερωτηματολόγιο για να απαντήσουν τα 36 ήτοι ποσοστό 75%. Να σημειωθεί ότι τη διαδικασία δυσχέρανε η προεκλογική περίοδος για τις αυτοδιοικητικές εκλογές. Επίσης να σημειωθεί ότι σε κάθε ενότητα πλην εκείνης των δημογραφικών στοιχείων

συμπεριελήφθη και μία ανοικτού τύπου ερώτηση στην οποία μπορούσαν να αναπτύξουν απόψεις που θα βοηθούσαν περαιτέρω στην έρευνα.

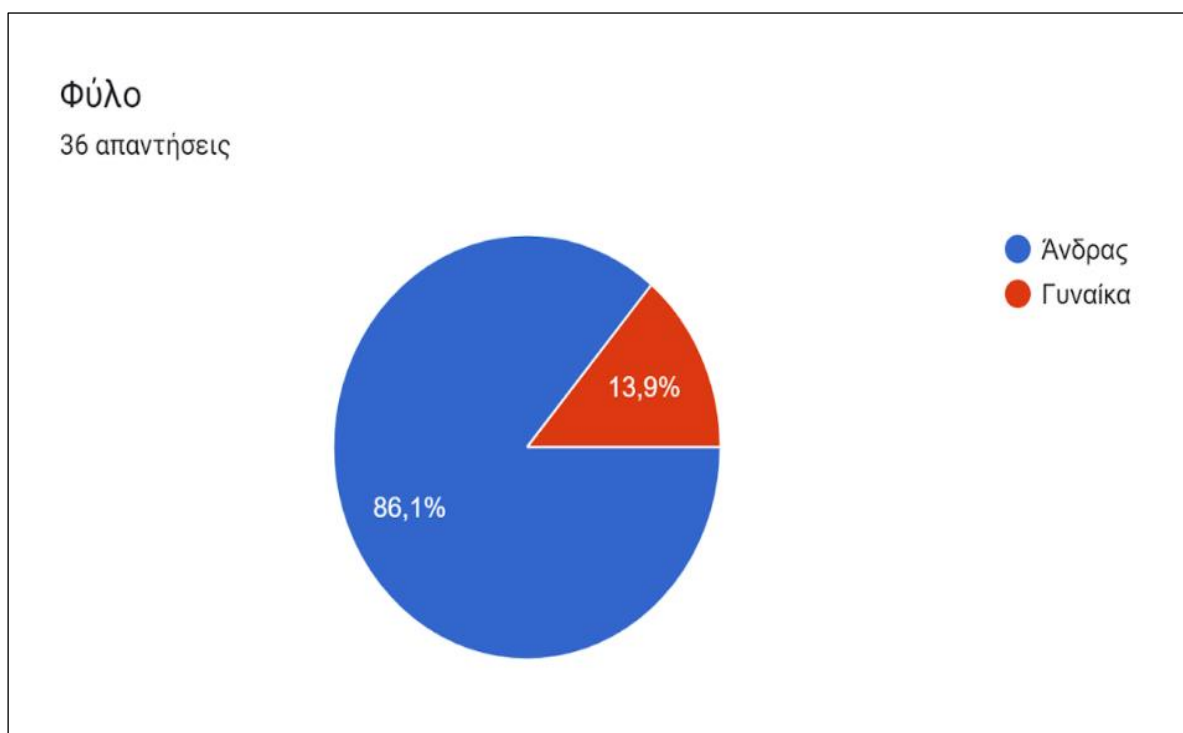
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο: Παρουσίαση και ανάλυση αποτελεσμάτων

Όπως προαναφέρθηκε το ερωτηματολόγιο στάλθηκε ηλεκτρονικά σε 48 μέλη πρώην και νυν της Οικονομικής Επιτροπής της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και απαντήθηκε συνολικά από 36 (75%).

5.1 Ανάλυση δημογραφικών χαρακτηριστικών

Η συντριπτική πλειοψηφία των συμμετεχόντων μελών στην έρευνα ήταν άντρες (αποτελούσαν διαχρονικά και την πλειοψηφία των μελών της ΟΕ με αρκετές περιόδους να μη συμπεριλαμβάνεται καμία γυναίκα στη σύνθεσή της.). Το 86,1 % ήταν άντρες και μόλις το 13,9% γυναίκες.

Διάγραμμα 5.1: Τα ποσοστά του φύλου των συμμετεχόντων στην έρευνα.

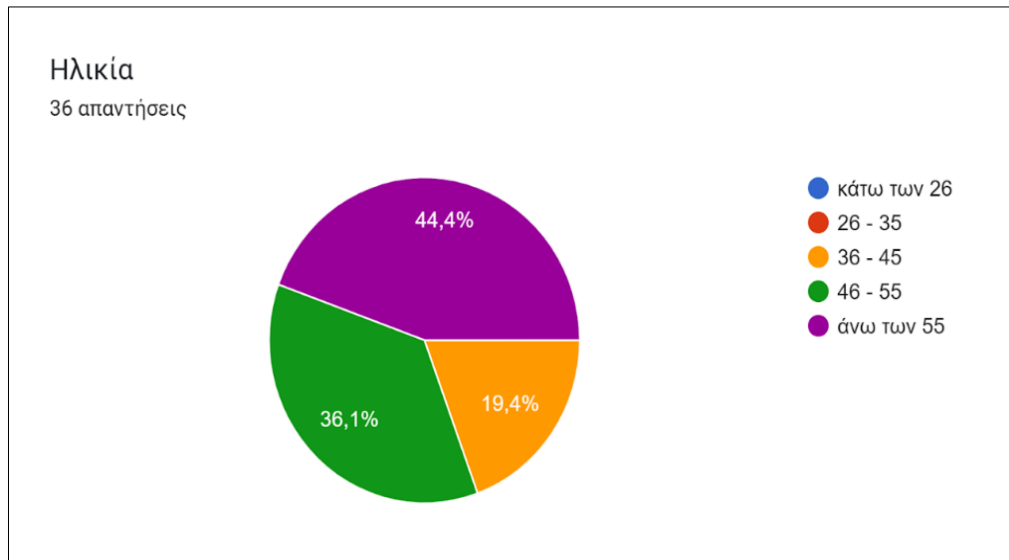

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Ανήκαν σε 3 ηλικιακές κατηγορίες: το 44,4% άνω των 55 ετών, το 36,1% ανήκε στην ηλικιακή ομάδα 36 έως 55 και το 19,4% σε αυτήν μεταξύ 26-35 ετών.

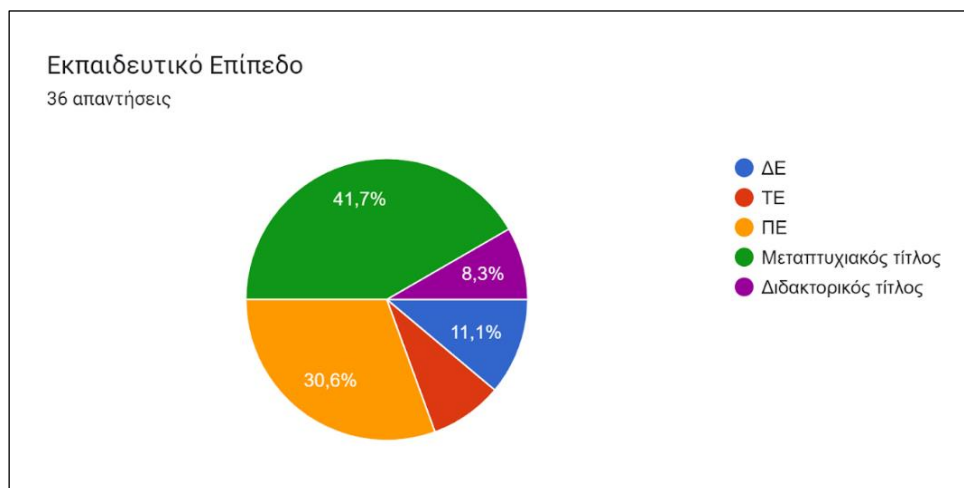
Διάγραμμα 5.2: Τα ποσοστά της ηλικίας των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Πολύ ενδιαφέρον στοιχείο ερευνητικά αποτελεί το εκπαιδευτικό επίπεδο του δείγματος το 41,7% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών, το 30,6% Ανώτατης Εκπαίδευσης, το 8,3% Τεχνολογικής, το 11,1% Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και τέλος το 8,3% με διδακτορικό τίτλο σπουδών.

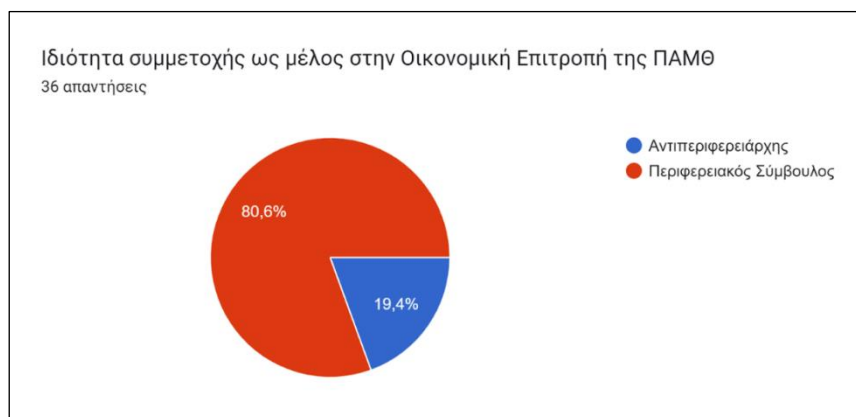
Διάγραμμα 5.3: Τα ποσοστά του εκπαιδευτικού επιπέδου των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Το 80,6 % συμμετείχε στην ΟΕ με την ιδιότητα του Περιφερειακού Συμβούλου και το υπόλοιπο 19,4 % με εκείνη του Αντιπεριφερειάρχη.

Διάγραμμα 5.4: Τα ποσοστά της ιδιότητας των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Το 52,8 % του δείγματος συμμετείχε στην ΟΕ 1 έως 2 χρόνια, το 33,3% του δείγματος από 3 έως 4 έτη και το 13,9% από 5 έτη και άνω.

Διάγραμμα 5.5: Τα ποσοστά των ετών συμμετοχής την Οικονομική Επιτροπή των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

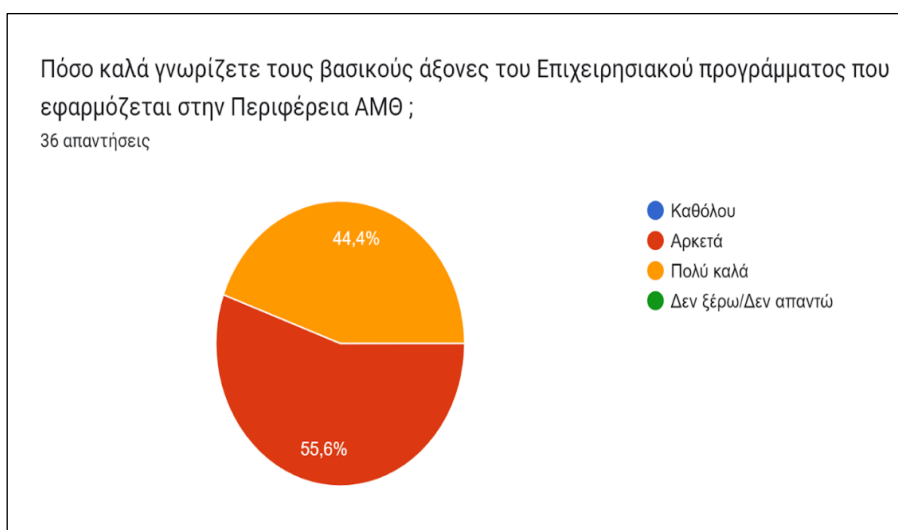
Από τη μελέτη των δημογραφικών στοιχείων προκύπτει ότι διαχρονικά κυριαρχείται από άνδρες Αντιπεριφερειάρχες και περιφερειακούς συμβούλους με υψηλό μορφωτικό επίπεδο (διδασκονικοί και μεταπτυχιακοί τίτλοι κατέχονται από το 40% περίπου των συμμετεχόντων) με το μεγαλύτερο ποσοστό τους να συμμετέχουν σε αυτήν μέχρι το διάστημα των 2 ετών.

5.2 Επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΠΑΜΘ και η σχέση του με την Οικονομική Επιτροπή

Ερώτηση 1^η: Πόσο καλά γνωρίζετε τους βασικούς άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος που εφαρμόζεται στην Περιφέρεια ΑΜΘ;

Παρότι στην συγκεκριμένη ερώτηση δόθηκαν στην ουσία τρεις επιλογές απαντήσεων το σύνολό του δείγματος μοιράστηκε μεταξύ εκείνων που γνωρίζουν «Πολύ καλά » το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΑΜΘ με 44,4% με το 55,6% να απαντά ότι το γνωρίζει «αρκετά». Δεν καταγράφηκε καμία απάντηση στην επιλογή «καθόλου».

Διάγραμμα 5.6: Ποσοστά γνώσης των βασικών αξόνων του Επιχειρησιακού Προγράμματος που εφαρμόζεται στην Περιφέρεια ΑΜΘ των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

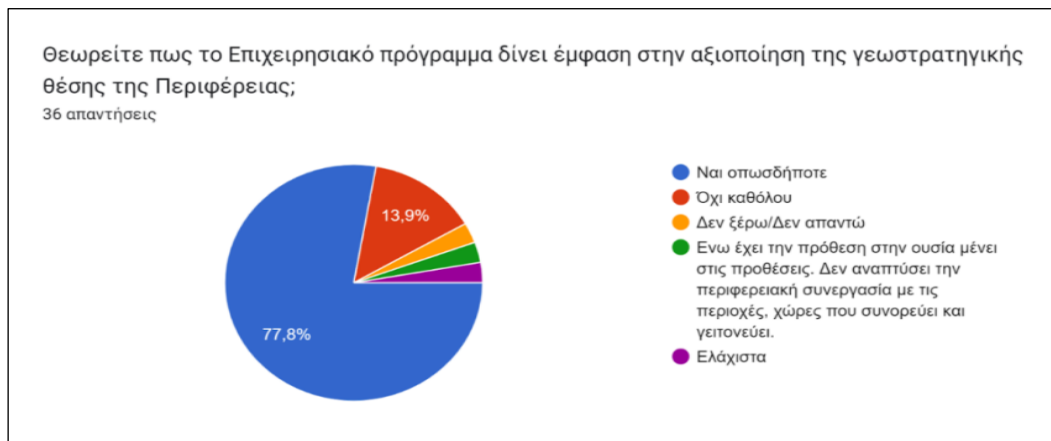
Οι επόμενες 7 ερωτήσεις ουσιαστικά αποτελούν αξιολόγηση των αξόνων ενοτήτων του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΠΑΜΘ.

Ερώτηση 2^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας;

Το 77,8% των όσων απάντησαν θεωρεί πως κάτι τέτοιο συμβαίνει οπωσδήποτε, το 13,9% καθόλου, μία απάντηση ήταν «Ενώ έχει την πρόθεση στην ουσία μένει στις προθέσεις. Δεν

αναπτύσσει την περιφερειακή συνεργασία με τις περιοχές -χώρες που συνορεύει και γειτονεύει» ενώ υπήρξε και μία απάντηση (2,8%) που δεν είχε άποψη.

Διάγραμμα 5.7: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας.

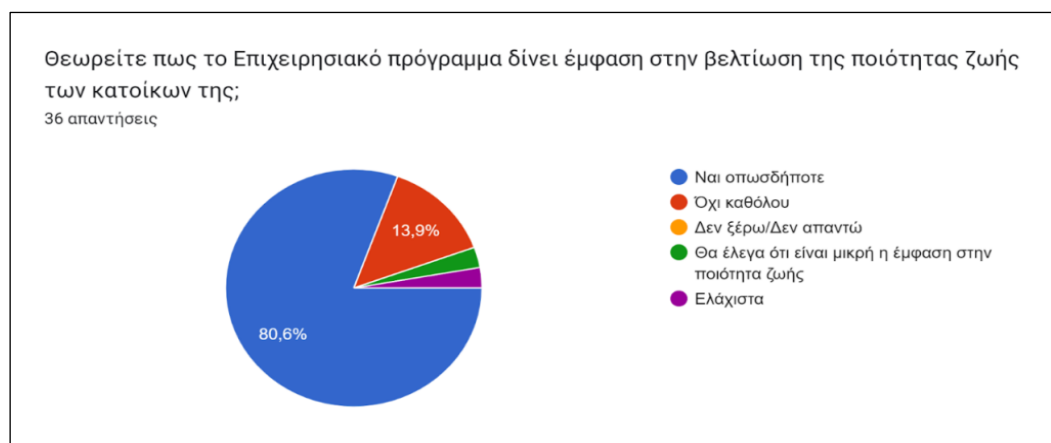

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Ερώτηση 3^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της;

Το 80,6% απάντησε καταφατικά, το 13,9% αρνητικά ενώ καταγράφηκε και το σχόλιο: «Είναι μικρή η έμφαση στην ποιότητα ζωής».

Διάγραμμα 5.8: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 4^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην κοινωνική συνοχή;

Σε αυτό το ερώτημα το 69,4% συμφώνησε απολύτως ότι αυτό το χαρακτηριστικό του ΠΕΠ ισχύει απολύτως, «Όχι ,καθόλου» απάντησε το 16,7%,το 8,3%δεν γνωρίζει ή επιλέγει να μην απαντήσει,το 2,8% θεωρεί ότι «δίνει αλλά όχι τόσο όσο θα έπρεπε ενώ σημειώθηκε το σχόλιο πως «Δεν έχει συνεκτικό πρόγραμμα».

Διάγραμμα 5.9: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην κοινωνική συνοχή.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 5^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος;

Σε αυτή την σημαντική ερώτηση καθώς το φυσικό περιβάλλον είναι ένα χαρακτηριστικό πλεονεκτικό στοιχείο της Περιφέρειας ΑΜΘ, το 69,4% πιστεύει ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στο φυσικό περιβάλλον ενώ το 16,7% πιστεύει το ακριβώς αντίθετο. Το 11,1% δεν γνωρίζει ενώ καταγράφεται και το σχόλιο «Ενώ είναι το συγκριτικό πλεονέκτημα της Περιφέρειας δεν το αξιοποιεί».

Διάγραμμα 5.10: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

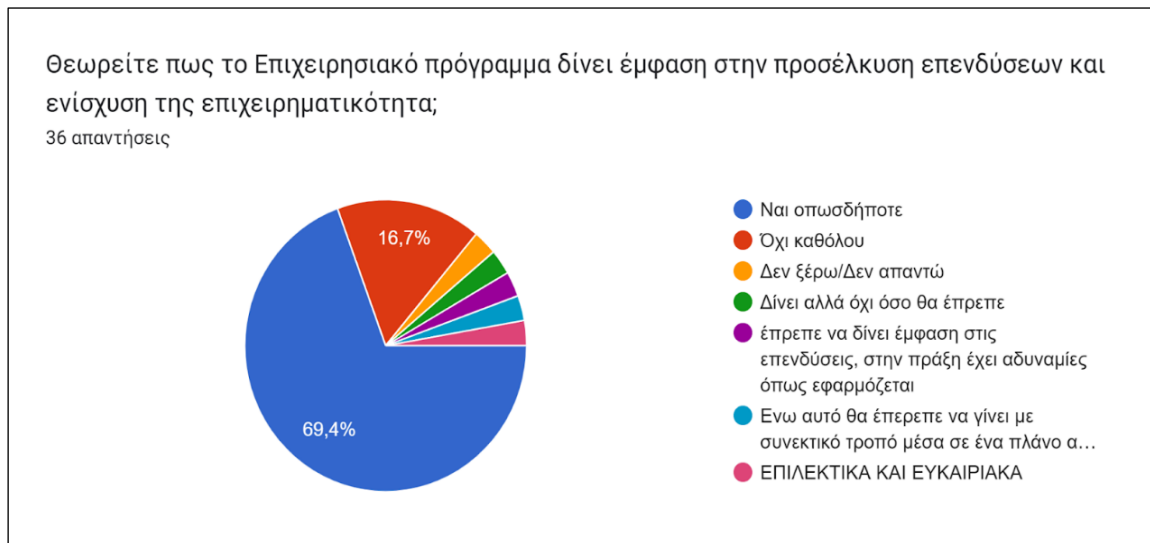
Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 6^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας;

Σε μια εποχή κοινωνικής δυσπραγίας οι δείκτες που αφορούν στην επιχειρηματικότητα και τις επενδύσεις παρουσιάζουν πάντοτε ενδιαφέρον. Στις απαντήσεις του ερωτήματος καταγράφονται και πολλά σχόλια. Στο ερώτημα για την έμφαση του ΠΕΠ προσέλκυση επενδύσεων το 69,4% συμφωνεί με τη θέση, το 16,7% διαφωνεί και το 1% δεν απαντά. Στο ερώτημα αυτό καταγράφονται τα παρακάτω σχόλια:

- Δίνει αλλά όχι όσο θα έπρεπε.
- Έπρεπε να δίνει έμφαση στις επενδύσεις ,στην πράξη έχει αδυναμίες έτσι όπως εφαρμόζεται.
- Ενώ αυτό θα έπρεπε να γίνει με συνεκτικό τρόπο ,στην πράξη έχει αδυναμίες έτσι όπως εφαρμόζεται .
- Ενώ αυτό θα έπρεπε να γίνει με συνεκτικό τρόπο μέσα σε ένα πλάνο αειφόρας ανάπτυξης γίνεται αποσπασματικά και πελατειακά.
- Επιλεκτικά και ευκαιριακά.

Διάγραμμα 5.11: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας.

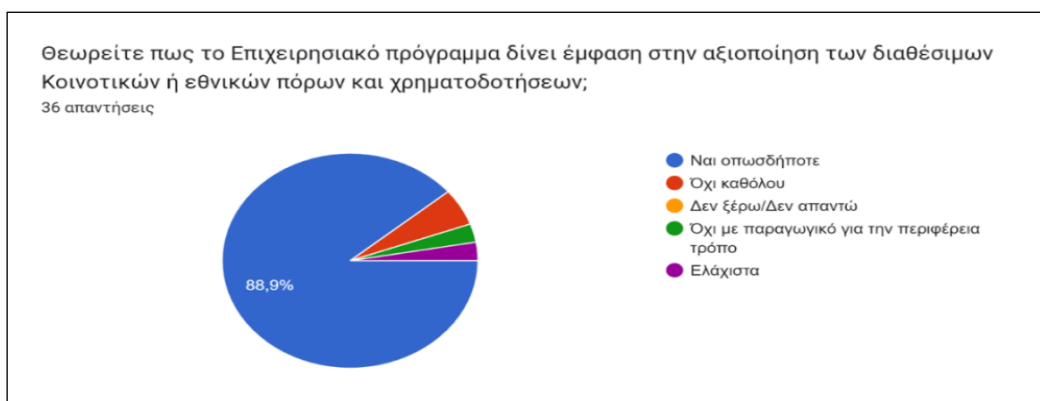

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 7^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των διαθέσιμων Κοινοτικών ή εθνικών πόρων και χρηματοδοτήσεων;

Στην ερώτηση αυτή η συντριπτική πλειοψηφία των ερωτώμενων ήτοι 88,9% συμφωνεί απολύτως, το 6,6% διαφωνεί, ενώ καταγράφεται και το κριτικό σχόλιο: «Όχι με παραγωγικό για την Περιφέρεια τρόπο».

Διάγραμμα 5.12: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των διαθέσιμων Κοινοτικών ή εθνικών πόρων και χρηματοδοτήσεων.

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 8^η: Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό πρόγραμμα δίνει έμφαση στην ενδυνάμωση της εξωστρεφούς ανάπτυξης;

Το 61,1% πιστεύει ότι αυτό γίνεται τελικά με το 27,8% να διαφωνεί, το 8,3% δεν απαντά ενώ καταγράφεται και το σχόλιο: «Δίνει αλλά όχι στο βαθμό που πρέπει».

Διάγραμμα 5.13: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην ενδυνάμωση της εξωστρεφούς ανάπτυξης.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 9^η: Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής σας στην Οικονομική Επιτροπή ζητήσατε να ενημερωθείτε για την πορεία του Επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας;

Το ερώτημα αυτό είναι κρίσιμο και κομβικό για την εργασία γιατί διερευνά τη σύνδεση του Επιχειρησιακού Προγράμματος με την Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας. Έχει ενδιαφέρον πως το 66,7% των ερωτηθέντων απάντησαν πως ζήτησαν να ενημερωθούν για την πορεία του ΠΕΠ, το 19,4 % πως όχι. Καταγράφηκε επίσης το σχόλιο: «Δεν δίνει τη δυνατότητα αυτή στην ουσία και η ενημέρωση θα έπρεπε να γίνεται στο Περιφερειακό Συμβούλιο». Υπήρξε επίσης ένα σχόλιο «Δεν μου δόθηκε αυτή η δυνατότητα».

Διάγραμμα 5.14: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους στην Οικονομική Επιτροπή ζήτησαν να ενημερωθούν για την πορεία του Επιχειρησιακού προγράμματος της Περιφέρειας.

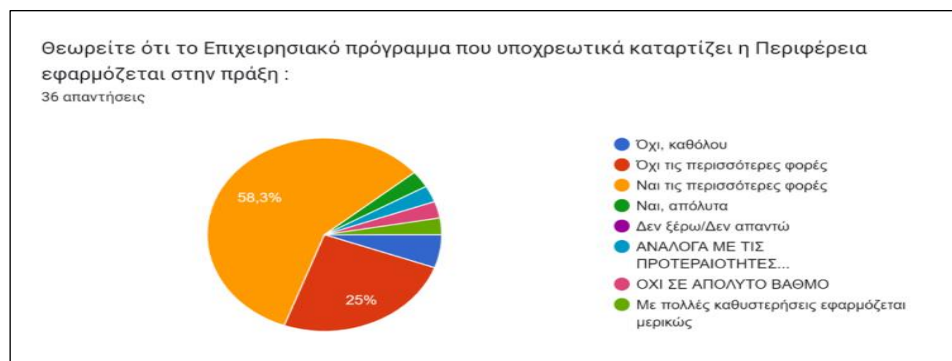

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 10^η: Θεωρείτε ότι το Στρατηγικό Σχέδιο που υποχρεωτικά καταρτίζει η Περιφέρεια ΑΜΘ εφαρμόζεται στην πράξη;

Στο ερώτημα αυτό δόθηκαν ιεραρχικά κατανομημένες απαντήσεις σε κλίμακα 4 επιλογών. Έτσι οι απαντήσεις κατανομούνται ως εξής: το 58,3% απάντησε πως εφαρμόζεται τις περισσότερες φορές με το 25% να διαφωνεί θεωρώντας ότι «δεν εφαρμόζεται τις περισσότερες φορές». Μόλις το 3% πιστεύει ότι εφαρμόζεται απόλυτα ενώ αντιστρόφως ένα 5,6% πιστεύει ότι δεν εφαρμόζεται «καθόλου». Καταγράφηκε και το σχόλιο «Ανάλογα με τις προτεραιότητες».

Διάγραμμα 5.15: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι το Στρατηγικό Σχέδιο που υποχρεωτικά καταρτίζει η Περιφέρεια ΑΜΘ εφαρμόζεται στην πράξη.

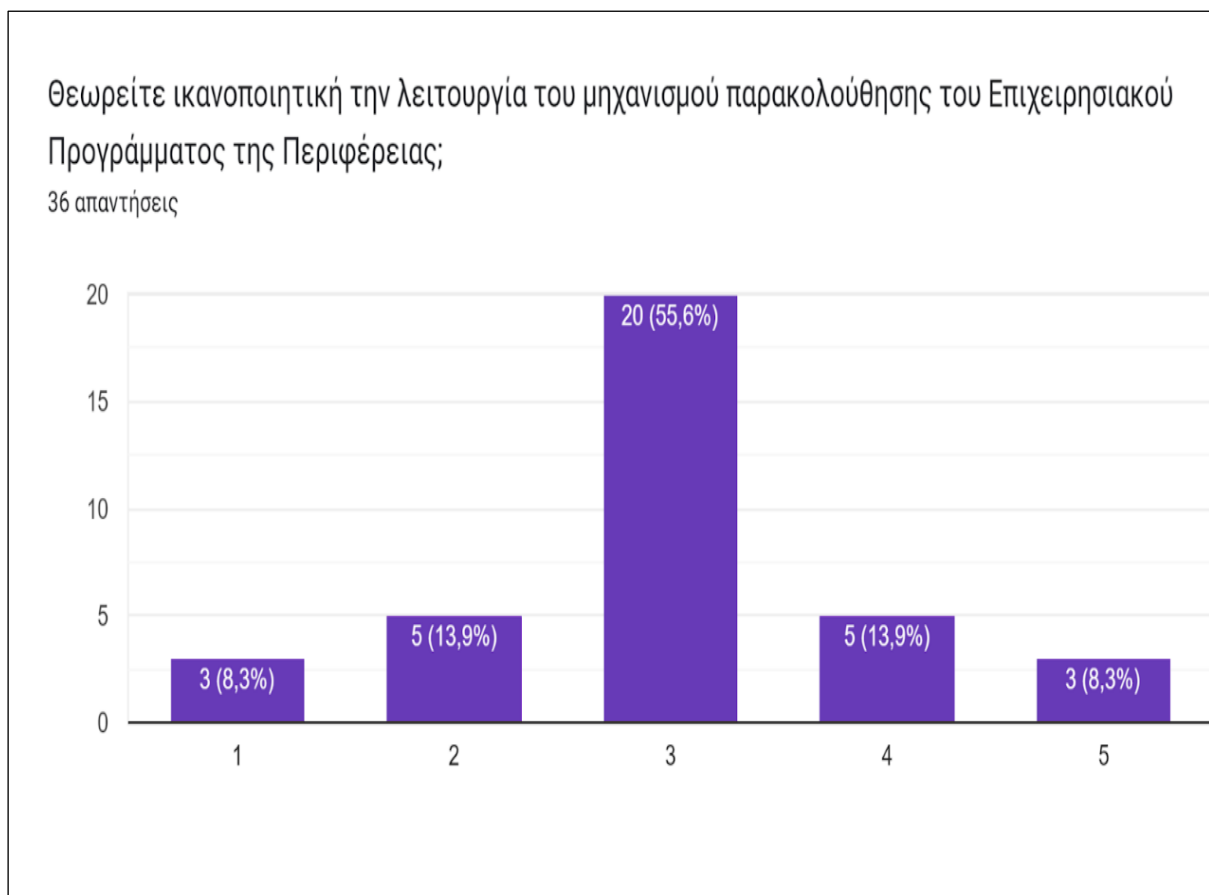

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 11^η: Θεωρείτε ικανοποιητική τη λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας;

Με ιεραρχική κλίμακα 5 απαντήσεων από το 1 έως το 5 όπου το 1 ήταν ο ελάχιστος βαθμός και το 5 ο μέγιστος, το 55,6 % επέλεξε την κλίμακα 3 τοποθετώντας την στο μέσο της κλίμακας, από 13,9% είχαν αντιστοίχως οι απαντήσεις 2 και 4 ενώ το 8,3% θεωρεί ουσιαστικά ότι δεν είναι ικανοποιητική, κατά την άποψή του η λειτουργία του μηχανισμού της παρακολούθησης. Αντιθέτως το 8,3% πιστεύει ότι ο μηχανισμός λειτουργεί απολύτως ικανοποιητικά επιλέγοντας την μέγιστη απάντηση στην κλίμακα.

Διάγραμμα 5.16: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ικανοποιητική τη λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας.

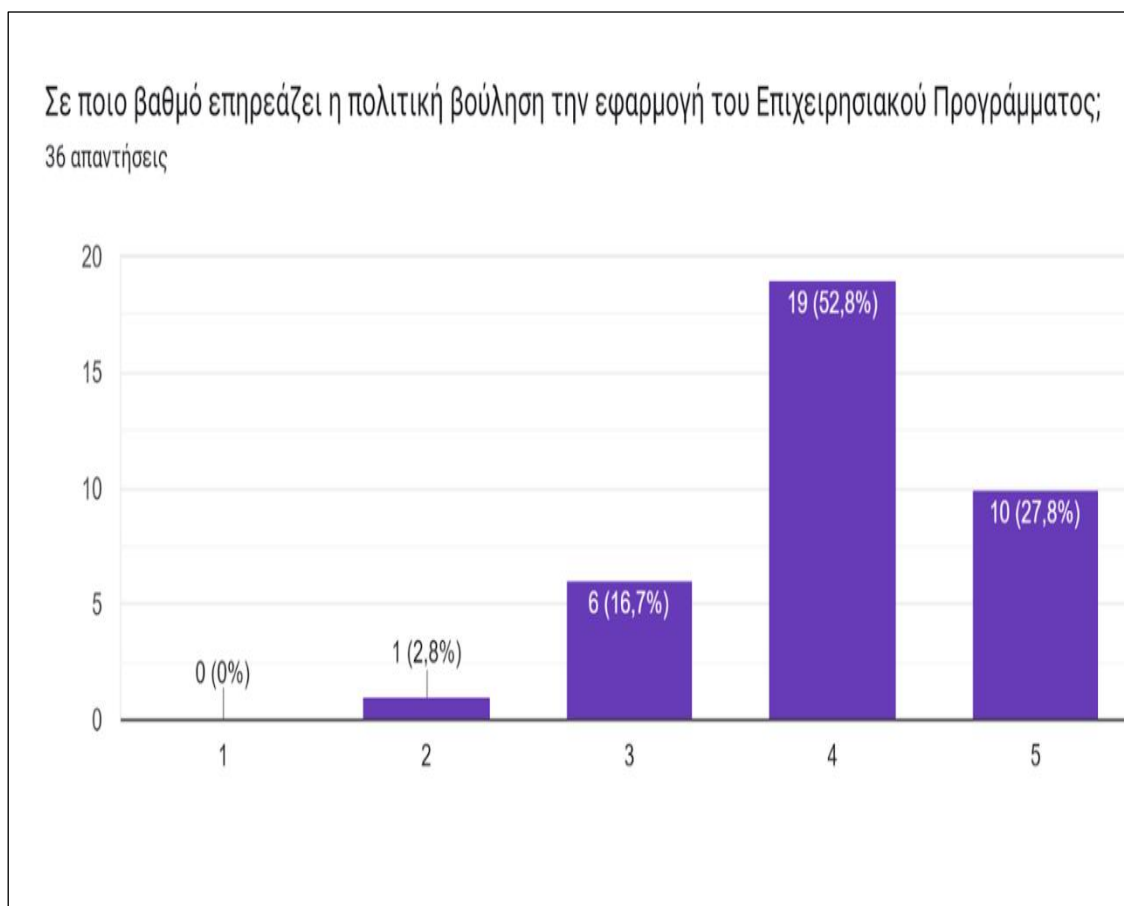
Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 12^η: Σε ποιο βαθμό επηρεάζει η πολιτική βούληση την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος;

Στο ερώτημα αυτό διερευνήθηκε η πολιτική βούληση της εκάστοτε διοίκησης της Περιφέρειας και η επιρροή της στην εφαρμογή του ΠΕΠ .Σε μία κλίμακα πέντε επιλογών περίπου το 80% (52,6% και 27,8%) επιλέγει τις απαντήσεις που τείνουν στο μέγιστο θεωρώντας ότι αυτό συμβαίνει μάλλον συντριπτικά.

Το 16,7% τοποθετείται στο μέσο της κλίμακας και το 3% (1 απάντηση) επιλέγει το 2 ενώ δεν σημειώνεται καμία επιλογή που να πιστεύει ότι η πολιτική βούληση δεν παίζει κανένα απολύτως ρόλο στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού προγράμματος.

Διάγραμμα 5.17: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι επηρεάζει η πολιτική βούληση την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

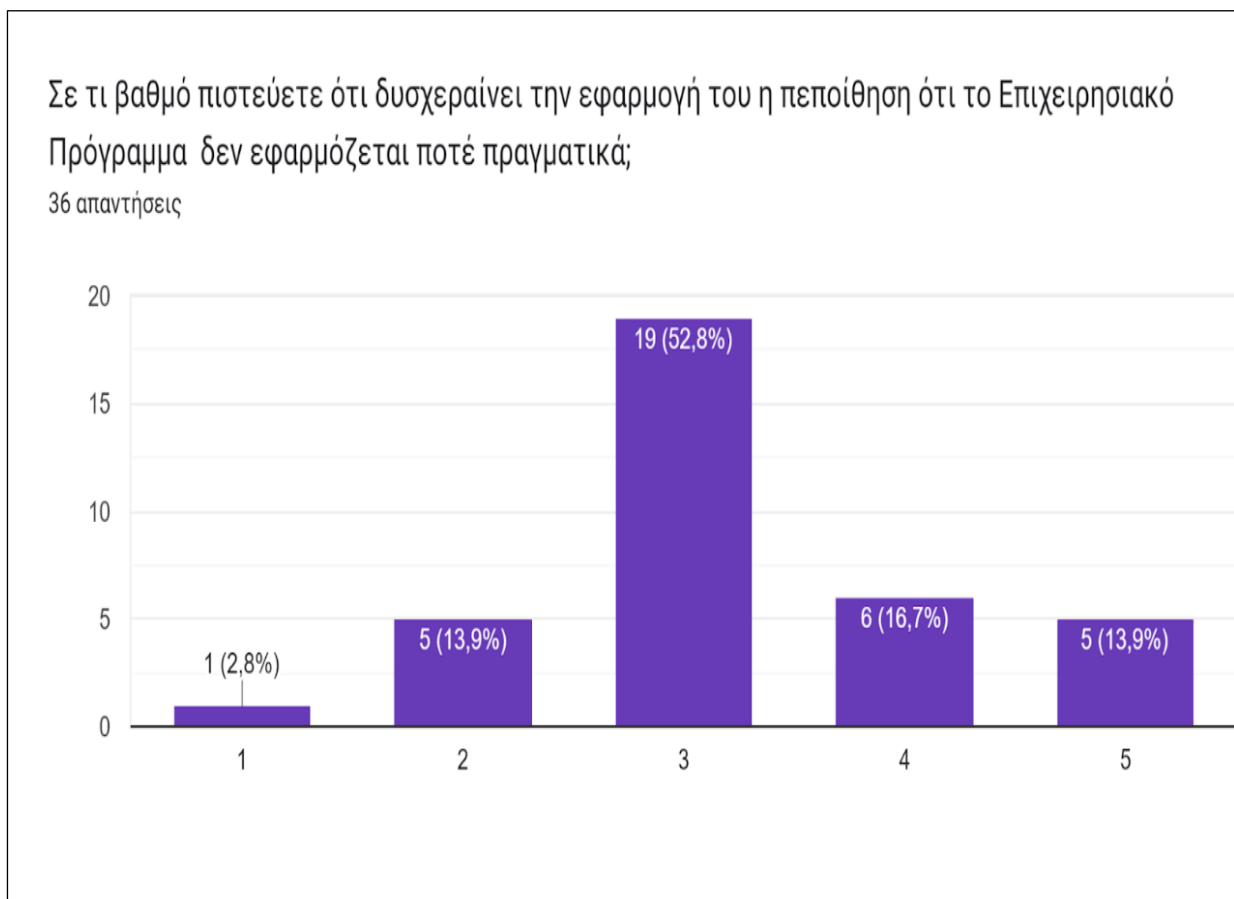

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 13^η: Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι δυσχεραίνει την εφαρμογή του η πεποίθηση ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται ποτέ πραγματικά;

Το ερώτημα αυτό διερευνά και μία «περιρρέουσα» πεποίθηση ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα παρότι είναι ένας εγκεκριμένος «χάρτης» ενεργειών εν τούτοις δεν εφαρμόζεται στην πράξη απολύτως. Η ερώτηση συνδέεται σαφώς με την προηγούμενη που διερεύνησε την παρέμβαση του παράγοντα «πολιτική βούληση» των Διοικήσεων στην εφαρμογή του. Οι απαντήσεις δόθηκαν σε 5βάθμια κλίμακα. Το 52,8% επέλεξε να τοποθετηθεί στο μέσο ενώ 9 απαντήσεις (16,7% και 13,9%) τείνουν στο μέγιστο της κλίμακας θεωρώντας ότι αυτό συμβαίνει δυσχεραίνοντας την εφαρμογή του.

Διάγραμμα 5.18: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το σε ποιο βαθμό θεωρούν ότι δυσχεραίνει την εφαρμογή του η πεποίθηση ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται ποτέ πραγματικά.

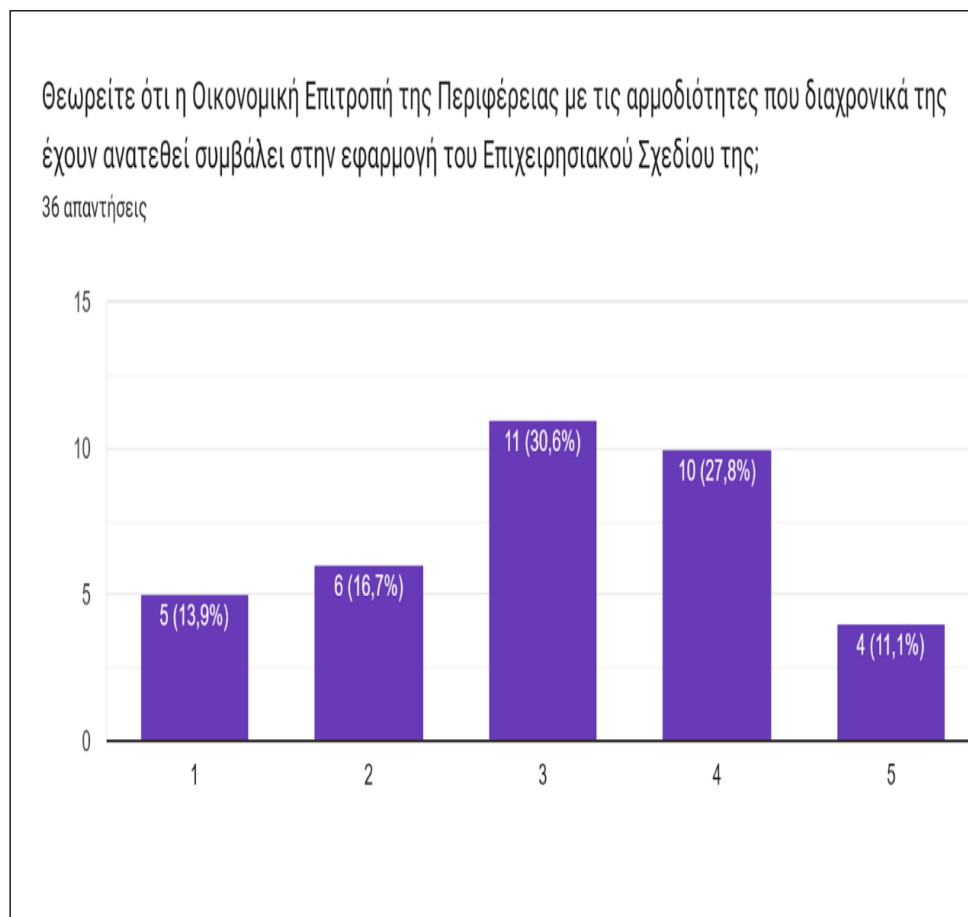

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 14^η: Θεωρείτε ότι η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας με τις αρμοδιότητες που διαχρονικά της έχουν ανατεθεί συμβάλει στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου της;

Η ερώτηση αυτή επίσης διερευνά την σχέση της Οικονομικής Επιτροπής με το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σε επίπεδο αρμοδιοτήτων καθώς αυτή δεν έχει θεσμική υπόσταση και κατοχύρωση. Θεωρείται επίσης κομβική για την παρούσα έρευνα. Το 30,6% των ερωτηθέντων τοποθετήθηκε στο μέσο της κλίμακας, το 39% τείνει στο μέγιστο το οποίο επιλέγει τελικά το 11,1%. Αξιοσημείωτα ποσοστά ωστόσο σημείωσαν οι επιλογές που δείχνουν ότι δεν συμβάλει στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου (16,7% και 13,9%) συνεπώς η πορεία του ΠΕΠ δεν συνδέεται σε κάθε περίπτωση με την Οικονομική Επιτροπή.

Διάγραμμα 5.19: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας με τις αρμοδιότητες που διαχρονικά της έχουν ανατεθεί συμβάλει στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου της.

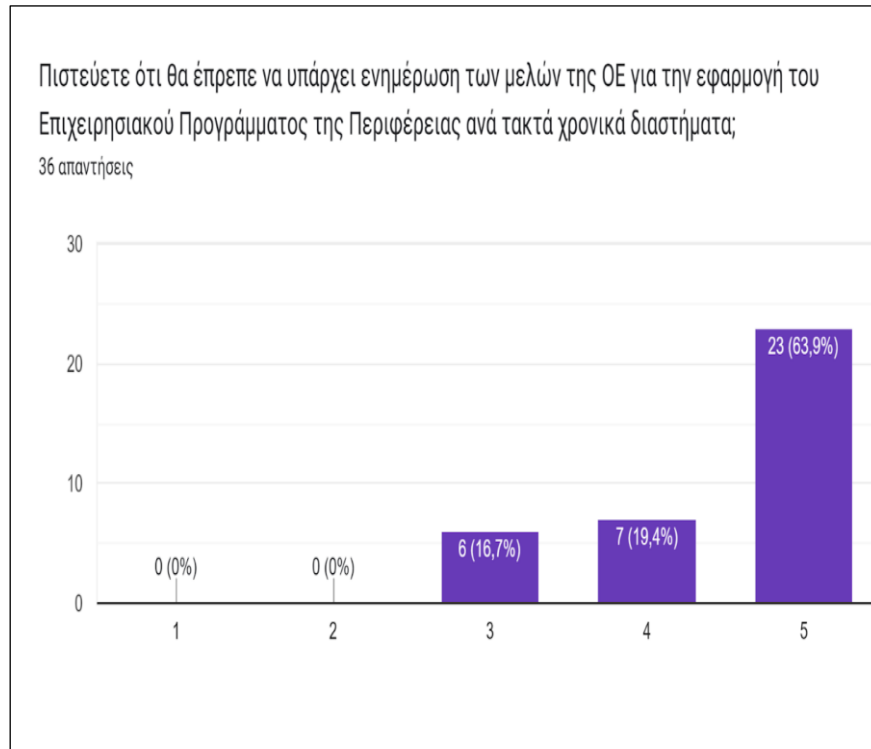

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 15^η: Πιστεύετε ότι θα έπρεπε να υπάρχει ενημέρωση των μελών της ΟΕ για την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας ανά τακτά χρονικά διαστήματα;

Στην ερώτηση αυτή η πλειοψηφία των ερωτηθέντων 63,9% πιστεύει ότι η ΟΕ θα έπρεπε να ενημερώνεται απολύτως για την πορεία του ενώ το υπόλοιπο ποσοστό μοιράζεται μεταξύ της επιλογής 4(19,4%) και 3(16,7%). Οι επιλογές 1 και 2 δεν επελέγησαν σε αυτό το ερώτημα.

Διάγραμμα 5.20: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι θα έπρεπε να υπάρχει ενημέρωση των μελών της ΟΕ για την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας ανά τακτά χρονικά διαστήματα.

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Από τις παραπάνω απαντήσεις προκύπτει ότι η πλειοψηφία των συμβούλων και Αντιπεριφερειάρχων του δείγματος γνωρίζουν καλά τους βασικούς άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματός της απαντώντας θετικά επίσης πλειοψηφικά θετικά σε συντριπτικό μάλιστα ποσοστό πως το ΠΕΠ της ΑΜΘ δίνει έμφαση στην γεωστρατηγική της θέση, στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, στην κοινωνική συνοχή ,στην προστασία του περιβάλλοντος, στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ανάπτυξη με εξωστρεφή προσανατολισμό καθώς και την αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Τα μέλη της Οικονομικής Επιτροπής θεωρούν ότι το ΠΕΠ εφαρμόζεται πρακτικά κρατώντας ωστόσο αποστάσεις από τον μηχανισμό παρακολούθησής του.

Από τις απαντήσεις επίσης συνάγεται το συμπέρασμα ότι η πολιτική βούληση της εκάστοτε διοίκησης παίζει κυρίαρχο ρόλο στην εφαρμογή του Περιφερειακού Επιχειρησιακού προγράμματος με την συνεπακόλουθη μειωμένη επιρροή της ΟΕ σε αυτό σύμφωνα με το κείμενο

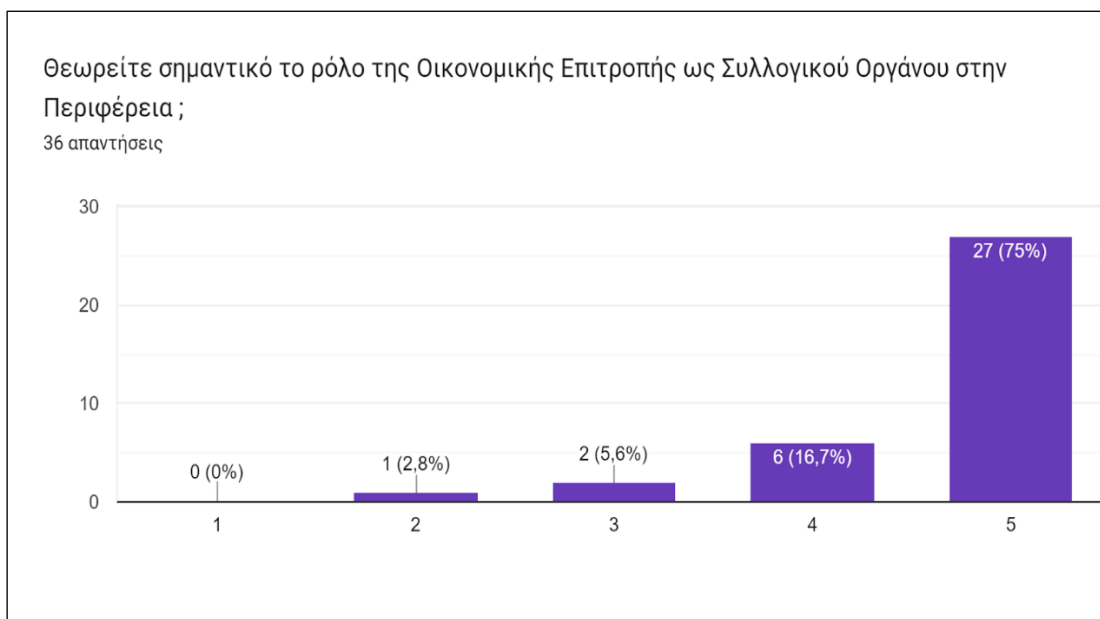
νομικό πλαίσιο θεωρώντας ωστόσο αναγκαία την ενημέρωση των μελών της για την πορεία του τακτικά.

5.3 Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας

Ερώτηση 16^η: Θεωρείτε σημαντικό το ρόλο της Οικονομικής Επιτροπής ως Συλλογικού Οργάνου στην Περιφέρεια;

Στην πενταβάθμια κλίμακα όπου το 5 αντιστοιχούσε σε απόλυτη συμφωνία με την απόλυτη σημαντικότητα του ρόλου το συντριπτικό ποσοστό 75% των ερωτηθέντων το επέλεξε. Στις υπόλοιπες επιλογές μοιράστηκαν με σαφώς μικρότερα ποσοστά οι συμμετέχοντες στο δείγμα.

Διάγραμμα 5.21: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν σημαντικό το ρόλο της Οικονομικής Επιτροπής ως Συλλογικού Οργάνου στην Περιφέρεια.

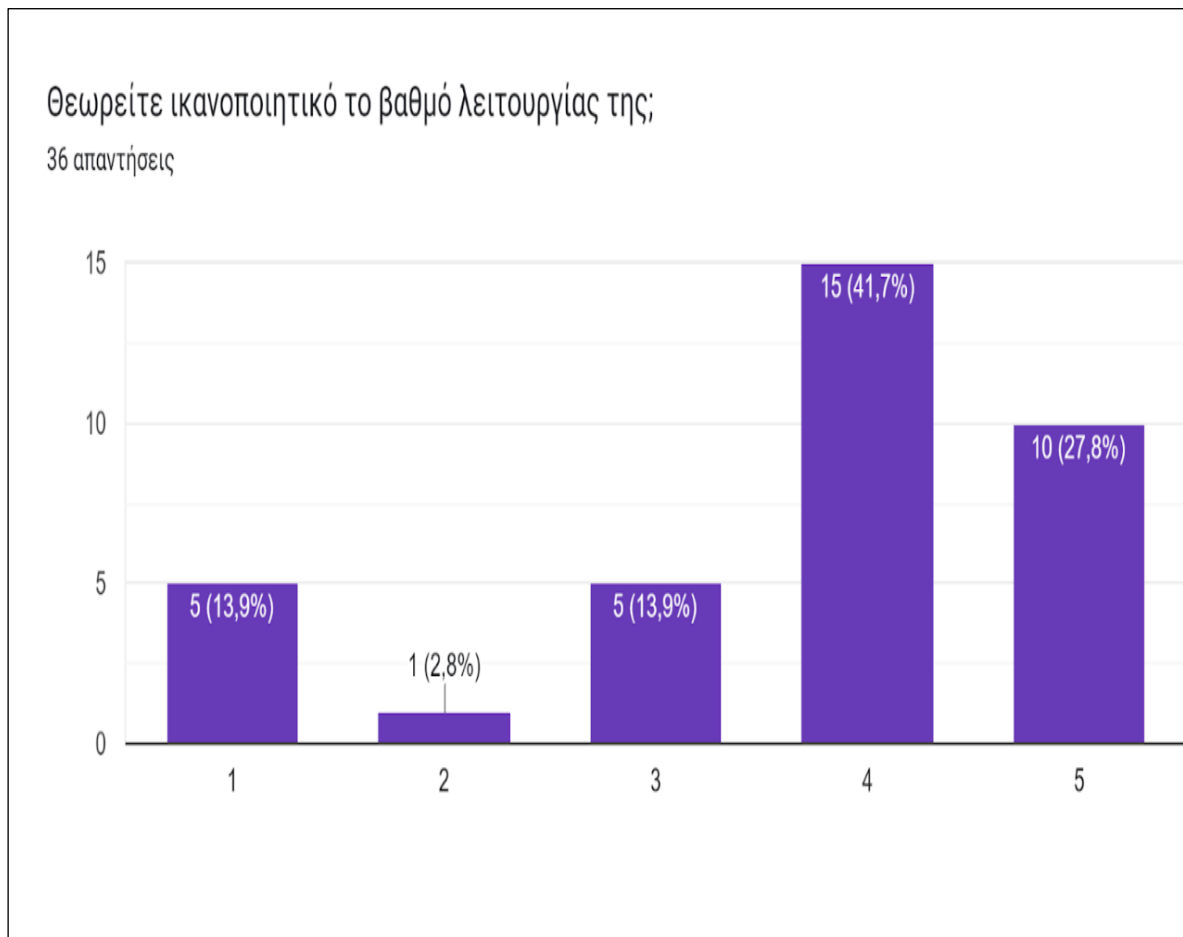

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 17^η: Θεωρείτε ικανοποιητικό το βαθμό λειτουργίας της Οικονομικής Επιτροπής;

Στο ερώτημα αυτό το 70% περίπου (41,7% και 27,8%) τείνουν στο μέγιστο βαθμό ως προς τον βαθμό ικανοποίησης της ΟΕ 13,9% τοποθετείται στο μέσο της κλίμακας ενώ ένα 13,9% τείνει στην απάντηση περί μη ικανοποιητικού βαθμού λειτουργίας της.

Διάγραμμα 5.22: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ικανοποιητικό το βαθμό λειτουργίας της Οικονομικής Επιτροπής.

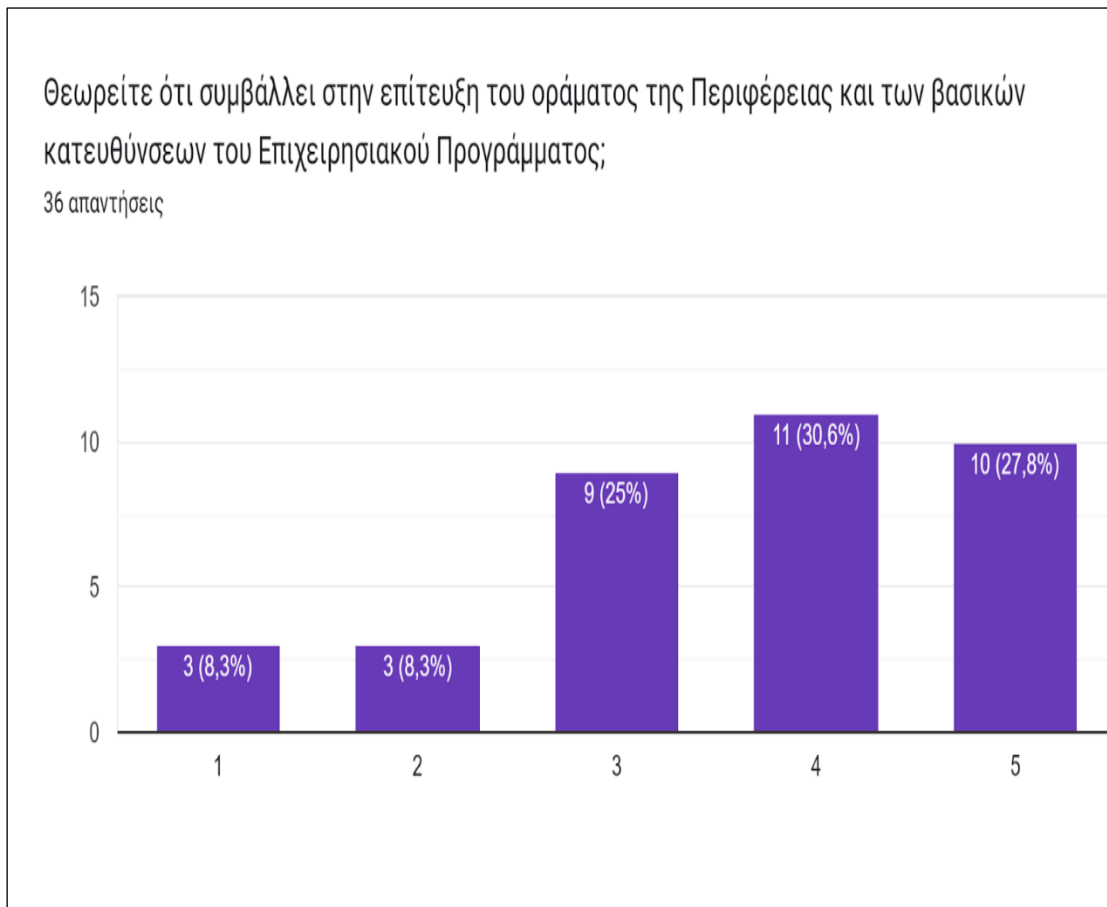
Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 18^η: Θεωρείτε ότι συμβάλλει στην επίτευξη του οράματος της Περιφέρειας και των βασικών κατευθύνσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος;

Στο ερώτημα αυτό οι απαντήσεις μοιράζονται με το 60% περίπου (30,6% και 27,8%) να τείνει προς την συμφωνία για το ρόλο της. Επίσης καταγράφεται ένα ποσοστό 25% που τοποθετείται στο μέσο της κλίμακας ενώ υπάρχουν και ποσοστά 8,3% και 8,3% που τείνουν στην διαφωνία.

Διάγραμμα 5.23: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι συμβάλλει στην επίτευξη του οράματος της Περιφέρειας και των βασικών κατευθύνσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

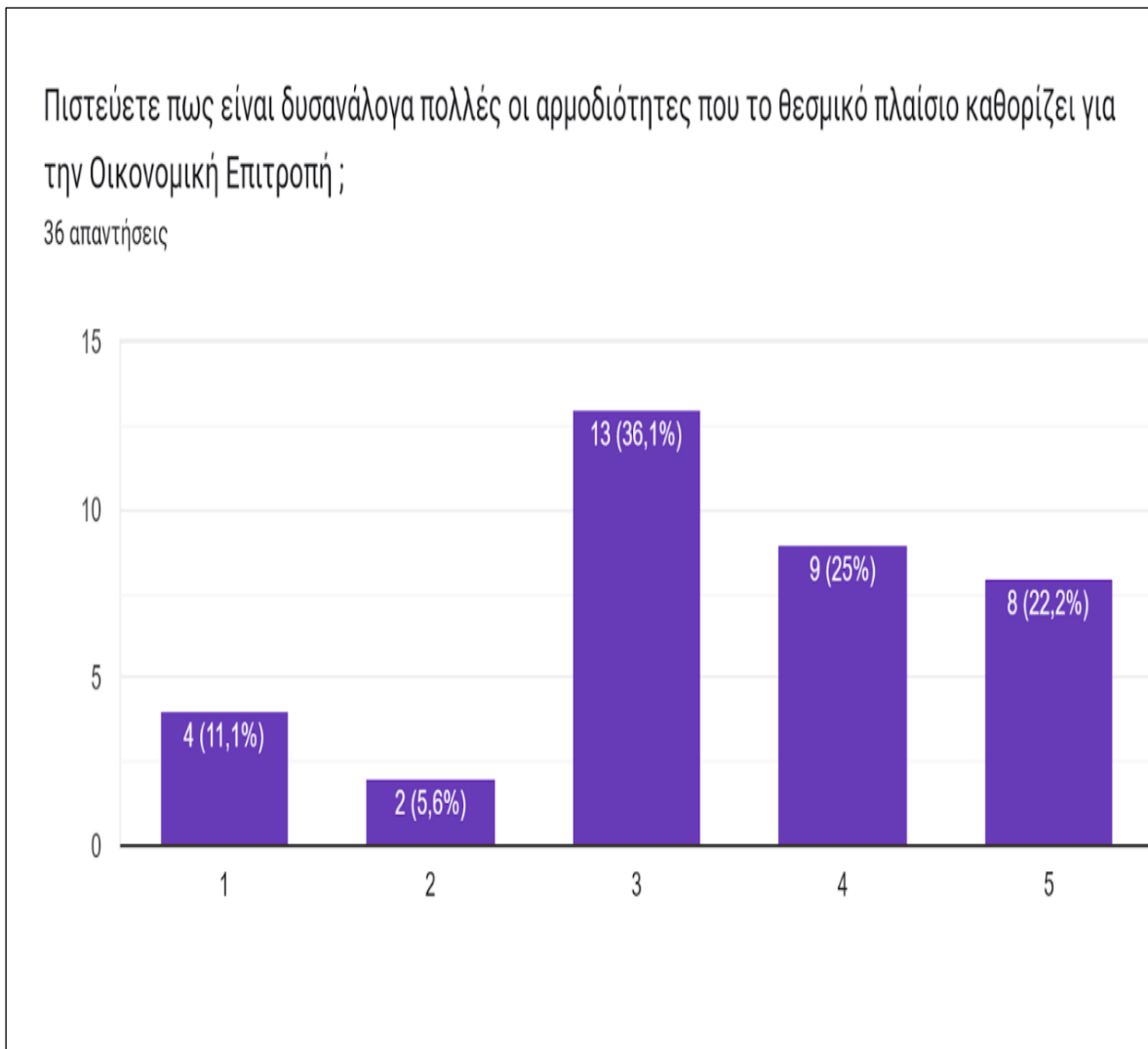

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 19^η: Πιστεύετε πως είναι δυσανάλογα πολλές οι αρμοδιότητες που το θεσμικό πλαίσιο καθορίζει για την Οικονομική Επιτροπή;

Στο ερώτημα αυτό το 36,1% τοποθετήθηκε στο μέσο της κλίμακας ενώ το 25 % και το 22,2% επέλεξε τις απαντήσεις 4 και 5 που αντιστοιχούν σε συμφωνία θεωρώντας ότι οι αρμοδιότητες είναι δυσανάλογα πολλές.

Διάγραμμα 5.24: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως είναι δυσανάλογα πολλές οι αρμοδιότητες που το θεσμικό πλαίσιο καθορίζει για την Οικονομική Επιτροπή.

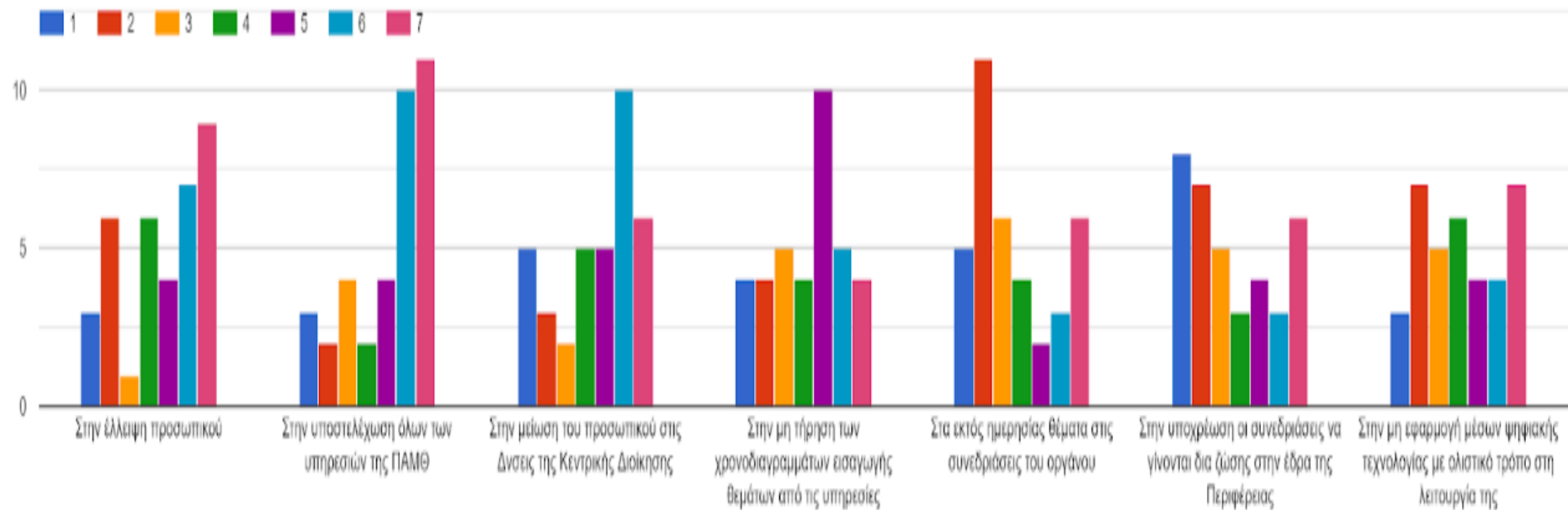
Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 20^η: Που εντοπίζετε τις σοβαρότερες ,κατά την άποψή σας, δυσχέρειες στη λειτουργία της;

Στην ερώτηση αυτή δόθηκαν 7 πιθανές απαντήσεις για κάθε μία από αυτές ζητήθηκε η τοποθέτηση των ερωτηθέντων σε μία ιεραρχική κλίμακα που περιείχε 7 επιλογές με το 7 να αντιστοιχεί στη σοβαρότερη δυσχέρεια.

Διάγραμμα 5.25: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το που εντοπίζουν τις σοβαρότερες δυσχέρειες στη λειτουργία της ΟΕ.

Που εντοπίζετε τις σοβαρότερες, κατά την άποψή σας, δυσχέρειες στη λειτουργία της; (Βαθμολογήστε από 1 έως 7 καθεμία από τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας 7 στη σοβαρότερη και 1 στη λιγότερο σοβαρή)

Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων

Πίνακας 5.1: Ανάλυση απαντήσεων στις επιμέρους ερωτήσεις

Οι απαντήσεις αναλυτικά όπου 7 η περισσότερο και 1 η λιγότερο σοβαρή							
	1	2	3	4	5	6	7
Στην έλλειψη προσωπικού	3	6	1	6	4	7	9
Στην υποστελέχωση όλων των υπηρεσιών της ΠΑΜΘ	3	2	4	2	4	10	11
Στην μείωση του προσωπικού στις Δνσεις της Κεντρικής Διοίκησης	5	3	2	5	5	10	6
Στην μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων εισαγωγής θεμάτων από τις υπηρεσίες	4	4	5	4	10	5	4
Στα εκτός ημερησίας θέματα στις συνεδριάσεις του οργάνου	5	11	6	4	2	3	6
Στην υποχρέωση οι συνεδριάσεις να γίνονται δια ζώσης στην έδρα της Περιφέρειας	8	7	5	3	4	3	6
Στην μη εφαρμογή μέσων ψηφιακής τεχνολογίας με ολιστικό τρόπο στη λειτουργία της	3	7	5	6	4	4	7

Θεωρώντας εξαιρετικά σημαντική την παραπάνω ερώτηση προκειμένου να αξιολογηθούν δυσχέρειες ζητήθηκε από τους ερωτηθέντες, εφόσον το επιθυμούν να τοποθετηθούν με δικές τους εκτιμήσεις. Ελήφθησαν οι παρακάτω απαντήσεις:

- Η Ο.Ε. είναι ένα πολιτικό στην ουσία όργανο, "δεμένο" απόλυτα με νόμους και διατάξεις από την τάξη που έχει την εξουσία κράτους και Τοπικής Διοίκησης. Συνεπώς η λειτουργία της είναι με σαφήνεια προσανατολισμένη για την εξυπηρέτηση των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων που δραστηριοποιούνται και δια του Ε.Π., γι' αυτό το λόγο δεν υπάρχει στη λειτουργία της επιτροπής, δεν επιτρέπεται ουσιαστικά, λαϊκός έλεγχος.
- Η ΟΕ θα πρέπει να έχει τεχνική και νομική υποστήριξη, διότι υπάρχει μεγάλο εύρος θεμάτων που απαιτούν εξειδικευμένες τεχνικές και νομικές γνώσεις.
- Συχνά μοιάζει να αυτονομείται η ΟΕ από το ΠΣ με τις αρμοδιότητες που έχει και ενώ στην ουσία θα έπρεπε να είναι εισηγητικό όργανο όπως οι κοινοβουλευτικές επιτροπές έχει στην ουσία γίνει αποφασιστικό. Στην θητεία μου διαπίστωνα ότι συχνά οι συνεδριάσεις ήταν εικονικές δια περιφοράς πράγμα που σταμάτησα παρότι αναπληρωματικό μέλος. Επίσης διαπίστωνα την μεγάλη ουσιαστικά δύναμη των υπηρεσιακών στελεχών της περιφέρειας. Πάντα υπήρχε μια ατέλεια στις προκηρύξεις την οποία μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για να ανατραπεί οποιαδήποτε έργο κατέληγε σε "ανεπιθύμητα " χέρια.
- Έλλειψη και κακή προετοιμασία εισηγητών και διοίκησης.

Από τα εξειδικευμένα ερωτήματα που αφορούν στη λειτουργία της ΟΕ αυτή καθ' αυτή οι συμμετέχοντες και συμμετέχουσες στην έρευνα εμφανίζονται σε συντριπτικό ποσοστό ικανοποιημένοι από την λειτουργία της αξιολογώντας ως πολύ σημαντικό το ρόλο της στην εν γένει λειτουργία της ΠΑΜΘ συμβάλλοντας στην υλοποίηση του αναπτυξιακού της οράματος.

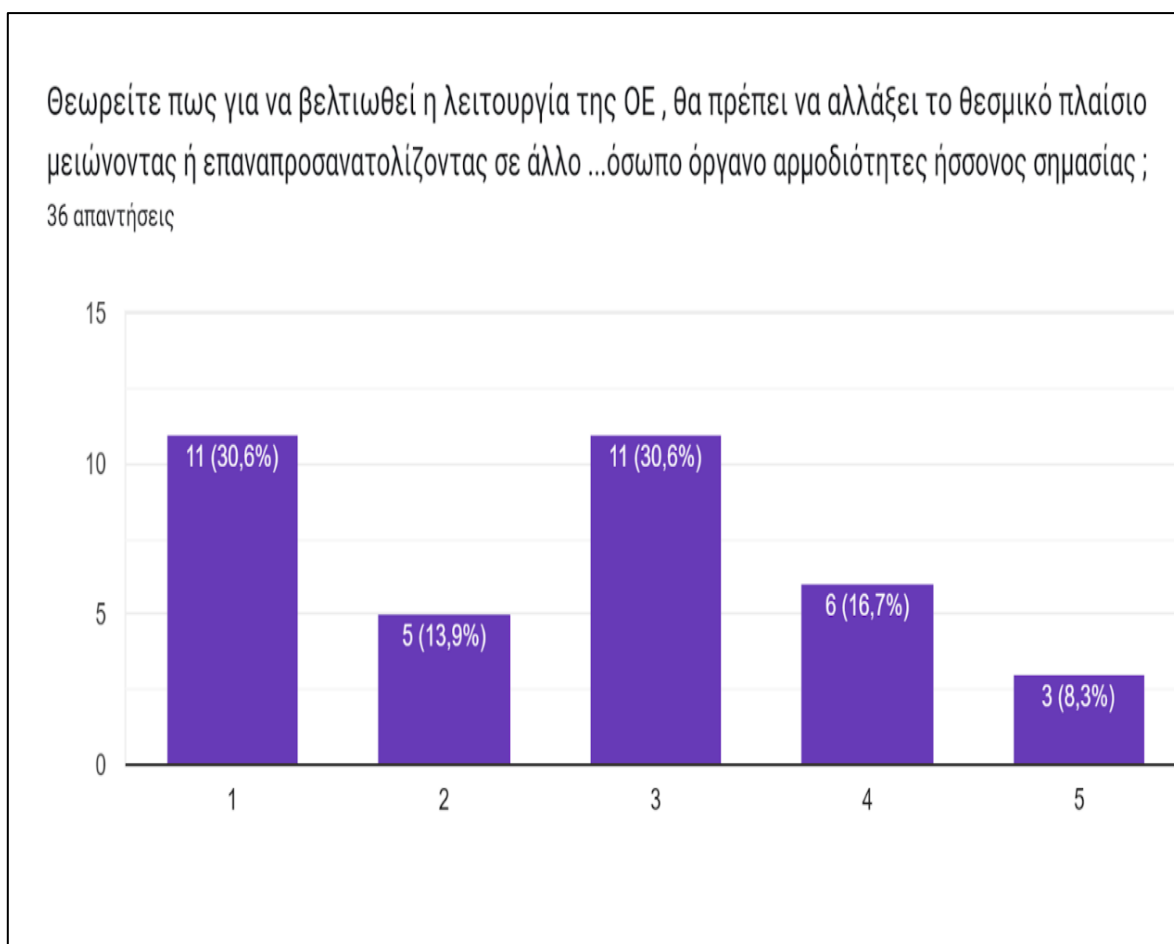
Τα μέλη της ΟΕ που απάντησαν το ερωτηματολόγιο δεν θεωρούν δυσανάλογα πολλές της αρμοδιότητες που της έχουν δοθεί εστιάζοντας ως αιτίες των δυσχερειών που αντιμετωπίζει στη λειτουργία της την έλλειψη προσωπικού και την υποστελέχωση κυρίως των υπηρεσιών της κεντρικής διοίκησης στην οποία οργανικά ανήκει και λιγότερο στην εισαγωγή πολλών θεμάτων πέραν της ημερήσιας διάταξης, της υποχρέωσης συνεδρίασης στην έδρα της ΠΑΜΘ και την μη αξιοποίηση σε ικανοποιητικό βαθμό, της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και της ψηφιακής τεχνολογίας.

5.4 Προτάσεις καλής λειτουργίας

Ερώτηση 21^η: Θεωρείτε πως για να βελτιωθεί η λειτουργία της ΟΕ, θα πρέπει να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο μειώνοντας ή επαναπροσανατολίζοντας σε άλλο συλλογικό ή μονοπρόσωπο όργανο αρμοδιότητες ή σsonος σημασίας;

Στο ερώτημα αυτό το 30,6% τοποθετήθηκε στην επιλογή της απόλυτης διαφωνίας με τις υπόλοιπες απαντήσεις να διαμοιράζονται όπως παρακάτω.

Διάγραμμα 5.26: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν πως για να βελτιωθεί η λειτουργία της ΟΕ, θα πρέπει να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο μειώνοντας ή επαναπροσανατολίζοντας σε άλλο συλλογικό ή μονοπρόσωπο όργανο αρμοδιότητες ή σsonος σημασίας.

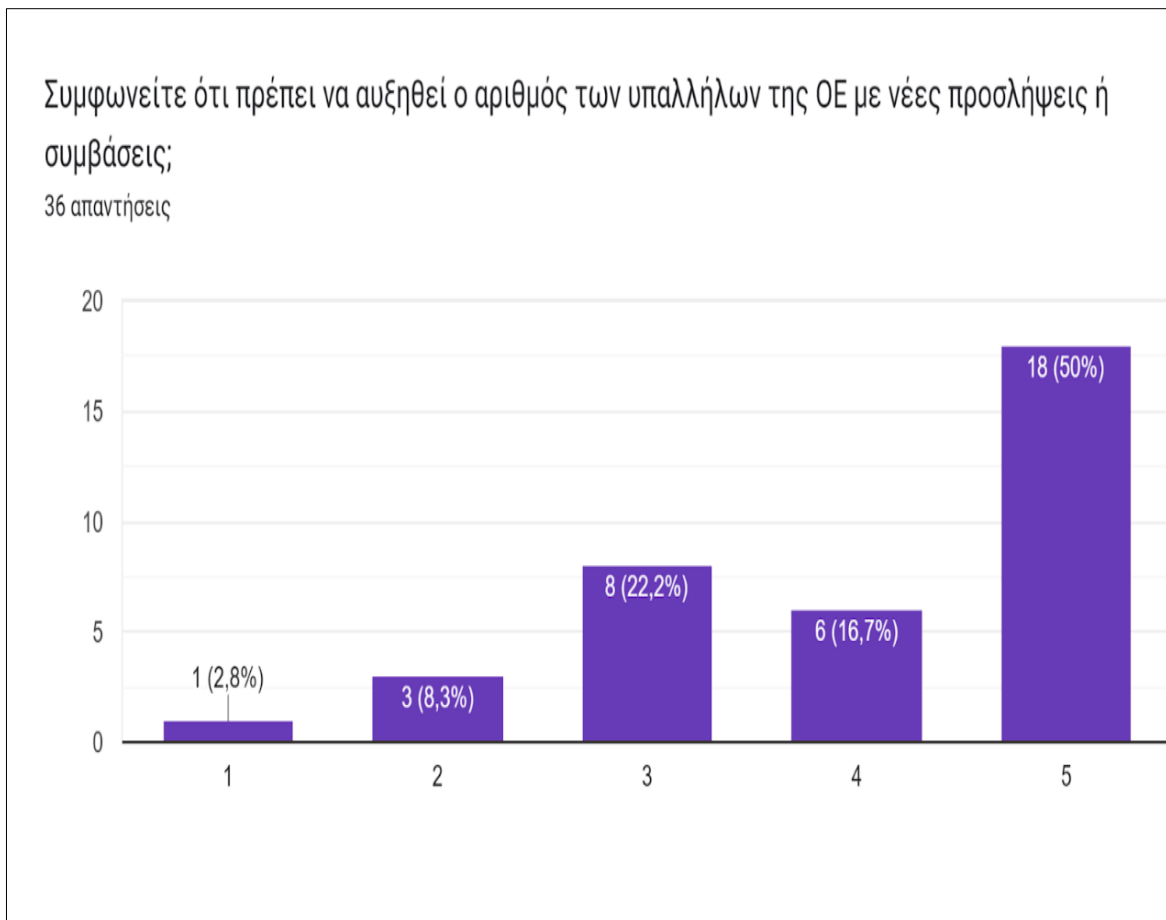

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 22^η: Συμφωνείτε ότι πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των υπαλλήλων της ΟΕ με νέες προσλήψεις ή συμβάσεις;

Εδώ το 50% συμφωνεί για την ανάγκη αυτή απόλυτα ενώ ένα άλλο 16,7% τείνει προς αυτή τη θέση.

Διάγραμμα 5.27: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν ότι πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των υπαλλήλων της ΟΕ με νέες προσλήψεις ή συμβάσεις.

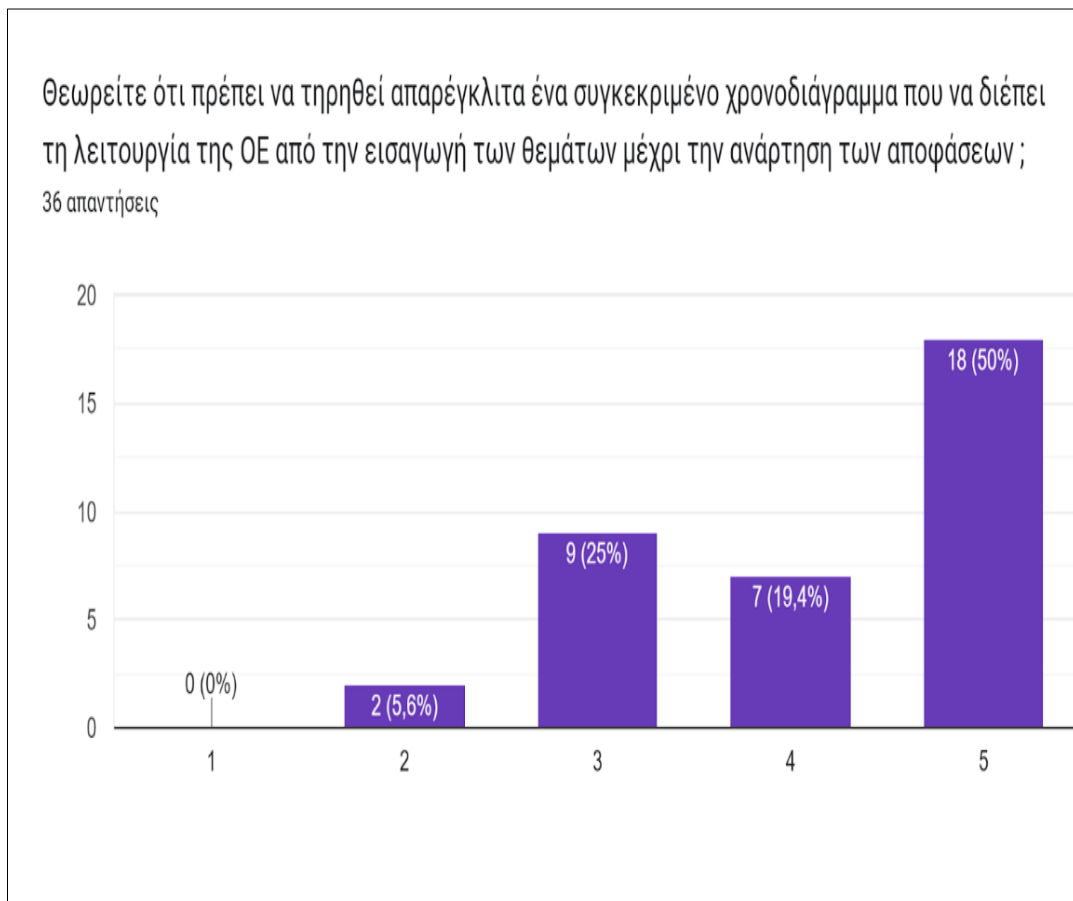

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 23^η: Θεωρείτε ότι πρέπει να τηρηθεί απαρέγκλιτα ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που να διέπει τη λειτουργία της ΟΕ από την εισαγωγή των θεμάτων μέχρι την ανάρτηση των αποφάσεων;

Οι απαντήσεις 4 και 5 που τείνουν στην συμφωνία με τη θέση αυτή, μαζί ,αθροίζουν περίπου το 70% των απαντήσεων.

Διάγραμμα 5.28: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν θεωρούν ότι πρέπει να τηρηθεί απαρέγκλιτα ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που να διέπει τη λειτουργία της ΟΕ από την εισαγωγή των θεμάτων μέχρι την ανάρτηση των αποφάσεων.

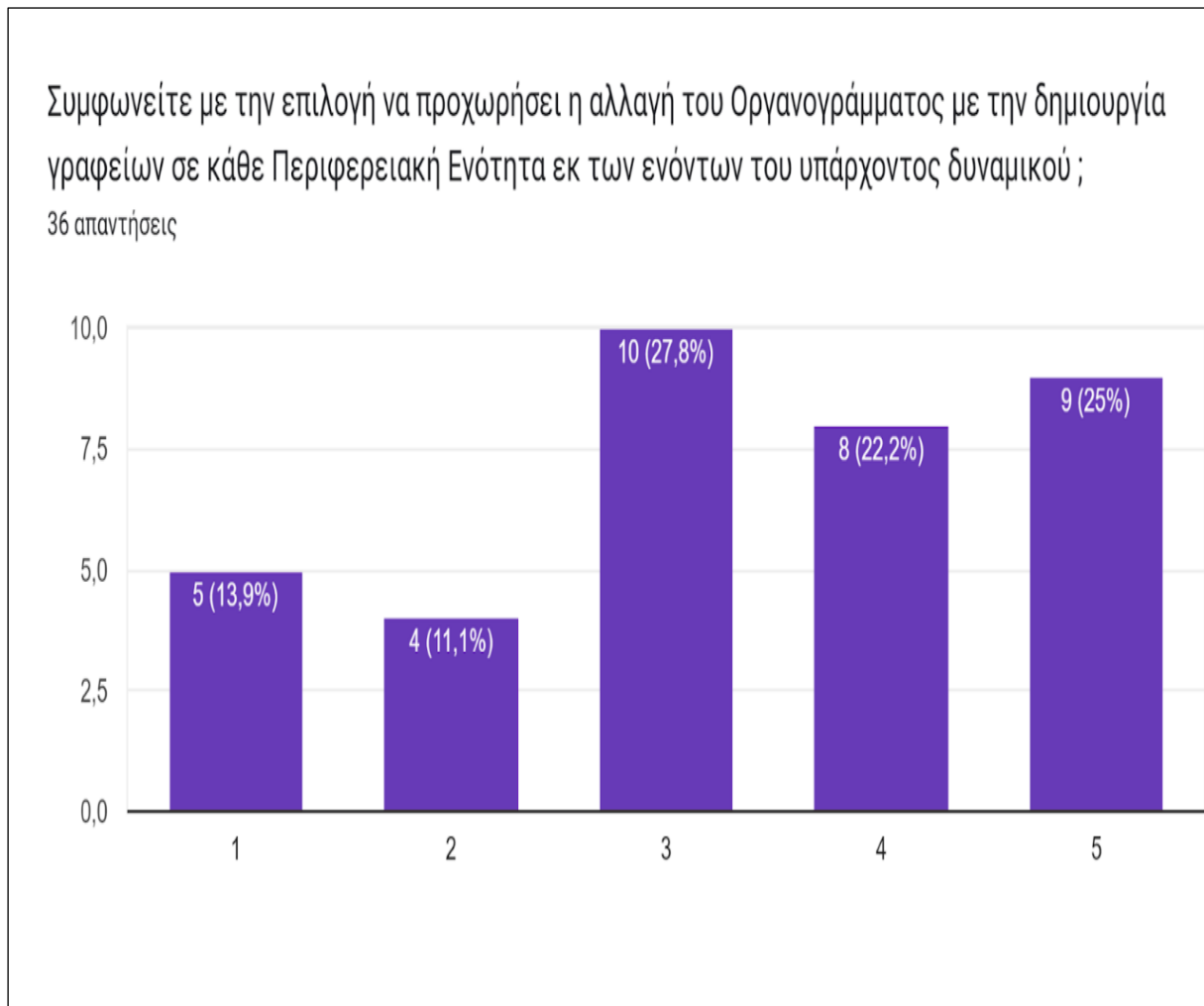
Πηγή: Ίδια επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 24^η: Συμφωνείτε με την επιλογή να προχωρήσει η αλλαγή του Οργανογράμματος με την δημιουργία γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα εκ των ενόντων του υπάρχοντος δυναμικού;

Πρόκειται για απόφαση που ελήφθη από το Περιφερειακό Συμβούλιο της Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης ως πρόταση για την αντιμετώπιση των λειτουργικών δυσχερειών της ΟΕ. Από τις απαντήσεις διαφαίνεται το 77% του συνόλου των απαντήσεων τοποθετούνται θετικά ή ουδέτερα στην πρόταση.

Διάγραμμα 5.29: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν με την επιλογή να προχωρήσει η αλλαγή του Οργανογράμματος με την δημιουργία γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα εκ των ενόντων του υπάρχοντος δυναμικού.

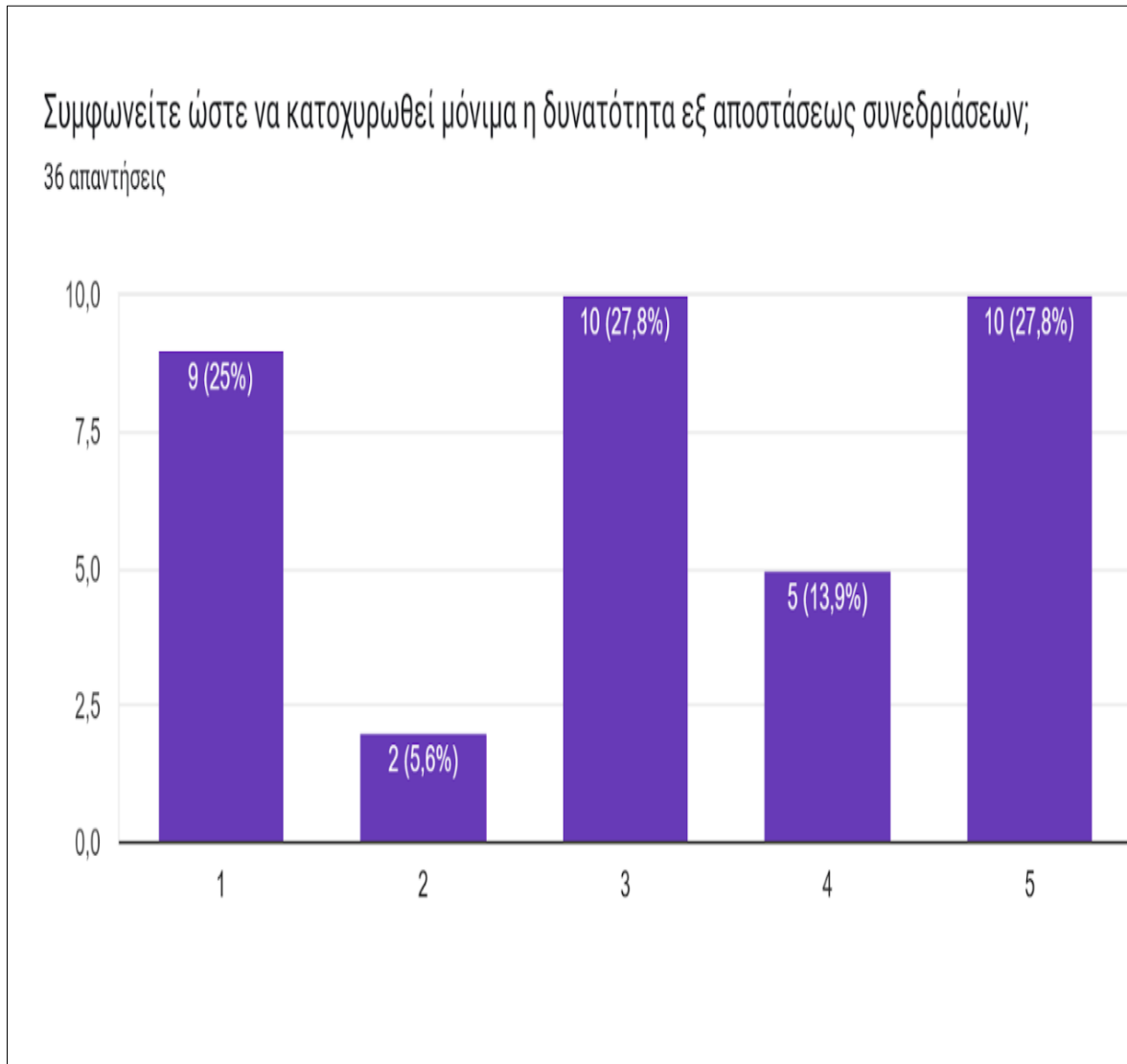

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 25^η: Συμφωνείτε ώστε να κατοχυρωθεί μόνιμα η δυνατότητα εξ αποστάσεως συνεδριάσεων;

Πρόκειται για εφαρμογή ψηφιακών μέσων στα πλαίσια της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Το 27,8% των απαντήσεων συμφωνεί απολύτως, το 25% επιμένει στις δια ζώσης συνεδριάσεις ενώ ουδέτερη στάση για το θέμα κρατά το 27,8%.

Διάγραμμα 5.30: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν συμφωνούν ώστε να κατοχυρωθεί μόνιμα η δυνατότητα εξ αποστάσεως συνεδριάσεων.

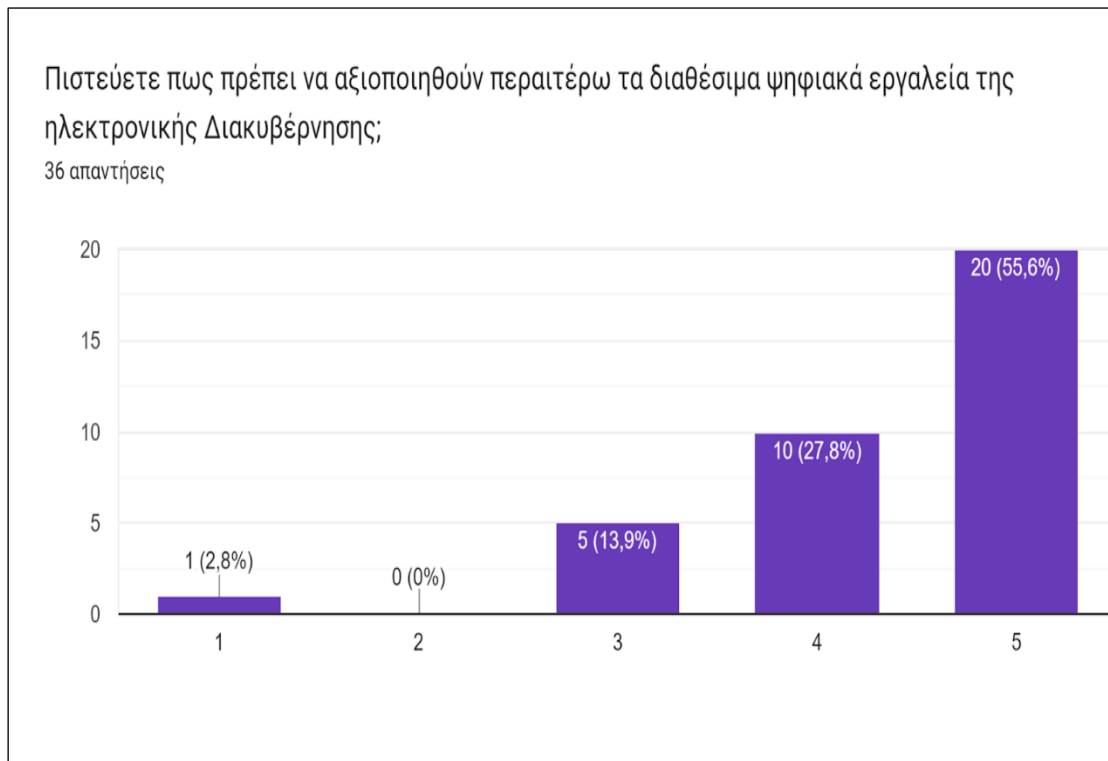

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Ερώτηση 26^η: Πιστεύετε πως πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία της ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης;

Στην τελευταία αυτή ερώτηση οι απαντήσεις 4 και 5 δηλαδή η συμφωνία με τη χρησιμοποίησή τους φτάνει περίπου το 80%.

Διάγραμμα 5.31: Ποσοστά απαντήσεων των συμμετεχόντων στην έρευνα σχετικά με το αν πιστεύουν πως πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία της ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης;

Πηγή: Ιδία επεξεργασία πρωτογενών δεδομένων.

Η έρευνα ολοκληρώθηκε με την επίκληση καταγραφής προτάσεων από τους ερωτώμενους. Στάλθηκαν δύο απαντήσεις:

- Χρειάζεται να δίνεται μεγαλύτερη δημοσιότητα και έγκαιρα τόσο για τα θέματα και τις εισηγήσεις, όσο και δυνατότητα ενημέρωσης και συμμετοχής στους πολίτες όλης της περιφέρειας. Να υπάρχει πρωτόκολλο διαδικτυακής αναλυτικής ενημέρωσης για κάθε έργο και απόφαση από την στιγμή της εισήγησης ως την ολοκλήρωση. Να υπάρχει διαφάνεια στα πρόσωπα που εμπλέκονται στις προκηρύξεις.
- Θεωρώ απαραίτητη σταθερή ημέρα και ώρα Επιτροπής και έγκαιρη ενημέρωση επί των θεμάτων.

Στην αξιολόγηση των προτάσεων βελτίωσης της λειτουργίας της ΟΕ τα πρώην και νυν μέλη θεωρούν αναγκαία την αύξηση του αριθμού των υπαλλήλων που θα απασχολούνται σε αυτήν βλέποντας επίσης θετικά την πρόταση για αλλαγή του οργανογράμματος μέσω της δημιουργίας γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα, καθώς και την περαιτέρω αξιοποίηση των νέων ψηφιακών τεχνολογιών στην λειτουργία της.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο: Συμπεράσματα

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα αποτελούν σπουδαίο και αναντικατάστατο αναπτυξιακό εργαλείο των αιρετών Περιφερειών. Με την εφαρμογή τους στην πράξη και σε σαφώς οριοθετημένο χρόνο και πάντα σε συντονισμό με τους κοινωνικό-οικονομικούς φορείς ενσαρκώνουν τον στρατηγικό σχεδιασμό τους και προωθούν τις πολιτικές τους. Τα Επιχειρησιακά Προγράμματα αξιοποιούν ή μοχλεύουν σημαντικούς πόρους των Περιφερειών ενώ το στοιχείο της αξιολόγησης και των μετρήσιμων αποτελεσμάτων είναι βασικό στοιχείο του χαρακτήρα τους.

Ένα στοίχημα που η κάθε Περιφέρεια θέτει ουσιαστικά με την υλοποίηση του Περιφερειακού της Προγράμματος είναι να παρακολουθεί μέσα από τους μηχανισμούς που διαθέτει την υλοποίησή του και ταυτόχρονα να ελέγχεται από τα εντεταλμένα προς αυτό συλλογικά όργανα.

Μέσα από την ερευνητική διαδικασία στη μελέτη περίπτωσης της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και σε ένα εξαιρετικά αντιπροσωπευτικό δείγμα αιρετών συμβούλων και Αντιπεριφερειάρχων διερευνήθηκε η αντίληψη που διαμορφώνουν για το ρόλο, το χαρακτήρα και την αποτελεσματικότητα του Περιφερειακού της Επιχειρησιακού Προγράμματος απολύτως συνυφασμένου με τον ευρύτερο στρατηγικό της σχεδιασμό.

Η Οικονομική Επιτροπή της ΠΑΜΘ ως ένα βασικό συλλογικό της όργανο συνδέεται άρρηκτα με την λειτουργία της και φυσικά έμμεσα με τον Επιχειρησιακό της σχεδιασμό μιας και τη συντριπτική πλειοψηφία των έργων, προγραμμάτων και πολιτικών που αυτό εμπεριέχει συνθέτουν την θεματολογία των συνεδριάσεών της. Διερευνήθηκε λοιπόν μέσω του ερωτηματολογίου αυτή η συσχέτιση και η διαλειτουργικότητα που προκύπτει από την ανάγκη σύλληψης, εφαρμογής και αξιολόγησής του στην πράξη.

Επιπρόσθετα και πάλι ως μελέτη περίπτωσης διερευνήθηκε η λειτουργία της ΟΕ της ΠΑΜΘ μέσα από την αξιολογική προσέγγιση των διατελεσάντων αλλά και νυν μελών της. Τέλος ζητήθηκε η άποψή τους πάνω σε πρωτοβουλίες και πολιτικές που θα οδηγούσαν σε βελτίωση της λειτουργικότητάς της όσο σε επίπεδο αρμοδιοτήτων όσο και σε εκείνο της καθημερινότητάς της. Μέσα από το ερωτηματολόγιο προέκυψαν προτάσεις πολιτικής αλλά και αξιολογήσεις για το έργο και το χαρακτήρα της ΟΕ της ΠΑΜΘ.

Από τη καταγραφή των δημογραφικών ακόμη στοιχείων φαίνεται ότι οι γυναίκες αποτελούν μια διαχρονική μειοψηφία η οποία χαρακτηρίζει και το Περιφερειακό συμβούλιο.

Ενδιαφέρον στοιχείο του δείγματος που αξιολογείται θετικά σε μία εξελισσόμενη απαιτητικά εποχή, είναι το επίπεδο γνώσεων των συμμετεχόντων στην ΟΕ με τα μισά μέλη της να είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών με σημαντικό επίσης αριθμό να διαθέτουν και διδακτορικό τίτλο.

Σημαντικό μέρος των όσων έδωσαν απαντήσεις κατείχαν ή κατέχουν θέση Αντιπεριφερειάρχη άρα δυνητικών μελών και της Εκτελεστικής Επιτροπής η λειτουργία της οποίας συνδέεται ευθέως με την παρακολούθηση της εφαρμογής του Επιχειρησιακού της Προγράμματος. Ο χρόνος επίσης συμμετοχής στην ΟΕ που κατά συντριπτική πλειοψηφία είναι άνω των δύο ετών πιστοποιεί την επαρκή κατανόηση της λειτουργίας, των αναγκών και των απαιτήσεων της ΟΕ. Αξιοσημείωτο στοιχείο της έρευνας είναι η καλή γνώση την οποία δήλωσε ότι έχει για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΑΜΘ το συντριπτικό ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα.

Στην διερεύνηση της άποψης που είχαν οι ερωτηθέντες για την έμφαση που αυτό δίνει στους βασικούς άξονες προτεραιότητας του Επιχειρησιακού Προγράμματος η πλειοψηφία των απαντήσεων με μικρές αυξομειώσεις δέχεται ότι το ΠΕΠ της ΑΜΘ δίνει πράγματι έμφαση στην αξιοποίηση της γεωστρατηγικής της θέσης, στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της, στην κοινωνική συνοχή, στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος.

Στον τομέα της προσέλκυσης επενδύσεων, της ενίσχυσης της επιχειρηματικότητας και της εφαρμογής ενός εξωστρεφούς οικονομικού σχεδίου, ενός πεδίου που συνδέεται ευθέως με την ανάπτυξη και την ανεργία τα πρώην και νυν μέλη της Οικονομικής Επιτροπής της ΠΑΜΘ δέχονται πλειοψηφικά ότι αυτό συμβαίνει ωστόσο εκφράζουν επιφυλάξεις για τον τρόπο που αυτό επιχειρείται να εφαρμοστεί κάνοντας λόγο για ευκαιριακότητα και ανάγκη έμφασης σε πιο συνεκτικές πολιτικές. Τέλος η συντριπτική τους πλειοψηφία δέχεται ότι το ΠΕΠ αξιοποιεί πραγματικά τις διαθέσιμες Ευρωπαϊκές χρηματοδοτήσεις.

Κομβικής σημασίας για την ουσία της έρευνας ήταν το ερώτημα για το κατά πόσο τα μέλη της ΟΕ νοιάζονται για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος και θέλουν να ενημερώνονται τακτικά για την πορεία του, με την μεγάλη πλειοψηφία να απαντά ότι κάποια στιγμή κατά τη διάρκεια της συμμετοχής τους στο συλλογικό όργανο το αιτήθηκε.

Πλειοψηφικές ποσοστιαία ήταν και οι απαντήσεις που δέχονται κατ' ουσίαν ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα εφαρμόζεται στην πράξη ωστόσο στην καταγραφή της ικανοποίησής τους για την λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του προγράμματος η πλειοψηφία των μελών τοποθετήθηκε σε μία μάλλον μέση θέση εκφράζοντας έτσι εμμέσως ενδιασμούς γι' αυτόν.

Πολύ ενδιαφέρουσα η απάντηση των ερωτηθέντων στην επιρροή της πολιτικής βούλησης των διοικήσεων ως προς την προτεραιοποίηση ουσιαστικά των μέτρων του Προγράμματος καθώς

η συντριπτική πλειοψηφία δέχεται πως αυτό συμβαίνει. Τα μέλη της ΟΕ τοποθετούνται ουδέτερα και στην «περιρρέουσα» πεποίθηση πως το Πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται στην πράξη κάτι που ενδεχομένως δυσκολεύει την αποτελεσματική υλοποίησή του.

Στο επίσης σημαντικό για την έρευνα ερώτημα που διερευνά την άποψη των πρώην και νυν μελών της ΟΕ για την διασύνδεση των αρμοδιοτήτων της με την υλοποίηση του ΠΕΠ οι απαντήσεις τείνουν προ την αποδοχή της θέσης αυτής χωρίς ωστόσο να καταγράφεται συντριπτικό ποσοστό γεγονός που επιβεβαιώνει ότι δεν έχουν ξεκάθαρη εικόνα για την ανάγκη να υπάρξει λειτουργική διασύνδεσή τους ή αλλαγή του πλαισίου που να οδηγεί ευθέως σε αυτή. Σίγουρα ωστόσο δέχονται εμφατικά ότι η ενημέρωση για την πορεία του θα έπρεπε να κατοχυρωθεί στην πράξη.

Σχετικά με τη λειτουργία της ΟΕ τα ερωτηθέντα πρώην και νυν μέλη της αναγνωρίζουν συντριπτικά ως πολύ σημαντικό το ρόλο της ενώ στην ερώτηση για το κατά πόσο η λειτουργία της είναι ικανοποιητική η συντριπτική πλειοψηφία των απαντήσεων τείνει στην απολύτως καταφατική απάντηση.

Η ΟΕ επίσης συμβάλει κατά τους ερωτηθέντες στην υλοποίηση του οράματος της Περιφέρειας που εμμέσως αναγνωρίζουν αξιολογικά ως σημαντικό το ρόλο της στην υλοποίηση των κατευθύνσεων του Επιχειρησιακού της σχεδίου.

Ως προς τις αρμοδιότητες που της έχουν διαχρονικά ανατεθεί τα μέλη της, διατελέσαντα και νυν, θεωρούν ότι είναι ουσιαστικά δυσανάλογα πολλές και έτσι επιβαρύνουν την λειτουργία της.

Στην αναζήτηση των αιτίων που δυσχεραίνουν την ομαλή λειτουργία της ΟΕ της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης οι απαντήσεις αξιολογούν ως βασικότερα την υποστελέχωσή της καθώς και τη μείωση του προσωπικού των Διευθύνσεων Διοίκησής της αλλά και του προσωπικού εν γένει. Αξιολογούνται παράλληλα ως σημαντικά προβλήματα αλλά όχι πρωτεύοντα η εισαγωγή υπέρμετρων εκτός ημερησίας διάταξης θεμάτων, η μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων εισαγωγής τους ενώ σοβαρή θέση καταλαμβάνει η υποχρέωση της διαζώσης συμμετοχής των μελών της στις συνεδριάσεις της και η μη αξιοποίηση των δυνατοτήτων και των εργαλείων που προσφέρει η ψηφιακή διακυβέρνηση.

Στο πεδίο της διερεύνησης των τρόπων βελτίωσης της λειτουργίας της η πλειοψηφία των ερωτώμενων δεν θεωρεί πως ο επαναπροσανατολισμός αρμοδιοτήτων σε άλλα συλλογικά ή μονοπρόσωπα όργανα θα εισέφεραν σοβαρά προς αυτή την κατεύθυνση.

Σχετικά με την ανάγκη αύξησης του αριθμού του εμπλεκόμενου προσωπικού καθώς και της αυστηρής τήρησης των χρονοδιαγραμμάτων εισαγωγής θεμάτων οι ερωτηθέντες εκφράζουν πλειοψηφικά τη συμφωνία τους. Ενδιαφέρουσα είναι η πλειοψηφική τοποθέτηση στην πρόταση

για μόνιμη αποκέντρωση που θα προκύψει από την δομική αλλαγή του Οργανογράμματος, της μετατροπής του Τμήματος σε Δνση και την παράλληλη λειτουργία αυτόνομων γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα που θα συντονίζονται από το κέντρο.

Επίσης τα μέλη συμφωνούν στην ανάγκη περεταίρω αξιοποίησης των μέσων ψηφιακής και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ενώ στην αξιολόγηση της πρότασης για την θεσμοθέτηση μόνιμων εξ αποστάσεων συνεδριάσεων τα μέλη «τριχοτομούνται» χωρίς να τοποθετούνται ευδιάκριτα πλειοψηφικά υπέρ ή κατά της προαναφερθείσας πρότασης.

6.1 Προτάσεις πολιτικής

Από την έρευνα προκύπτει η σοβαρή διασύνδεση που διέπει την εφαρμογή των δράσεων που εμπεριέχονται στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης και της Οικονομικής της Επιτροπής ως ενός κομβικού συλλογικού της Οργάνου.

Η ΟΕ είναι το εργαλείο εκείνο που συντονίζει στην πράξη την υλοποίηση του Προγράμματος καθώς ένα μεγάλο μέρος αυτών που περιλαμβάνει συνδέονται με τις εγκρίσεις στις οποίες αυτή προχωρά. Η πολιτεία οφείλει να κατανοήσει το ρόλο αυτό και να κατοχυρώσει θεσμικά την λειτουργία της προκειμένου αυτή να ανταποκριθεί με επιτυχία στις απαιτήσεις των έργων, δράσεων και πρωτοβουλιών που εγκρίνει. Η ενημέρωση για το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα αποτελεί ένα ζητούμενο το οποίο οφείλει να αποκτήσει ουσιαστικά θεσμικά χαρακτηριστικά στη λειτουργία της ΟΕ.

Ειδικά η Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης σύμφωνα με τις απόψεις που εξέφρασαν τα πρώην και νυν μέλη της Οικονομικής Επιτροπής θα πρέπει να στηρίζει σοβαρά την λειτουργία της με την ενίσχυσή της με προσωπικό, να προχωρήσει στην «αποκέντρωση» της λειτουργίας της με αλλαγές στο Οργανόγραμμα και ίδρυση γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα ,περεταίρω αξιοποίηση των τεχνολογικών μέσων και της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και την τήρηση αυστηρών χρονοδιαγραμμάτων που θα την διέπουν.

Τέλος το ζήτημα των αρμοδιοτήτων παραμένει ζητούμενο αφού η πράξη έδειξε ότι η λεγόμενη «κυβερνησιμότητα» των ΟΤΑ δευτέρου βαθμού σε κάθε περίπτωση συνδέεται με την λειτουργία της ΟΕ στην οποία ανατίθενται κατά περίπτωση ενώ η κατοχύρωση της διαφάνειας συχνά οδηγεί σε γραφειοκρατικές αγκυλώσεις που φαλκιδεύουν τον ίδιο το θεσμό της αιρετής αυτοδιοίκησης.

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Δεληθέου, Β., Ποδηματάς, Ε., Μιχαλάκη, Ε. (2018). Συγχρηματοδοτούμενα Προγράμματα και η συμβολή τους στην Περιφερειακή και Τοπική Ανάπτυξη στην Ελλάδα. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστήμων*, 18(69), 1-17. Ανάκτηση από <https://journals.lib.uth.gr/index.php/tovima/article/view/810/775> (18/8/2023).
- Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (2011). *Εγχειρίδιο Συμπλήρωσης των Εντύπων του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφερειών*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ.
- Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (2011). *Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Περιφερειών*. Αθήνα: ΕΕΤΑΑ.
- Κατσούλης, Δ. (1998). Το «σύστημα διακυβέρνησης» των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα – Θεσμικές παθογένειες και ευδόκιμες μεταρρυθμίσεις, στο Ν.-Κ. Χλέπα (επιμ.), *Προοπτικές της Τοπικής Δημοκρατίας*, Αθήνα: Αντ. Σάκκουλας, σελ. 46.
- Λαδιάς, Χ. (2013). *Το σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο της περιφερειακής ανάπτυξης στην Ελλάδα*. Αθήνα: Παπαζήσης. εισαγωγή σελ.22-23, 50-51 .
- Μαγγόπουλος, Γ. (2014). Η μελέτη περίπτωσης ως ερευνητική στρατηγική στην αξιολόγηση προγραμμάτων: θεωρητικοί προβληματισμοί. *Το Βήμα των Κοινωνικών Επιστήμων*, 16(64), 74-78. Ανάκτηση από <https://journals.lib.uth.gr/index.php/tovima/article/view/397/377> (18/8/2023).
- Μπέσιλα-Βήκα, Ε. (1998). *Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης ως φορείς της επιχειρηματικής δραστηριότητας*. Αθήνα: Σάκκουλας σελ11.
- Μπέσιλα-Βήκα, Ε. (2004). *Τοπική αυτοδιοίκηση Σύγχρονες μέθοδοι οργάνωσης των υπηρεσιών της Τοπικής αυτοδιοίκησης: Κονονισμοί λειτουργίας και οργανισμοί εσωτερικής υπηρεσίας Δήμων και Νομικών Προσώπων*. Αθήνα: Σάκκουλας σελ.217.
- Μπέσιλα-Βήκα, Ε. (2010). *Τοπική Αυτοδιοίκηση-υπό το πρίσμα του κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων και του προγράμματος «Καλλικράτης*. Αθήνα: Σάκκουλας σελ.275,469.
- ΠΑΜΘ (2013). *Πενταετές Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2014-2019*. Κομοτηνή: ΠΑΜΘ.
- ΠΑΜΘ (2020). *Περιφερειακό πρόγραμμα ανάπτυξης 2021-2025*. Κομοτηνή: ΠΑΜΘ.
- Παπαδασκαλόπουλος, Α., Χριστοφάκης Μ. (2016). *Περιφερειακός Προγραμματισμός και Αναπτυξιακός Σχεδιασμός*. Αθήνα: Παπαζήσης.
- Πρεβεδούρου, Ε. (2022). *Συλλογικά όργανα της Διοίκησης*. Ανάκτηση από <https://www.prevedourou.gr/> (10/8/2023).

- Σουν, Τ. (2013). *Η τέχνη του πολέμου*. (μτφρ. Ρένα Λέκκου-Δάντου). Πρόλογος Δ.Μπουραντά
Αθήνα: Μίνωας.
- Τσενέ, Η. (1986). *Τοπική αυτοδιοίκηση- Θεωρία και πράξη*. Αθήνα: Φοίβος σελ.136.
- Χριστοφοράκης, Ε. (2000). *Ενδογενής ανάπτυξη σχεδιασμό και πολιτική σε τοπικό επίπεδο*.
Διδακτορική διατριβή, Πάντειο πανεπιστήμιο, Αθήνα σελ.38 &41.

Ξενογλώσση

- Bassegy, M. (1999). *Case study research in educational settings*. Buckingham: Open University
press p.p.41.
- Berlin, L., Brooks-Gunn, J., McCarton, C., McCormick, M. (1998). The effectiveness of early
intervention: examining risk factors and pathways to enhanced development. *Journal
of Preventive Medicine*, 27(2), 238–245.
- Bloom, C. (1986). Strategic planning in the public sector. *Journal of Planning Literature*, 1(2),
254-259.
- Bryson, J.M. (2018). *Strategic Planning for Public and Non-profit Organizations: A Guide to
Strengthening and Sustaining Organizational Achievement*. New Jersey John: Wiley & Son
INC p.p 8.
- Coffey, W., Polèse, M. (2007). *Local development: Conceptual bases and policy implications*.
New York: Routledge p.p.85-93.
- Eadie, D.C. (2000). Change in Chewable Bites: Managing the Strategic Change Portfolio. In:
Rabon, J. (2000). *Handbook of Strategic Management*. New York: Marcel Dekker p.p.123-
139.
- Halachmi, A., Hardy, W.P., Rhoades, B.L. (1993). Demographic Data and Strategic Analysis.
Public Administration Quarterly, 17(2), 159–174.
- Heffron, F. (1989). *Organization Theory and Public Organizations: The Political Connection*.
New Jersey: Prentice Hall.
- Hofler, C., (1975). Towards a Contingency Theory of Business Strategy. *Academy Management
Journal*, 18(4), 784-823.
- Johnson, G., Scholes, K., Whittington, R. (2008). *Exploring corporate strategy*. New Jersey:
Prentice Hall p.p.40.
- Mckeown, M. (2019). *The strategy book*. Retrieved from p.p1
https://books.google.gr/books?hl=el&lr=&id=jegsEAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PT5&dq=strategy&ots=zCuOKsRH5B&sig=Pms8rPG7rped2SAo7hceD9EdtNc&redir_esc=y#v=onepage&q=strategy&f=false (10/8/2023).

- Morgan, K. (2004). Sustainable regions: governance, innovation and scale. *European Planning Studies*, 12(6): 871–889.
- Pike, A., Rodríguez-Pose, A., Tomaney, J. (2006). *Local and Regional Development*. New York: Routledge p.p.1.
- Poister, T.H., Streib, G. (2005). Elements of Strategic Planning and Management in Municipal Government: Status after Two Decades. *Public Administration Review*, 65(1), 45-56
- Poister, T.H., Van Slyke, D.M. (2002). Strategic Management Innovations in State Transportation Departments. *Public Performance and Management Review*, 26(1), 8–74.
- Rumelt, R. (2011). Crown Business. *Strategic Direction*, 28(8) 336.
- Shaw I. (1999). *Qualitative evaluation*. London: Sage p.p.135-138.
- Stake R. (1995). *The art of case study research*. London: Sage.
- Stufflebeam, D. (2001). *Evaluation Models*. San Francisco: Jossey-Bass p.p.34-35.
- Toft, G.S. (1989). Synoptic (One Best Way) Approaches of Strategic Management. In Rabin, J., Miller G.J., & Hildreth, H.W. (eds) *Handbook of Strategic Management* (p. 3–34). New York: Marcel Dekker.
- Yin, R. (2009). *Case Study Research: Design and Methods*. California: Sage Publications.

Διαδικτυακές πηγές

- ΕΕΤΑΑ «Οδηγός κατάρτισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ» <https://www.eetaa.gr/index.php?tag=epixeirisiaka> ανάκτηση 18/7/2023).
- Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης –Οδηγός Χρηματοδοτήσεων https://wwwapp.eetaa.gr/fundings/index.php?tag=view_xrimatodotiseis (ανάκτηση 4/8/2023).
- Επίσημη ιστοσελίδα Περιφέρεια ΑΜΘ “Επιτροπή Αγροτικής Οικονομίας και Περιβάλλοντος” <https://www.pamth.gov.gr/index.php/el/dioikisi/sylogika-organa/epitropi-agrotikis-oikonomias-kai-perivallontos/item/75771-2022-pinakas-10> (ανάκτηση 12/8/2023).
- Επίσημος ιστότοπος Ευρωπαϊκής Ένωσης - Στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης Eurostat <https://ec.europa.eu/eurostat> (ανάκτηση 2/8/2023).
- Επίσημος ιστότοπος εφημερίδας Ημερησίας «Ανεργία νέων: Πάνω από το 20% σε όλες τις ελληνικές περιφέρειες - Σε ποιες υπερβαίνει το 40%» ,Οκτώβριος 2022 https://www.imerisia.gr/oikonomia/55494_anageria-neon-pano-apo-20-se-oles-tis-ellinikes-perifereies-se-poiies-yperbainei-40 (ανάκτηση 2/8/2023).

Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης ΕΣΠΑ 2014-2020 Επίσημη ιστοσελίδα «Χρηματοδοτήσεις ΕΕ» <https://2014-2020.espa.gr/el/Pages/staticEUfunding.aspx> (ανάκτηση 4/8/2023).

Ευρωπαϊκή Επιτροπή επίσημη ιστοσελίδα «Δυνατότητες χρηματοδότησης για δημόσιους οργανισμούς» https://commission.europa.eu/funding-tenders/how-apply/eligibility-who-can-get-funding/funding-opportunities-public-bodies_el (ανάκτηση 21/7/2023).

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο -Συνθήκη Λισσαβόνας <https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/el/in-the-past/the-parliament-and-the-treaties/treaty-of-lisbon> (ανάκτηση 15/7/2023)

Η Βουλή των Ελλήνων - Διαδικτυακή Πύλη -Σύνταγμα <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/f3c70a23769649db9148f24dce6a27c8/FEK%20211-A-24-12-2019%20NEO%20SYNTAGMA.pdf> (ανάκτηση 17/7/2023).

Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης <https://www.ita.org.gr/el/> (ανάκτηση 10/7/2023).

Ιστοσελίδα Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης <https://www.pamth.gov.gr/images/organogramma/organogramma.pdf> (ανάκτηση 2/8/2023).

Ιστοσελίδα της Βουλής των Ελλήνων -Ενημερωτικό σημείωμα του Υπουργείου Εσωτερικών κατά την συζήτηση του σχεδίου «Καλλικράτης» στην Βουλή των Ελλήνων. <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/7f4d3181-8c97-4d49-8212-57bdfef7ff860/1.EnimerotikosimeiomaKallikratis.pdf?fbclid=IwAR2tYXbJT0fkcggy7tnF44FPmh6q-I-o8j5iRk-itFzmVDDX9R7W2jVs> (ανάκτηση 18/7/2023).

Ορίζοντας Ευρώπη» πρόγραμμα πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης επίσημη ιστοσελίδα <https://horizoneurope.gr> (ανάκτηση 6/8/2023).

Υπουργείο Εσωτερικών Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Οργανώσεων Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού και καινοτομίας τμήμα ποιότητας και προτύπων Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης (ΚΠΑ) Το ευρωπαϊκό μοντέλο για τη βελτίωση των δημόσιων οργανώσεων μέσω αυτοαξιολόγηση ΚΠΑ 2020. https://www.eipa.eu/wp-content/uploads/2021/11/CAF2020_Greek.pdf (ανάκτηση 16/7/2023).

Υπουργείο Εσωτερικών - Ομιλία υπουργού εσωτερικών αποκέντρωσης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης -πρόγραμμα “Καλλικράτης” <https://www.ypes.gr/omilia-yπουργoy-esoterikon-apokentrosis-kai-ilektronikis-diakyvernisis-k-g-ragkoysi-sti-diarki-epitropi-dimosias-dioikisis-dimosias-taxis-kai-dikaioynisis-tis-voylis-me-thema-to-programma/> (ανάκτηση 15/7/2023)

Υπουργείο εσωτερικών -επιχειρησιακά προγράμματα περιφερειών http://epota.ypes.gr/?page_id=192 (ανάκτηση 10/7/2023).

Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης -Αιτιολογική έκθεση προγράμματος Καλλικράτη https://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/aitiologiki_kallikrati_9_6_2010.pdf (ανάκτηση 16/7/2023).

Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης -Οργανισμοί Περιφέρειες Ελλάδος <https://geodata.gov.gr/dataset/periphereies-elladas> (ανάκτηση 15/7/2023).

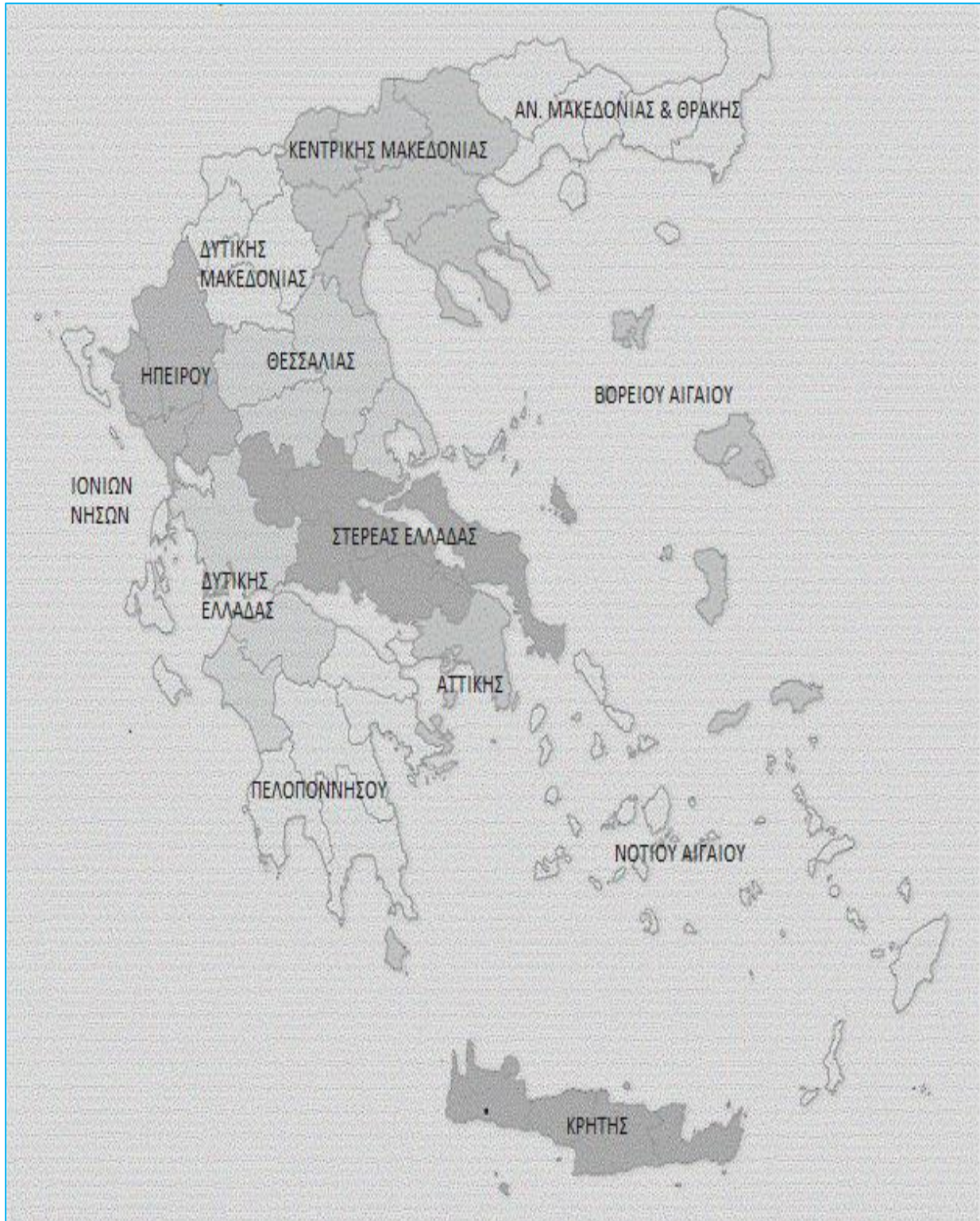
Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης -Πρόγραμμα Καλλικράτης. https://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297f51640ffa70eeca84e2ec9b9/nomos_kallikrati_9_6_2010.pdf (ανάκτηση 16/7/2023)

Υπουργείο Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης -Σύσταση Αποκεντρωμένης Διοίκησης <https://www.ypes.gr/apokentromeni-dioikisi-aytodioikisi/programma-kallikratis/sistasi-apokentromenis-dioikisis/systasi-apokentromenis-dioikisis> (ανάκτηση 16/7/2023).

Υπουργείο εσωτερικών ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΟΤΑ <https://www.ypes.gr/nea-chrimatodotika-ergaleia-gia-toys-ota/> (ανάκτηση 10/7/2023).

Παράρτημα Ι

Χάρτες Αυτοδιοίκησης

Πηγή: Υπουργείο Εσωτερικών

Παράρτημα II

Ερωτηματολόγιο

Ο ρόλος της Οικονομικής Επιτροπής στην υλοποίηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών. Η περίπτωση της Περιφέρειας Ανατολικής Μακεδονίας Θράκης

Θα σας παρακαλούσα να απαντήσετε στα παρακάτω ερωτήματα ,στα πλαίσια διπλωματικής εργασίας μεταπτυχιακού προγράμματος, που σχετίζονται με την σύνδεση της υλοποίησης του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Περιφέρειας ΑΜΘ με την λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής. Η εμπειρία σας με την συμμετοχή σας στην Οικονομική Επιτροπή είναι εξαιρετικά πολύτιμη.

Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 4 ενότητες. Το πρώτο αφορά στα δημογραφικά στοιχεία των ερωτώμενων, το δεύτερο στο επιχειρησιακό σχέδιο της ΠΑΜΘ και την σύνδεσή του με την Οικονομική Επιτροπή, το τρίτο συνδέεται με τον εντοπισμό προβλημάτων της Οικονομικής Επιτροπής και το τέταρτο με την αξιολόγηση προτεινόμενων λύσεων που θα συντελέσουν στην εύρυθμη λειτουργία της.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι απαντήσεις θα χρησιμοποιηθούν μόνο για την έρευνα της διπλωματικής εργασίας ενώ ο χρόνος συμπλήρωσής του εκτιμάται στα 5 με 10 λεπτά.

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο που θα διαθέσετε!

ΕΝΟΤΗΤΑ Α: Δημογραφικές ερωτήσεις-

(Τοποθετήστε ν στο αντίστοιχο πεδίο)

Φύλο: Α. Άνδρας Β. Γυναίκα Ηλικία: Εκπαιδευτικό Επίπεδο: Α. ΔΕ Β. ΤΕ Γ. ΠΕ Δ.

Μεταπτυχιακός Τίτλος Ε. Διδακτορικός Τίτλος

Φύλο:

Α. Άνδρας

Β. Γυναίκα

Ηλικία:

Α. Κάτω των 26

Β. 26-35

Γ. 46-55

Δ. Άνω των 55

Εκπαιδευτικό Επίπεδο:

Α. ΔΕ

Β. ΤΕ

Γ. ΠΕ

Δ. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

Ε. ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ

Ιδιότητα συμμετοχής ως μέλος στην Οικονομική Επιτροπή της ΠΑΜΘ:

Α. Αντιπεριφερειάρχης

Β. Περιφερειακός Σύμβουλος

Έτη συμμετοχής στην Οικονομική Επιτροπή

Α. 1-2

Β. 3-4

Γ. 5 και άνω

Δ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

ΕΝΟΤΗΤΑ Β: Επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΠΑΜΘ και η σχέση του με την Οικονομική

Επιτροπή.

Πόσο καλά γνωρίζετε τους βασικούς άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος που εφαρμόζεται στην Περιφέρεια ΑΜΘ;

Α. Καθόλου

Β. Αρκετά

Γ. Πολύ καλά

Δ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση της γεωστρατηγικής θέσης της Περιφέρειας;

A. Ναι ,οπωσδήποτε

B. Όχι καθόλου

Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντά

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της;

A. Ναι ,οπωσδήποτε

B. Όχι καθόλου

Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντά

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην κοινωνική συνοχή;

A. Ναι ,οπωσδήποτε

B, Όχι καθόλου

Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος;

A. Ναι ,οπωσδήποτε

B, Όχι καθόλου

Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην προσέλκυση επενδύσεων και στην ενίσχυση της επιχειρηματικότητας;

A. Ναι ,οπωσδήποτε

B, Όχι καθόλου

Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντά

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην αξιοποίηση των διαθέσιμων Κοινοτικών ή εθνικών πόρων και χρηματοδοτήσεων;

- A. Ναι ,οπωσδήποτε
- B, Όχι καθόλου
- Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Θεωρείτε πως το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δίνει έμφαση στην ενδυνάμωση της εξωστρεφούς ανάπτυξης;

- A. Ναι ,οπωσδήποτε
- B, Όχι καθόλου
- Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Κατά τη διάρκεια της συμμετοχής σας στην Οικονομική Επιτροπή ζητήσατε να ενημερωθείτε για την πορεία του Επιχειρησιακού προγράμματος της ΠΑΜΘ

- A Ναι
- B. Όχι
- Γ. Δεν ξέρω\Δεν απαντώ

Θεωρείτε ότι το Στρατηγικό Σχέδιο που υποχρεωτικά καταρτίζει η Περιφέρεια ΑΜΘ εφαρμόζεται στην πράξη:

- A. Όχι καθόλου
- B. Όχι τις περισσότερες φορές
- Γ. Ναι τις περισσότερες φορές
- Δ. Ναι απόλυτα

Θεωρείτε ικανοποιητική τη λειτουργία του μηχανισμού παρακολούθησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας;

Ελάχιστος Βαθμός 1 2 3 4 5 Μέγιστος Βαθμός

Σε ποιο βαθμό επηρεάζει η πολιτική βούληση την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος ;

Ελάχιστος Βαθμός 1 2 3 4 5 Μέγιστος Βαθμός

Σε τι βαθμό πιστεύετε ότι δυσχεραίνει την εφαρμογή του η πεποίθηση ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα δεν εφαρμόζεται ποτέ πραγματικά ;

Ελάχιστος Βαθμός 1 2 3 4 5 Μέγιστος Βαθμός

Θεωρείτε ότι η Οικονομική Επιτροπή της ΠΑΜΘ με τις αρμοδιότητες που διαχρονικά της έχουν ανατεθεί συμβάλει στην εφαρμογή του Επιχειρησιακού Σχεδίου της ΠΑΜΘ;

Όχι καθόλου 1 2 3 4 5 Ναι τα μέγιστα

Πιστεύετε ότι θα έπρεπε να υπάρχει ενημέρωση των μελών της ΟΕ για την εφαρμογή του Στρατηγικού Σχεδίου της Περιφέρειας ανά τακτά χρονικά διαστήματα;

Όχι δεν είναι απαραίτητο 1 2 3 4 5 Ναι οπωσδήποτε

ΕΝΟΤΗΤΑ Γ:Λειτουργία της Οικονομικής Επιτροπής και Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας

Θεωρείτε σημαντικό το ρόλο της Οικονομικής Επιτροπής ως Συλλογικού Οργάνου στην Περιφέρεια;

Όχι είναι περιττή 1 2 3 4 5 Ναι είναι απόλυτα σημαντική

Θεωρείτε ικανοποιητικό το βαθμό λειτουργίας της:

Όχι καθόλου 1 2 3 4 5 Ναι απόλυτα ικανοποιητικός

Θεωρείτε ότι συμβάλει στην επίτευξη του οράματος της Περιφέρειας και των βασικών κατευθύνσεων του Επιχειρησιακού Προγράμματος;

Όχι δεν συμβάλει 1 2 3 4 5 Ναι συμβάλει απόλυτα

Πιστεύετε πως είναι δυσανάλογα πολλές οι αρμοδιότητες που το θεσμικό πλαίσιο καθορίζει για την Οικονομική Επιτροπή;

Όχι δεν είναι πολλές 1 2 3 4 5 Ναι είναι δυσανάλογα πολλές

**Πού εντοπίζετε τις σοβαρότερες ,κατά την άποψή σας, δυσχέρειες στη λειτουργία της ;
(Παρακαλούμε βαθμολογήστε από το 1 έως το 7 τις παρακάτω προτάσεις βάζοντας 7 στη σοβαρότερη και 1 στη λιγότερο σοβαρή)**

1.	Στην έλλειψη προσωπικού	1	2	3	4	5	6	7
----	-------------------------	---	---	---	---	---	---	---

2.	Στην υποστελέχωση όλων των υπηρεσιών της ΠΑΜΘ	1	2	3	4	5	6	7
3.	Στην μείωση του προσωπικού στις Δνσεις της Κεντρικής Διοίκησης	1	2	3	4	5	6	7
4.	Στην μη τήρηση των χρονοδιαγραμμάτων εισαγωγής θεμάτων από τις υπηρεσίες	1	2	3	4	5	6	7
5.	Στα εκτός ημερησίας θέματα στις συνεδριάσεις του οργάνου	1	2	3	4	5	6	7
6.	Στην υποχρέωση οι συνεδριάσεις να γίνονται δια ζώσης στην έδρα της Περιφέρειας	1	2	3	4	5	6	7
7.	Στην μη εφαρμογή μέσων ψηφιακής τεχνολογίας με ολιστικό τρόπο στη λειτουργία της	1	2	3	4	5	6	7

Έχετε κάποια επισήμανση που αφορά στην λειτουργία της ΟΕ και δεν εντοπίσατε στις παραπάνω ερωτήσεις; Παρακαλώ συμπληρώστε :

.....
 .....

ΕΝΟΤΗΤΑ Δ. Προτάσεις καλής λειτουργίας

Θεωρείτε πως για να βελτιωθεί η λειτουργία της ΟΕ ,θα πρέπει να αλλάξει το θεσμικό πλαίσιο μειώνοντας ή επαναπροσανατολίζοντας σε άλλο συλλογικό ή μονοπρόσωπο όργανο αρμοδιότητες ή σσονος σημασίας;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Συμφωνείτε ότι πρέπει να αυξηθεί ο αριθμός των υπαλλήλων της ΟΕ με νέες προσλήψεις ή συμβάσεις;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Θεωρείτε ότι πρέπει να τηρηθεί απαρέγκλιτα ένα συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα που να διέπει τη λειτουργία της ΟΕ από την εισαγωγή των θεμάτων μέχρι την ανάρτηση των αποφάσεων;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Συμφωνείτε με την επιλογή να προχωρήσει η αλλαγή του Οργανογράμματος με την δημιουργία γραφείων σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα εκ των ενόντων του υπάρχοντος δυναμικού;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Συμφωνείτε ώστε να κατοχυρωθεί μόνιμα η δυνατότητα εξ αποστάσεως συνεδριάσεων;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Πιστεύετε πως πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία της ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης;

Όχι διαφωνώ απόλυτα 1 2 3 4 5 Ναι συμφωνώ απόλυτα

Παρακαλώ εάν έχετε κάποια άλλη πρόταση να την καταγράψετε εδώ

...